

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi Könyvtár
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM: 788.
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 700.

A kiegyezés közjogi értéke.

Írta: Dr. Kemény Károly.

A kiegyezési nagy mű, tudvalevőleg három szempontból képezendi a becikelyezésre hivatott magyar törvényhozás mérlegelésének tárgyát, nevezetesen a köz vagy nemzetgazdasági érdekek, másodsorban az állampénzügyi érdekek és harmadszor a magyar közjogi igények és jogosult követelmények szempontjából.

Sokan itthoni, de főképp az osztrákok között hangosan hirdetik, hogy Magyarországra nézve a kiegyezés fényoldala a közjogi vívmányokban van, mert úgy formailag, mint lényegileg a magyar közjogi felfogás érvényesülni fog, szemben az eddigi állapotokkal és különösen a nem egy kérdésben egyenest ellenkező osztrák felfogással.

Ha tárgyilagosan és behatóan vizsgáljuk ezen megítélés és méltatás alaposságát, arra a meggyőződésre fogunk jutni, hogy a kiegyezési mű közjogunk szempontjából nem egészen kifogástalan, nem egészen szabatos és következetes, ami azonban nem jelenti azt, hogy tőle az elismerésre méltó haladást is megtagadjuk.

Mindenekelőtt konstatajuk, hogy közjogi valóságos vívmányokról a kiegyezésben csak az eddigi tényleges állapo-

tokhoz viszonyítva lehet szó, mert a törvényen nyugvó jogállapotnak közjogiakban még ez a kiegyezés sem felel meg. Semmit sem nyer ebben Magyarország, amit a hatályban álló 1867-es jogalapon is nem igényelhetne, tehát nem kap olyan engedményt, ami jog és törvény szerint eddig is kétségtelenül meg nem illette volna, aminek hiánya jogsérelem nem lett volna.

A közjogi terminologia.

Igen helyes, hogy a kiegyezésnél a szerződések az eddiginél jobb közjogi kifejezésekre súlyt helyeztek. A tapasztalatok igazolják, hogy államiságunk letagadói, különösen az osztrák-német jogászok és politikusok legtöbbször csak a helytelen közjogi kitetelekbe tudtak kapaszkodni. El kell ismerni, miszerint abban, hogy az eddig használatos „államfél” „Reichshälfte”, meg a magyar és osztrák „államfél területei” (Staatsgebiet) helyett az új szerződésekben „a két állam”, „mind a két állam”, „egyik állam és másik állam” kifejezések vétettek föl, mindenestre csak helyeslendő kiigazítás foglaltatik.

Kossuth ismételtén és alappal hangoztatta az október 18-iki pártértekezleten tartott nagyszabású érdekes előadásában, hogy ez az eddigi osztrák fölfogás letörése, liquidálása, csődje, mely t. i. az osztrák

összbirodalmi eszmét folyton szemelőtt tartá és kifejezésekben azt eddig soha nem tagadta meg. Kár azonban, hogy az elnevezésekben sem lesz teljes a szabatosság és így az osztrák közjogi professzorok tanításainak desavualása az osztrák törvényhozás által, mert a két állam kifejezés mellett belejutnak mások is a kiegyezési szerződésekbe, így előfordul „az osztrák magyar monarchia két állam”-a, mely már nem ajánlható, mivel itt már a két „tagállam” és egy „össz-állam”-féle fölfogásnak tér nyílik; gyakorta, sőt a czimekben is, tehát „dominansul” szerepel továbbá az eddig is használatos kifejezés, mely a magyar állam helyett magyar szent korona országait, Ausztria helyett „az ő Felsége uralkodása alatt álló többi országokat” vagy „a birodalmi tanácsban képviselt országok és királyságok”-at emlegeti.

Érdekes, hogy az osztrák Bernatzik is elégedetlenkedik (N. Fr. Presse okt. 20.) azzal, hogy még mindig névtelen az osztrák haza, hogy a kiegyezés nem cassálja a „birodalmi tanácsban képviselt országok” kifejezést és nem alkalmazza az „Ausztria” nevet.

Egyszerűen „osztrák császárságról” és „magyar királyságról” kellene a szerződésekben beszélni s ezzel egyszer mindenkorra jelezni azt, hogy Magyarország kívül van az osztrák császársá-

Tragédiák.

Írta: Garvay Andor.

(Utánnyomás tilos.)

— Azt szokták mondani, hogy az élet a legnagyobb kitaláló a tragédiák rendezésében.
— Micsoda tévedés!
— Az élet apró és buta történeteket gyárt, finomságok és rafinált összeütközések nélkül.
— Tragédiák! Haha!
— Hát... hát vannak egyáltalán tragédiák?
— Ej, vannak ördögöt!... Nincsenek. A színpadi históriák, azok csak amolyan hazug csináltságok. Igen! Ellenben vannak tények. Például egy kifogástalan szabású redingót, meg az ilyen züllött, piszkos rongyok, mint az enyémekek itt. És ezek között van aztán a valóság; maga az élet. De harsogó páthosz és könyeket sajtoló meg-rázások nélkül, csupán a maga sivár komiszsa-gaival.
— Pedig, ha volna emberi tragikum, ide, ebbe a tátongó résbe csak beférne?
— Csakhogy nincs! Ami van, az csak a buta és csökönys kényszerűség.
— Hol van például az én sorstragédiám?
— Vagy csak éppen nekem ne lenne? Éppen csak az én történetem volna összeütközések és kifejtések nélkül való?
— Ej! Ostobaság...
— Elvégre én, én vagyok! És itt csak egyetlen egy kérdéstről lehet szó.
— Én füstöttem-e a „Heteirát” vagy nem?
— Igenis én!
— Na; — hátha én, akkor most ezek a rajtam lógó piszkos rongyok minden logikai és ténybeli következetességet fejtetőre állító abszurdumok, mert a valószínűségek törvényei szerint,

nekem most európai hírű nagyságnak kellene lennem, a nyakamon a „Pro litteris et attibus” szalagjával...
— Ez az!
— Valójában pedig itt ülök egy büdös lebuiban és éjszakának idején, komisz pálinka mellett, zavaros butaságokat magyarázok egy jött-ment figurának, akit nem is ismerek, akinek semmi köze a dögimhez.
— Nincs hát! Hiszen azt se tudom, ki maga voltatok. Lehet, hogy éjszakai fiáker-kocsis, vagy faczér napszámos... Mit tudom én!
— Vagy hallott maga valaha a „Heteiráról” valamit?
— Az egy gyönyörű szép kép. Én festettem! Mit röhög?! Nem hiszi? Tele voltak vele a lapok. Elvittem vele az állami aranyérmét. Az emberek meg voltak háborodva attól a képtől. Aranyat kínáltak minden tákolmányomért, ami azelőtt az ördögnek se kellett. Elhordták a vásznaimat az állványról, aztán a lomot is. Elvittek mindent, amíg ki nem pusztítottak egészen. És én türtem szótlanul a kalózkodást; még csak nem is védekezhettem, mert a nevemnek forognia kellett, dolgozni pedig nem tudtam. Rám feküdt, megbénított az az egy kép. És hogy eltitkoljam a tehetetlenségemet, türtem. Eltűrtem, hogy szétraboljanak mindent, hogy tömegárut csináljanak a művészetemből.
... A kutyák! Ugy megszabták a piaczi árát a nevemnek, akár a szokványbuzáét. Még az árhuállmzásról is gondoskodtak a czudarok. A „Heteira” idején haussera dolgoztak velem, aztán jött a baisse... Egy őszi tárlaton nem vették észre a vásznamat. Vagy nagyon is észrevették inkább! Én különben előre tudtam, hogy botrány lesz. Nem volt kész holmim semmi s azt a mázolászt az atelier-uzsorásom ásta elő valahonnan a sarokból. Elkezdett gyilkolni érte. Én

védekeztem a képtelenség ellen, gorombáskodtam a vén ószeressel, kikergettem az atelierből, hanem az a szemét, a veruissage napján, mégis ott függött a nagyterem keresztfialán, éles, kemény világításban.
— A fiaskó tökéletes volt. Agyonverve kerüitem ki a képtelen kalandból. Az volt a legkiméletesebb vélemény, amelyik egy kiégett nagy talentum fölött sajnálkozott.
— És egy sem, egyetlen egy sem akadt, a nagyképi csalhatalanok között, amelyik megsejtette volna, hogy nekem semmi közöm ahhoz a skandalumhoz. Se nekem, se a művészetemnek! Hanem az a vén gazember, aki az egész czudar-ságnak rendezője volt, másnap valamennyi összeharácsolt dolgomat occasio-áron a piacra dobta, hogy szabaduljon tőlük...
— Meg voltam ölvé. Mchettem akár firma-táblát mázolni.
— Ma már tudom. Akkor még nem hittem benne és eszemágában sem volt földadni a harcot Eleinte fölényes mosolylyal néztem a dolgokat. Időt akartam adni az embereknek, hogy rájöjjenek a vaskos tévedésre. Később azonban magam jöttem rá, hogy a tömegnek nincs ideje félreismert igazságok rehabilitációjára.
— Aki nem jelenkezik, azt egyszerűen elfelejtik.
— Hát én nem akartam, hogy engem elfelejtsenek. Elhatároztam, hogy festeni fogok. Izgalom nélkül, hideg öntudattal álltam a ráma mellé. Azt hittem, nekem csak akarnom kell, hogy egyszerre elgázolhassam az elébem toladó apró senkiket és egy csapással ismét szeretőmmé kényszeríthessem a hűtlenné vált részeg hiszterikát, a tömeget.
— Vagy három hónapig dolgoztam a képen. És ráraktam arra a vászondarabra mindent, ami hit, álom, vágy, szerelem és viláosság a lelkem-

gon és ezzel egyenrangú szerződő külön állam.

A szerződéses forma.

Mint rendkívül nagy fontosságú vivmányt ünnepelek azt, hogy a vámszövetség helyébe a vámszerződés lép és „ebben benne rejlik az önálló vámterület jogi állapotának az osztrák állam által való elismerése is. (Kossuth id. beszéde.)“ Másképp szólva Magyarország- nak az 1867. XII. törvényzikkben fenntartott jogigénye a vámkereskedelmi önállóságához, valószínű lett az által, hogy ez az osztrák császársággal, mint souverain állam vámszerződésre lépett, bárha magát ettől vámvonallal egyelőre el nem zárta is; hiszen a vámvonal felállítására nem kritériuma a vámügyi önállóságnak.

Hát ez okvetlenül igazság, melynek azonban effektív tartalmát csak az ad, hogy ha annak szükségképi konzekvenciáját levonjuk. Nemcsak Ausztriával, hanem más idegen államokkal való viszonylatokban is, nevezetesen az összes nemzetközi szerződéseknél. E konzekvencia követelné, hogy az önálló vámterület joga alapján álló Magyarország és Ausztria külön nemzetközi jogállamképpen, külön kösse ezután meg 1917-ig is a vám-, kereskedelmi-, konzuláris- és bárminemű gazdasági szerződéseit és hogy azon ügyekre is, melyeknél a szerződés tartalma és ideje most még szükségképi azonos, külön-külön szerződést köthessen a két állam, ne legyen kénytelen együttes, egy közös szerződésre lépni idegen államokkal.

Az adott helyzetnek eleget tettünk volna, ha a továbbra is egyenlő elvek szerint intézett ügyeket érintő nemzetközi szerződéseket egyenlő tartalommal a közös külügyminiszter közreműködésével külön kötöttük volna.

Az, hogy a közös védelem ügyét

nem tárgyazó, nem érintő nemzetközi gazdasági szerződések kötetnek, a vámszövetség megszüntetésével, az önálló vámterület jogállapotának idején is, az 1867. évi XII. törvényzikkbe egyenesen beleütközik. Közös szerződésnek e törvény szerint másutt, mint a közös védelmet illető ügyeknél szüksége nem forog fenn és helye nincsen.

A közös külügyminiszter hatásköre, mely az 1867. évi XII. törvényzikk 8. §-ában megállapítva van a nemzetközi szerződések kötése tekintetében, nem szenved semmi sérelmet, ha a gazdasági érdekű nemzetközi szerződéseket a magyar-osztrák vámszerződésre és a többi államokkal fennálló kereskedelmi szerződésekre tekintettel most még egyidejűleg és egyenlő tartalommal, de külön-külön köti meg. Magában azon változásban, amit az egyezmény létesít, hogy a két állam részére kötött közös, vagyis egy és ugyanazon szerződést a magyar és az osztrák kormány elnöke, vagy szakminisztere is aláírja, sem egészen újat, sem lényegeset nem találok, ebben magában nem látom kidomborítva a Magyarországot megillető nemzetközi külön alanyiságot sem.

Tény, hogy az 1892-iki brüsszeli cukor-egyezménynél a magyar kormány általi aláírás előfordul, tehát a precedens megvan, másrésről azonban az is áll, hogy azóta az osztrákok is és magok a közös külügyminiszterek a két kormány részéről való paritásos aláírást folyton perhorreszkáltak. Hogy a közösen kötött és hármassal aláírt szerződéseket milyen veszedelmesen lehet magyarázni, arra az épp előbb idézett osztrák közjogi kapacitás cikke figyelmeztet, ki három államiságot vél azzal kifejezve, t. i. a közös külügyminiszter aláírásában az osztrák-magyar összállamiságot, a magyar és osztrák minisz-

terében a két alárendelt tagállamot látja érvényesülni.

A közös konzulátusok megmaradása.

Az osztrákok által is elismert külön vámterület jogállapotának ugyancsak konzekvenciája lett volna, az ami a 67-es jogalapon is megillet minket, hogy a magyarországi külkereskedelmi ügyekre külön m. kir. konzulátusok szerveztessenek. Jogosultsága, indokoltága a kereskedelmi képviselők mostani közösségének csupán a vámszövetségi állapot mellett is vitatható. Ha már a magyar állam gazdasági szuverénitásának alapjára helyezkedett Ausztriával szemben, nem fogadhatja el a szövetségi viszonyt nivolváló és mutató közös konzulátusokat sem.

Igenis, jog és törvény szerint a konzulátusok elkülönítését keresztülvinni kellett volna; ez méltó, bár szintén hatvanhetes alapon elérhető sikere lett volna a kormánynak.

Hogy a konzulátusi ügy mai közös szervezetének megtartását kényszerűséggé tette volna az adott helyzet, mely a darabantok nemzetközi szerződéseit folytán állott elő, senki sem fogja állítani. A függetlenségi párt álláspontja a 67-es alap magyarázatánál igen helyesen mindig az volt, hogy az a magyar konzulátusok szervezését ki nem zárja.

Igen sajnálatos, hogy nemcsak a konzulátusok kettéválasztása nem vitetett keresztül, de még azon abnormitások megszüntetésére sem történtek rendelkezések az új egyezményben, melyek a paritás ellenére ezeknél a közös konzulátusoknál fennállanak, így főleg a magyar honosok, állami hivatalos nyelvünk, nemzeti címerünk és lobogónk tekintetéből.

ben csak volt. Ujjongtam az alkotás büszke gyönyörűségétől. Nem is tudtam magamban tartani a titkot. Oda hurcoltam a kép elé a legelső embert, aki utamba akadt, hogy lássam és kiélvezhessem előre az elkövetkezendő nagy diadalokat...

— A diadalokat...! Hm... Milyen bárgyú és milyen nyavalyásan rémüldöző a reménykedő ember! Ha eszembe jut, hogy milyen izgott voltam...! A kezem úgy reszketett a perzselő, titkos láztól, hogy alig bírtam megoldani a rámán a takaró zsinóriját. Hanem azért emberfeletti erővel nyugalmat erőszakoltam magamra s kiszámított, raffinált lassúsággal csuszattam le a leplet...

— Őles csóvákban zuhogott rá a fény a képre s az a tengernyi tobzódó ragyogás százaszorosan visszaszikkasztotta róla. Még engem is lebírt, lenyűgözött a színek és a fény buja ölelése. Hát amazt...?!

...Égő várakozással lestem a hatást. Azt hittem... Tudom is én mit hittem! Hogy le fog roskadni, hogy elborítja a köny a meghatottságtól ennyi művészet láttára. Mert művészet volt azon a kifeszített vászon-rongyon, művészet! Amit nem lehet összetéveszteni hitványságokkal. És az a smokingos kretin, aki valamikor minden mázolásomtól kéjgörcsökből esett, ott állott hidegen, kivásva, buta göggel az arcán, az én gyönyörűséges oltári kincsem előtt és mosolygott. Röhögött! Érti? Aztán odaforult hozzám és vérháborító vállveregetéssel, elkényszeredetten hebegte:

— Hát... tud... hiszen szép-szép ez az izé, de... de... hogy is mondjam... tudod, nem az igaz! Én nem ezt várom tőled. Engedj meg az őszinteségért, de... végre is, a „Heteira“ után!... Hiszen értesz engem?!

— Ezt mondja az a hülye állat. Az a kretin! Nem merde hinni a saját szemének azt, amit lát...

— Az első pillanatokban bután, értelmetlenül meredtem rá, mint a gutaütött. Aztán egyszerre minden átmenet nélkül, valami névtelen, örült düh rohant meg. Tombolni szerettem volna. Rávetni magamat arra az elkéltő senkire és vakon, őriöngve belevágni az öklömmel abba a vérlázítóan vigyorgó arcba. Igen! De hitvány voltam... Hitvány! És gyáván eltűrtem, hogy megszorongassa a kezemet és bután motyogva, utána támolyogtam az ajtóig, amikor a faképnél hagytam...

— Aztán nem tudom mi történt tovább. Valami nagy, halálos szürkeség borított be mindent s amikor magamhoz tértem abból az ájult érzéketlenségből, rongygyá hasogatva hevert előttem az a megcsufolt, szegény festett vászon...

— Hanem a legelső értelmes gondolatom mégis az volt, hogy dolgozni fogok. Dolgozni! Csak azért is! Hogy megmutassam annak a csordának magamat. Olyannak, amilyen igazán vagyok, amilyen egy sincsen közöttük. Hadd esenek kétségbe a saját törpeségük fölött!...

— Valami képtelenül nagy, valami brutális erejű dolgot akartam csinálni, amely arczul verje a konvencziót, az ő nyomoru közepszerűségüket. Le akartam gázolni mindent, ami életem került és lihegtem, lelkenedeztem a vad, az éhes munkaláztól. Oh, micsoda tervek, micsoda álmok voltak azok! Csak végigálmódni is őket, fölér azoknak az egész életével. Föl! Fölér... Hát még ha esettel, vászonnal meg lehetne lopni az álmod! Ha kényszeríteni lehetne, hogy itt maradjon és soha, soha többé tova ne szálljon...

... Az édes, a rózsás hajnali álmom...!

— Én megpróbáltam!

— És megbűnhődtem érte.

— Pedig néha, olykor egy-egy futó pillanatra szinte úgy látszott, hogy lehetséges lesz a lehetetlen. Hatalmas formák, erős, kemény vonalak keltek életre a vásznan s az egész atelier

megett világossággal, amint azok a megejtett álmok lassan, főségesen kibontakoztak. Csak egy teremő Isten érezheti azt a büszke gyönyört, amit én éreztem azokban a pillanatokban egy-egy kész vázlatom előtt. És amikor a kérkedő diadal-mámor extázisra vált, amikor legmagasabbra emeltem föl a homlokom, akkor kellett megbotolnom egy hitvány göröngyben. Egyszerre szembe vigyorgott rám valahonnan a sarokból az a buta, kicsinylő pofa és ami egy pillanattal előbb még merő ragyogás volt, egyszerre csupa hideg, sivar szürkeséggé vált.

— Nem tudtam hinni többet, nem tudtam látni!

— Rettenetes, kétségbeejtő volt ami ezután következett! Minden rombolás után, mindig mindig újra kezdeni; és elpusztítani a készet és megint újra kezdeni. Az örülethez volt közel és a harcz a Semmivel. Vagy talán az is volt! Háborodottság. Mert csak egy homlott agyvelőben támadhatnak olyan monstrum ötletek, amelyeket rám küldött egyszer egy ilyen megátkozott nehéz pillanat.

— Akkor már ott tartottam, hogy a Heteira fénykép-másolatai előtt tépelődtem naphosszat. Az öklömmel verdestem a halántékomat, hogy kitaláljak egy képtelen rejtélyt, ami nekem az élet, a „Minden“ problémája volt. Hogy mi van abban a mázolásban, ami az embereket megbabonázta? Mi az a valami, amit nem lehet megfogni, aminek még csak neve sincsen és mégis van; és fölel és semmivé tesz...

— Milyen szálnalmas, milyen gyermekester naiv a Dante komédiájának minden kigondor kinszenvedése ahhoz a kárhozathoz képest, a mit én keresztül szenvedtem ebben a találgatásban! Keresni a lelkét egy képnek, amely egy öndudatlan, szűz pillanatban született. Micsoda bárgyú kalmár-főttevés azt hinni, hogy az alkotó

A hajózási közös lobogó.

Az első vámkereskedelmi szövetségi törvény egy és ugyanazon lobogó használatát rendelte el a magyar és az osztrák tengeri kereskedelmi hajókra; e közös lobogó viselésének köteleességét a második vámszövetségi törvényben (1878. XX.) kiterjesztettük a folyamkereskedelmi hajókra is, amidőn ezek a monarchia (sic!) határain túl hajóznak. Császári és királyi rendelet azután megállapít egy „mixtum compositumot“ közös kereskedelmi hajólobogó gyanánt.

Ezt a közjogi hibát és képtelenséget, amit 1867-ben elkövettek, 1878-ban tették, most, mikor a legtermészetesebb mód és alkalom kínálkozott volna a korrigálásra, tíz évre ismét szentesíti az új egyezmény. Amikor a valóságos közös ügyek körében is a magyar államiság jelvényeinek különálló használatát követeljük, akkor a magyar nemzeti hajók továbbra is az egységes összbirodalom jelvénye gyanánt tekinthető közös lobogóval tüntetnek önálló államiságunk ellen.

A közös tengerészeti és folyamhajózási lobogónak igazi célja, hogy a magyar trikolor külföldi népek előtt ne hirdethesse Magyarország külön állami életét. Kíváncsiak volnánk reá, vajjon minő okadatolással utasították vissza az osztrákok a tengeri lobogó közösségének megszüntetésére irányított követelésünket. Hiszen az egész tengerészeti ügyre nem bír jelentőséggel az, hogy az egyenlő elvek szerint intéztessék, jelentős érdekünk nem fűződik ahhoz, hogy hajóinkat az osztrák kikötőkben a belföldiekkel egyenlő bánásmódban részesítsék.

A quota és bank.

Készséggel elismerjük közjogilag is számbavehető eredményül azt, hogy egyes,

eddig egyenlő elvek szerint intézendő ügyekre nézve, teljesen vagy bizonyos korlátozással a magyar törvényhozás és kormányzat szabad, önálló rendelkezési joga visszaállított, az eddigi leköltés megszűnt, de a szabad rendelkezésnek az összes, eddig csak egyenlő szabályok szerint intézhető gazdasági ügyek terén vissza kellett volna állítani és az egyenlő elvek szerinti intézés szükségességét kivételesen csak annyiban lett volna szabad meghosszabbítanunk, a mennyiben a megkötött nemzetközi szerződések által „adott helyzet“ ezt nélkülözhetlenné tette volna jogilag, vagy pedig a másik állam fontos és igazságos érdekében. Az önálló rendelkezési jog visszaállítását általános szabályul kellett volna felállítani, nem pedig „kivételesen“ érvényre emelni.

Az új kiegyezés javára közjogilag minden esetre latba esnek azok a megállapodások is, melyek garantálják azt, hogy 1917-ben a nemzetközi szerződések nem fogják ismét akadályozni a külön vámterület, illetőleg vámvonallal felállítását és nem lehet tagadni, hogy az u. n. magyar blokk kérdésének megoldása is közjogi becsü, mivel meg fog szünni az az állapot, hogy egy tisztán osztrák államodósságnak kamataihoz tributumot fizetünk, ámde ezeket meglehetősen ellensúlyozza azon közjogi súlyos praejudicium mellett, a mit képez a quota junctim. A vámkereskedelmi ügyeknek a pragmatika sanktióból eredő valóságos közös ügyekkel, t. i. a közös védelem ügyével való eme, megengedhetetlen kapcsolatba hozása, nagyon is alkalmas azon közjogi tévedés felkeltésére, mintha a közös ügyek és a nemzetközi szerződési alapon egyenlő elvek szerint szabályozandó és intézendő ügyek azonos gyökkel, azonos jogi természettel bírnának.

Szerencse, hogy a függetlenségi párt

erélyes magatartásán megtört a másik junktimnak, t. i. a „bank“-ügy kapcsolatba hozatalának kísérlete és fennmaradt jogi lehetősége annak, hogy a magyar törvényhozás rövid időn belül törvénybe iktathassa az önálló nemzeti bankot. Ha ez megtörténik, igazán elsőrendű és vigasztnyújtó közjogi és közgazdasági siker és eredmény lesz.

A függetlenségi párt nem oszolhatik meg a bankkérdésben, mert a függetlenségi pártnak eminens programpontjaként szerepel az önálló nemzeti bank megvalósítása, ha erre a jog megnyílt.

Budapest, október 23.

A főrendiház holnap, csütörtökön délután öt órakor ülést tart, amelynek tárgya a kvóta-bizottság megválasztása. Az ülés előtt félöt órakor a főrendiház tagjai értekezletet tartanak a főrendiházban.

Az indennitás. A képviselőház pénzügyi bizottsága holnap délután 5 órakor tartandó ülésében letárgyalja az indennitást, mely azután a jövő keddi ülésen kerül a képviselőház elé.

Az alkotmánybiztosítékok az igazságügyi bizottságban. A képviselőház igazságügyi bizottsága holnap csütörtökön délután 5 órakor ülést tart, amelyen a hatásköri bíróságról szóló törvényjavaslatot tárgyalják.

A képviselőház munkarendje. A képviselőház legközelebbi ülése holnapután, pénteken déli 12 órakor lesz. Ennek az ülésnek azonban a bizottsági jelentések átvételén s a következő ülés idejének és napirendjének megállapításán kívül nincs is más tárgya. Az első érdemleges ülés azután a jövő hét keddjén lesz, amikor első sorban az indennitás kerül tárgyalás alá. Az indennitás után az alkotmánybiztosítékokat, azután a közbányák állami megvásárlását, majd az autonóm vámtarifát és végül a kiegyezést szándékozik tárgyalni a kormány a képviselőházzal.

— Hanem azért társtalanul nem maradtam. Hozzám szegődtek az alkoholista barátjai: a zöldek és a félreismertek. A páriák társadalmának is kell hogy bálványja legyen, mert valakit csak kell megimádni, akit aztán legyalázní le-hessen.

... Hát ezeknek meséltem én, hosszú éjszakák forróságában, az én szerelmesemről, bűnbánatot tevő, szomorú, szép Magdolnáról. És azok a keserű fiúk, egy-egy keserű szóval szitották a lappangva izzó parazsat és a kezdődő züllésemmel gloriálkálták a maguk züllöttségét. Ezeket a szivarfüstös, ködös éjszakákon keletre az én Magdolnám. Csodás, lehelteszerű színek, érzésfinomságu vonalak, fény és szürkeség ködön keresztül tekintett rány egy könyvboruló, fájdalmas szempár. Olyan élő, olyan megfogható, olyan közeli volt az álmok tündérnöje, hogy azok is megláthatták, akiknek álmát soha meg nem látogatta. Egy csodálatos, a Heteiránál százszor hatalmasabb koncepció ért ki a lelkemben. — Csak meg kellett volna festeni ...

... Csak! ... Csak hogy ahoz előbb meg kellett térnie Magdolnának a világ útjairól ...

— És megtért!

— Sokáig tartott a várakozás, az igaz. Ebben rongyosodtam így le és ezek a rongyok bátorítják fel az ilyen rongyos figurákat, mint maga, hogy szentelenül az asztalomhoz telepedjenek. Különben — bánom is én! Nekem már nem árt. Végimentem én azzal a ... azzal a néberrel is fényes nappal az egész városan ...

... Akkor jött előbbem, amikor már nem is reméltem, hogy valaha még egyszer látom. Istenem! ... Mi lett belőle ... Magdolna! ... Magdolna!!

— Vérbe, tűzbe, lángba borult előttem a világ, a torkomat égő szárazság fojtogatta; új-jongás vagy zokogás, vagy ... mit tudom én mi!

művész is úgy ismeri a maga fájdalmas szülöttét, mint a suszter a kaptafáját! Nekem még idegenebb volt az a kép, mint annak, aki csak egyetlen egyszer látta életében. Egy rettenetes úr választott el tőle. A detailok! Amik megölik a lelket. Így jutottam el a fényképekig, amelyekben nincs részlet, csak buta, egyforma simaság. És órákig, napokig meredtem rá a lelketlen gép lélek nélküli utánzataira, amíg bele nem émeljedtem; amíg örjöngeni nem kezdtem a gondolatra, hogy azok a hitványságok ezrével forgnak közközt, hogy föl vagyok váltva aprópénzre, mint egy agyonfogdosott papírbankó, amit akár be is vonhatnak már a forgalomból. Senki se fogja kutatni, hogy mi lett belőle.

— És ebben, ebben a nyomoru elcsigázottságban vakított bele egyszerre a szemembe egy villanás. Talán clairvoyance volt, talán örület. Mit tudom én! Talán nincs is különbség a kettő között ...

— Az arca fogott meg hirtelen a Heteirának, amit azelőtt meg se is láttam. És a szemei és az ajka ...! Egy gyermek ajkán a bujaság lihegése és a tekintetében a szabados merészség. Ez volt megfeszítve. Ugy, ahogyan a lehelletemtől bűnné tökéletesült az ártatlansága. Mert én tettem azzá. Fölszedtem a sárból tisztán, és visszavettem beléje sárosan. Vajon hová lett? Mi lett belőle? És mi lenne, ha most ...

... Mi lenne, ha most egyszerre megtalálnám, szánandón, bűnösen, rongyosan; ha idehoznám újra, s ahogy elgyötört testét a zokogás rázná, ahogy fakó arcára a könyvek peregnének, megfeszíteném — megfeszíteném „Magdolnát“ ...!

Az örület megszállt és nem volt több mekedésem tőle.

— Elindultam keresni a világ kloakájában egy gyöngyöt. Egy gyöngyöt, amely egyedül csak nekem gyöngy, másnak förtelen

Pokolbeli ötlet egy férfi sorsát egy ténfergő néber vak ösztöneitől függővé tenni ...! Mert könnyebb megtalálni Utópiát, mint követni egy veszni indult asszony utait, — akit magad löktél ki azokra a bizonyos utakra.

— És hiába magyaráztam magamnak, hogy örültség az, amiben reménykedem. Megérteitem, de nem hittem el; és vártam. Egyre-egyre azt a nagy, azt a hihetetlenül gyönyörű pillanatot vártam, amikor majd előmbé hozza a végzet Magdolna reincarnációját, a minthogy előmbé hozta egyszer a Salomé és a Szemiramiszok eszményi megtestesülését, a Heteirát.

— Dolgozni természetesen nem tudtam. A nagyszerű bizonytalanságra való várakozás kiölt belőlem minden akaratot más iránt. Hanem az az egy úgy élt bennem, mint az egyedül való, egy örök Igazság ... Meg tudja maga érteni, hogy mit tesz az, járni-jönni-menni a világban, az emberek között, végezni gyűlölt, otromba járom-munkát és hordani egy dicsőséges, gyönyörű, egetostromló álmot a lélek ienékén, a melynek nem szabad megelevenednie, mert csak egyetlen egy szó van, amely megoldhatná a varázst. És azt az egy szót, éppen azt az egyet, nem tudni!

— El voltam tiltva a szerelmesem ölelő karjától. De ha már az enyém nem lehetett, legalább beszélni akartam felőle. Az atelierben nem volt maradásom. Keresni kezdtem a zait, az embereket és a világos éjszakákat. Virrasztó társaim akadtak mindig bőven. Eleinte azok közül is, akik a riválist kémlítették bennem. Mert ellenfélnek még mindig voltam valaki ...! Utóbb azonban elmaradoztak a halhatatlanok. Egy alkoholista kollégától tudtam meg az okát, aki egy pohár abszintet akart meghálatni.

— Nem félnék már téled öreg; — mondta a vén fiú. — Azt mondják, sokat beszélsz és legyintenek egyet ...

A kiegyezés sorsa.

— A függetlenségi párt és a kormány. —

Budapest, október 23.

A függetlenségi pártot már némileg csillapodott az izgalom. A képviselőház folyosóján a mai ülés tartama alatt sokkal csöndesebb volt a képviselők hangulata. A kiegyezésről is kevés szó esett addig, amíg Polónyi Géza volt igazságügyminiszter meg nem jelent. Polónyi azután arról beszélt, hogy a kiegyezés miatt, noha elismeri, hogy aggodalomra van ok, nem volna szabad kilépni a pártból. Nem helyesli a kilépéseket s azon van, hogy pártkérdéssé tegyék a kiegyezés megszavazását. Ha azután a párt nagyobb csoportja ellenezné a kiegyezést, akkor van helye a kilépésnek. Több képviselő ezt a nyilatkozatot úgy magyarázta, hogy Polónyi is ki akar lépni a pártból. Dobroszláv Péter, aki kilépését már bejelentette Kossuthnak, megjegyezte erre, hogy ő a kvóta miatt lépett ki a pártból, de a kiegyezést az ország olyan nagy és fontos érdekének tartja, hogy ha ő rajta volna a kiegyezés sorsa, ő is megszavazza.

Polónyi tanácskozik.

Polónyi Géza ezután a képviselőház elnöki szobájában Justh Gyula képviselőházi elnököt kereste fel, Polónyit csakhamar Wekerle Sándor miniszterelnök követte. A tanácskozás Wekerle Sándor, Justh Gyula és Polónyi Géza között igen sokáig, csaknem két óra hosszáig tartott. A tanácskozás egy-egyed tizenkét órakor kezdődött és délután fél kettőkor ért véget. A megbeszélések a kvóta és a bankügy körül forogtak. A cél az, hogy a differenciális kérdéseket a függetlenségi párt elveinek sérthetetlenül fentartásával és közmegegyezésre oldják meg. A tanácskozás után keresték Kossuth Ferencz kereskedelmi minisztert is. Kossuth Ferencz azonban gyöngéledik és a szobát kénytelen őrizni megint.

Az elégtelenek álláspontja.

Holló Lajos, aki szintén a Házban volt, ezen a tanácskozáson nem vet részt, de lapjában így fejtegeti álláspontját:

Csak odamentem hozzája, megfogtam a kezét és vezettem végig az utcákon, fényes nappal, az utcák asszonyát a tanyámra! . . .

— Furcsa két figura lehetünk . . . Egy szurkos csavargó, kézen fogva egy rongyos némberrrel, akinek fakóra marta az arcát a festék és fekete gyűrűvel rajzolta körül a szemét az éjszakázás . . . Az emberek utánunk fordultak. Bántam is én! Magdolna visszatért!!

— Még ott se szóltunk egymáshoz, odafront a szomorú oduban. Amíg én mindent feldöntögetve, festéket, palettát kerestem össze, Magdolna félve lekuporodott az ágyam szögletére . . .

. . . Reszkető kézzel kapkodtam a festékládikában, s a szemem nem tudott megválni tőle . . . A rongyaitól, a fakó arcától . . . Egy tubust kimarkoltam találmomra, hogy színt keverjek . . . s ahogy megszorítottam, a puha önlemez megcsikordult, de nem engedett. Be volt száradva . . . Idősegen vettem félre, hogy másikat próbáljak. Be volt száradva az is . . . A harmadik is . . . A negyedik . . . Az ötödik . . . Mind . . . Mind! . . . A legutolsónál valami homály szállt a szememre . . . szédülni kezdtem . . . a paletta lassan kicsuszott a kezemből és élesen megkoppanva a földön elgurult . . .

. . . És akkor az a szomorú arcu, megriadt asszony egyszerre végig borult az ágyon és vékonyka, hitvány testét, brutálisan, erőszakosan megrázta a felsukló zokogás . . .

— Ráméredtem. Ott sirt előttem Magdolna. . . Az igaz! . . . Ugy, ahogy megálmodtam . . .

. . . És nekem nem volt egy tubus becsületes, használható festékem, se egy garasom . . .

— Hát nem bárgyúság ez?!

Kossuth Ferenczcel élén, az egész párt csaknem a maga tömör egységében foglal állást az önálló magyar jegybank dolgában.

A párt nem akarja, hogy a kiegyezés szövegén valami változtatás essék, azt sem akarja, hogy a kormány a maga ígéreteivel ellentétbe jöjjön.

A függetlenségi párt egyedül a saját elvei és azok megvalósítása tekintetében akarja a helyzetet tisztázni. Véget akar vetni az ide-oda való beszélgetésnek, a párt kebelén belül. Tiszta és világos helyzetet akar teremteni. Ehhez minden pártnak a világon teljesen joga van.

A nemzeti bank dolga különben a pártban sohasem képezte még csak vita tárgyát sem. Egyedül a felállítás idejére nézve, voltak eltérő nézetek, amelyeket óhajta a párt közös egyetértéssel megszüntetni, hogy a kifelé való fellépés mindenféle kiszínezett híresztelések közlésével meg ne gyengíthessék.

Kossuth Ferencz teljesen méltányolja a függetlenségi párt tagjainak felfogását és most Andrásyval folytat tanácskozásokat, hogy a kérdés körül minden félreértést eloszlatassék.

Mindenki komolyan azon fáradozik, hogy a pártoknak a közös célokra való együttműködését továbbra is lehetővé tegye.

A bank kérdését nem egyik vagy másik párt veti fel, hanem felveti azt a törvényes határidő bekövetkezte. A törvény úgy rendelkezik, hogy a banknak még ebben az évben kell határozni a bankszabadalom megújításának kérdése felett. A jövő év elején tehát már ez a kérdés aktuális fog lenni.

A függetlenségi párt ki akarja kerülni azt a helyzetet, hogy ő belemegy a kvóta felemelésébe és mikor pár hó múlva bank dolga előkerül, akés mikor pár hó múlva a bank dolga előkerül, akkor mindenféle válságok nehezítsék meg a kérdésnek a nemzet javára szolgáló megoldását.

A függetlenségi párt az átmeneti idő alatt soha kifogást nem tett az ellen, hogy a 67-es intézmények fentartása a megállapodások értelmében az ő szavazatával és támogatásával vitessék keresztül. Teljes lojalitással várja, hogy annak idején a bank kérdésében se gördítessenek akadályok a parlamenti többség elhatározása elé, ha a bank önállósításának álláspontjára helyezkedik is, ami még a 67-es törvények alapján is teljes joggal követelhető.

A helyzet tehát, ismételtük, az, hogy senki sem akar zavarokat előidézni, csakis tisztázni akar a párt beléletében olyan kérdéseket, amelyek későbbben volnának arra alkalmasak, hogy zavarokat és válságokat idézzenek elő.

A tanácskozások az illetékes politikusok között ma is folytak, de tekintettel Kossuth betegségre, azok ma még befejezésre nem jutottak. Remélhető, hogy holnap-holnapután a függetlenségi párt álláspontjára nézve a helyzet teljesen tisztázódni fog.

Kormányválság feyeget.

A kormány környezetéből eredő hírek viszont nyomatékkal mutatnak rá arra, hogy magyar részről kívánták a bankkérdés kikapcsolását, most tehát egyenesen a kormány dezavválása lenne, ha ezt az elvi állapot merész lendülettel egyszerre átugorják. Gróf Andrásy Gyula álláspontját így magyarázzák:

A dolog különben is úgy áll, hogy amíg a függetlenségi párt csak gondolkodik azon, hogy ily határozatot hozzon-e vagy sem, gróf Andrásy Gyulának, aki tudvalevőleg nem tagja a függetlenségi és 48-as pártnak, semmi oka sem lehet arra, hogy e gondolkodásba beleavatkozzék. Ha a függetlenségi párt arra a megállapodásra jut, hogy ily határozatra szükség van és e határozat létre is jön, akkor sem az Andrásy ügye ez, hanem az egész kormányé, amelynek döntenie kell az iránt, hogy a függetlenségi párt határozatával szemben mi a tendője.

Mi nem hihetjük, hogy a kormánynak módjában legyen ily határozat után helyén maradni. A bizalmatlanságnak, a dezavválásnak, a lekötöttségnek oly mértéke foglaltatnék ily határozatban, bármily czukrosan adatkék be e pillula, hogy a kormány erre csak lemondásával felelhetne.

A függetlenségi pártnak tehát joga van ahhoz, hogy e határozatot meghozza. Ezt nem vonja kétségbe senki és e határozat nem is volna a Tisza-lexhez hasonlítható. A kik azonban e határozatot forszírozzák, remélhetőleg tisztában

vannak a következményekkel és az ezekért való felelősséggel is.

Ezt a két mereven szemben álló főfogást kell tehát most kiegyenlíteni. Az elégtelenkedők maguk is hangsúlyozzák, hogy ők békét akarnak teremteni, viszont a kormány részéről igen határozottan vetik föl a kabinetkérdést.

A béke formulája.

Este a függetlenségi pártkörben is észrevehető volt az izgalom lecsillapodása. A párt tagjai sem gyűltek össze olyan nagy számban, mint az előző napokon. A képviselők között megjelentek Günther Antal igazságügyminiszter, valamint Tóth János, Déry Zoltán és Meskó László államtitkárok is. Később föllátogatott a pártkörbe Sztérenyi József kereskedelmi államtitkár is. A miniszter és az államtitkárok a társalgóteremben élénk eszmecsere folytattak a párt tagjaival. Nagy érdeklődést keltett Sztérenyi Józsefnek Holló Lajossal folytatott hosszabb beszélgetése, amely főképpen a párt belső békéjének megővése körül forgott. Az államtitkár behatóan fejtegette, hogy a párt esetleges deklarációja határozottan dezavválná a kormányt, amely tehát ezután nem maradhatna meg állásában. Holló Lajos ezután néhány bizalmas barátjával visszavonult tanácskozásra. Nemsokára aztán híre terjedt, hogy valami új formulát találtak a békés megoldásra. Ez az új formula pedig a kiszivárgó hírek szerint abból állana, hogy az elégtelenkedők csoportja nem erőszakolná most a párt határozatot, hanem a döntést elhalasztják arra az időre, amikor a kiegyezési javaslatok a képviselőház napirendjére kerülnek, akkor pedig a párt határozat helyett elnöki enuncziációban fog kifejezést nyerni a pártnak az a kívánsága, hogy az önálló jegybank föllálassassék. Ezt az új formulát, hír szerint, Polónyi Géza ajánlotta ma délután a képviselőházban Wekerle Sándornak. A miniszterelnök érintkezésbe lépett ez irányban Kossuth Ferenczcel és gróf Andrásy Gyulával és Sztérenyi József pedig Holló Lajossal tárgyalt. Hír szerint kilátás van arra, hogy ezen a módon helyre lehet állítani a függetlenségi párt belső békéjét.

A pártkörben ezenkívül sokat foglalkoztak az a dőreforma, amelyet általában igen jónak és üdvösnek mondtak. Először hosszas és beható eszmecsere folyt, amelyben élénk résztvett Sztérenyi József államtitkár is, aki szakszerűen kimutatta azokat a nagy előnyöket, amelyeket a reform különösen a szegényebb néposztályoknak biztosít.

Híre terjedt annak is, hogy a kvótaküldöttségek, amelyek legközelebb összeülnek, nem fognak megállapodásra jutni s így a kvótát külön törvényben fogják megállapítani.

A kilépések száma ma reggel növekedett: Pilis István lépett ki a függetlenségi pártból.

Ujabb kilépés.

A függetlenségi és 48-as pártból a mai nap folyamán kilépett dr. Pilis István, a krassói kerület országgyűlési képviselője, aki a következő levélben jelentette be kilépését Kossuth Ferencz pártelnöknek.

Nagyméltóságú elnök ur!

Tisztelettel bejelentem, hogy az országgyűlési függetlenségi és 48-as pártkör tagjai sorából kilépek.

Nem tudom választóimnak tett ígéretemet megszegni s nem tudom függetlenségi elveim teljes feladásával a már-már megsemmisült 67-es pártot újból nyakunkra élesíteni.

A helyzet nehézségeit ismerem és ezért kész lettem volna a kiegyezési törvényjavaslatot minden hibája dacára megszavazni, ha ahhoz a kvóta felemelésének kötelezettsége érvényességi feltétellel nem kapcsolódik, de ezzel a merőben közjogellenes, veszedelmes és káros feltétellel annak megszavazását lelkiismeretem nem engedi.

Sem a kvóta, sem a bankügy nem tartozik a kiegyezéshez.

A kvótának bekapcsolása és a bankügyben tett deklaráció nem egyebek, mint osztrák célnak eszközei a közös bankszabadalomnak 1910-en és a vámközösségnek 1917-en teli biztosítására és pedig főleg azzal, hogy a függetlenségi pártot lejáratva, a közös jegybank és közös vámterület híveit juttassák többségre.

De a közjogi sérelemtől eltekintve, a kvóta emelése igazságtalan mindaddig, míg az ország teherviselési képessége nem emelkedik.

Első lépés erre az önálló jegybank felállítása.

Mindaddig tehát, amíg önálló jegybankunk nincs, vagy legalább a közös bankszabadalom végérvényesen felmondva nincs, függetlenségi ember a kvóta emelésébe bele nem mehet.

Ha ő felsége tíz éven át megállapíthatta a kvótát, megteheti azt még egy évre s törvényhozás után akkor rendezzük, amikor a bankkérdést is megoldhatjuk.

Akkor lehet érdekkiegyenlítésről, azaz magyar nemzeti bank létesítéséről és (amíg közös ügyeink lesznek) kvóta emeléséről szó.

A kiegyezés közjogi vívmányait sem becsülöm sokra, amikor az 1889:XXX. t.-cz. ellenére a vámközösségnek további 10 évre való fentartásával és a kiegyezéshez nem tartozó kvóta-üggyel bekapcsolásával jelentékeny közjogi sérelmet szenvedtünk.

Ezektől eltekintve nem maradhattam a pártkör tagja azért sem, mert a tények bebizonyították azon régi véleményemet, hogy téltenségre és csakis a kész dolgok megszavazására kárhóztatott azon párt, melynek elnöke — legyen ő bármily nagy tudású és lelkes hazafi — egyszersmind tárczát is vállal.

A magyar miniszterek Béccsel szemben erőtlenség, ha nincs egy tetterős pártjuk, vagy ellenzékük.

Nagyméltóságod iránti mély tisztelem kifejezésével vagyok Budapest, 1907. október 23-án. Dr. Pillis István, a krassói kerület orsz. képviselője.

A t. Házból.

I. Előlről kezdik.

Az esti lapba már beírta a krónikás, hogy a Házban ma a képviselőknek nem volt anekdotákra kedvük. És ezuttal az esti lap igazat irt. A képviselők különben is kezdik elhanyagolni az anekdota-mondást. Képzeltető, amikor Vázsonyi Vilmos, az utolsó mohikán, aki anekdotákat mond, de ő is csak akkor, ha titokban Bakonyi, Visontai és Kelemen Samuék ellen akar elhelyezni egy-egy Révay-utcai vicczet, melyet hívei táblabírói anekdotának neveznek a kávéházban. Samuék ellen azért csinálnak Folies Caprice izü vicczeket, mert nem akarnak kimenni a függetlenségi pártból, mivelhogy ennek kebelében jól érzik magukat, miként a Kohné dekoletált halmain a liliumok, amelyek vízzel táplálkoznak.

De egyáltalán megváltozott a parlamenti élet, a tréfák divatja elmúlóban van, amióta a képviselők a vicczekért is pénzt kérnek. Ezenkívül szedő-munkatársaink is beleszólanak az ügybe s ha az ember szerez is egy-két ötletet, ők megváltoztatják, ha nekik nem tetszik. Ha az ember azt írja, hogy Wekerle a milliókat egyik kezéből mint bevételeket átdobja a másik kezébe, ahol kiadásokká változnak; ők ehelyett azt szedik ki, hogy százasokká változnak. Ami annyit jelent, hogy a milliók, amíg Wekerle egyik kezéből a másik kezébe mennek, leolvadnak százasokká. Ebben aztán már egy kis gyanúsítás foglaltatnék, ellenben a szedő bajtársak egyszerűen sajtóhibának nevezik. Hát inkább ne csináljunk vicczeket és bizzuk a sajtóhibákra. (Ehelyett majd kiszedik, hogy bizzuk a sajtó-bikákra és meg lesz a viccz.)

Különben is a mai ülés igen enyhe és rendez volt. Eleintén Justh Gyula elnökölt s ekkor szörnyen komoly dolgokat végeztek. A bizottságok megalkotásáról tettek jelentést. Megmondták, hogy kiket választottak egyes bizottságokban elnököknek, sőt Zboray Miklós, mint az összeférhetlenségi bizottság tagja, az ország színe e lőt letette az esküt. Egy kicsit utólagos volt az eskü, mert Zboray a nyáron működött összeférhetlenségi téren, amikor a koalícióban összeférhetlenné akarta tenni a néppártot és a függetlenségi pártot.

— Megkéstél koma, — szolt hozzája Po-

lónyi Géza, aki friss kedvben és egészségben mutatkozik naponta. — Egyébiránt mit csináltak...

— Nyellünk; nyellünk, — feleli Zboray, a többséget azonban nem annyira önmagára, mint a függetlenségekre értvén.

Aztán szavaztak a kvótabizottságra s beválasztották a tavalyi függetlenségeket, de szintegy belekerült Visontai, mint Ugron Gábor.

Szavaztak egy jegyzői állásra is. Mivelhogy Popovics Dusán lemondott, megválasztották helyette Popovics Dusánt. Sőt duplán is szavaztak, mert Hammersberg László a maga czédulájának a bedobását Tassy irodaigazgatóra bízván, Justh Gyula megparancsolta, hogy az egész szavazást előlről kell kezdeni. Eszerint eddig Popovics Dusánt összesen háromszor választották meg jegyzőnek, míg Dudicsot egyszer sem. Dusán azonban még most is vonakodik. Már karban éneklék a függetlenségiéket:

Háromszor is beizentem:

Dusán gyere ki...

Nem jött ki,

Megáll! Dusán

Megbánja ezt valaki!

Ugyanez történt a többi horvátokkal. A bizottsági tagságokról lemondott horvátok helyett ma szintén megválasztották ugyanazon horvátokat. S ugyanezen horvátok azt hirdetik, hogy megint le fognak mondani. S mi lesz akkor? Az lesz, hogy ismét megválasztják őket.

Mint hogy mindenképpen be akarják bizonyítani, hogy a horvátokat szeretik, mindannyiszor előlről kezdik a szereltnyilvánítást és a szavazást, valahányszor a horvátok haraguzsznak.

Ha aztán eképpen elérkeznek a legközelebbi obstrukció alkalmáig, a horvátok visszaadják a kölcsönt és szintén előlről kezdik obstrukciós beszédeiket.

* * *

II. Melyik dicsőbb? Melyik nagyobb?

Nem tudom én melyik volt szebb, melyik dicsőbb, melyik nagyobb? De az tény, hogy Markos Gyula ama függetlenségi és negyvennyolczas pártnak a tagja, melynek nemcsak programjában, de tradícióiban is befoglaltatik a liberális előrehaladás eszméinek a pártfogása és propagálása. Ellenben Polit Mihály a nemzetiségiek egyik vezére, azoké a nemzetiségieké, akiket a magyarság boldogulása ellenségeinek neveznek.

Ma mindamellett nagyon bajos volt eligazodni a két férfiu mai szereplésén.

Nevezetesen Markos Gyula, a liberális függetlenségi párt tagja, amiatt panaszkodott, hogy a tudós Pikler Gyula szabad lábbon hirdethet szabad eszméket. Óhajította volna, hogy tömlöczbe vessék és vasra verjék.

Ellenben Polit Mihály a Balkánbeli dolgokról beszélve, sérelem gyanánt és boszút kívánó visszaélés gyanánt emlegette, hogy Boszniában egy lapszerkesztőt sajtóvétség miatt vasra vertek.

... Bizonyos, hogy aki a parlament topografiai viszonyaival nem ismerős, összetéveszt-hette őket és azt gondolta, hogy Polit Mihály tartozik a függetlenségi pártához, ellenben Markos Gyula azok között van, akik a szabadság ellenségei.

A miniszterek persze, e különös helyzetben nem válaszolhattak. Elvégre Wekerle nem ajánlhatta Politnak, hogy lépjen be a függetlenségi pártba, sem pedig Apponyi nem kérheti Markos Gyulát, hogy csapjon át a néppártba. (A néppártban különben sem lévén szükség ilyen markos fiukra.)

Mivel azonban Markos Gyula a szociális tudóst futó-bolondnak nevezte és kényszerzubbonyt ajánlott, akadtak, akiknek tetszett a finom megkülönböztetés. Mert mire jó nekünk,

szép ázsiai népnek az olyan tudomány, amely miatt gondoikoznunk kell. Mire valók a bölcséleti munkák? Hogy tán olvassuk. No hiszen! Nem elég, ha a legfőbb nemzeti evangéliumnak, a harminczkét levelü bibliának az olvasását megtanuljuk.

Leginkább csak a baloldali karzaton nyugtalankodtak az újságírók, akiknek pedig nem lett volna más kötelességük, mint feljegyezni a Markos Gyula bölcsességeit.

De ugy nyugtalankodtak, hogy a függetlenségi oldalról ifju Madarász József, rájuk szólt. A páholyból a karzatra. A képviselő ur bizonyos utmutatást akart adni arra, hogy mi joguk van és mi nincs az újságíróknak. Már kinos kis csete-paté volt keletkezőben, amikor megjelent Bródy Ernő és kibékítette az ifju honatyát a zsurnalisztákkal.

Mert az nagy baj lett volna, ha haragban maradnak. Ifju Madarász József a kiválóan rokonszenves államférfiu még nem tudja, hogy mire képesek a zsurnaliszták, ha megbosszantják őket. Képesek arra, hogy megváltoztatják a nevét, valahányszor nagy politikai ténykedéseket végez és ha államtitkár lesz, még akkor is Markost irnak Madarász helyett és viszont.

Az öreg Madarász Józsefnek azonban nagy öröme telik a fia szereplésében. Hisz az öreg Madarász szaladt fel egyszer a régi Házban az előadói pulpitusra, s ott hirdette ki:

— Én ezen Jókai Mór nevezetü egyéni nemzetem ellenségének esmérem.

S amit az öreg tehetett a nagy Jókaiival, miért ne tenné az ifju a kicsinyekkel, akik még csak nem is Jókaiak?!

* * *

III. Hogyan lép ki Simkó?

Kora reggel így szolt Simkó Józsefnek a felesége:

— Józsi, te rest vagy!

Simkó azt hitte, hogy az öltözködés körül van hiba és sietve magára kapta a gérokkot.

— Józsi, te a politikai elhatározások dolgában vagy rest. Józsi, te nem követed a szabályt, hogy minden órának leszakítsd virágát. Te Józsi itt ülsz, amikor a legismeretlenebb kollégaid neve is forgalomba kerül, akkor te lekonyulsz, mint egy almafa virágának a szirma, ha dér éri. Józsi, te nem adsz életielt magadról és ha így folytatod, ma-holnap senki se tudja már, hogy képviselő vagy.

Simkó megjiegt.

— Mit tegyek asszony?

— Mit tégy? Hát nem veszed észre, hogy a ki most szerepelni akar, az lemond a tagságáról...

— Milyen tagságáról?

— A függetlenségi tagságáról. Ezen ül le azonnal és ird meg a lemondásodat tentával. Simkó szót fogadott, leült és irt.

Miután pedig bevégezte az írást, zsebre rakta és elment a képviselőházba azon elhatározással, hogy az irat átnyújtásával kilép a függetlenségi pártból.

Ott azonban bajba jutott. Kinek adja át az írást? Tudakozódott, kérdezősködött. Egyik azt mondta, hogy Dobroszláv Péternek kell átadnia, aki aztán lemegy a függetlenségi értekezletre s ott felolvassa. A másik lebeszélte, mivelhogy Dobroszláv már nem tagja a pártnak, tehát nem tarthat ott felolvasást. Más azt tanácsolta, hogy a levelet nyujtsa be az osztrák-magyar bankhoz, ahol azt leszámítolják. Volt ellenben olyan, aki Holló Lajost ajánlotta. Ellenben némelyek azt javasolták, hogy a Nemzeti Muzeum ritkasági gyűjteménye részére küldjék be a levelet. Nagy nehezen végre abban állapodtak meg, hogy Simkó a levelet adja át Justh Gyulának,

a képviselőházi elnöknek, mivelhogy minden lemondás ő hozzá tartozik.

Simkó kihuzta magát és bement Justh Gyulához:

— Kegyelmes uram — szót komoran — van szerencsém benyújtani lemondóleveletem.

Az elnök átveszi az irást, félre teszi és eképen felel:

— Jól van, Józsi. Ezennel tudomásul veszem, hogy lemondasz a mandátumról, nem vagy képviselő. Igen örvendtem, tisztelt uram, volt szerencsém . . .

Simkó megdöbben. Mi lesz most. Hisz ő csak a pártból akart kilépni. Mit mond a felesége, ha mandátum nélkül tér haza?

Hirtelen elkapta az asztalról az irást és elszaladt:

— Bocsnát — kiáltott vissza az ajtóból — nem mehetek le.

Este elment a pártkörbe. Egy újságíró megkérte, hogy telefonálja meg neki, hogy mit beszélgetnek a pártkörben az aktuális kérdésekről. Gondolta Simkó, hogy ezt még megteszi. A társaságban hallgatta, hogy miket mond Szerényi. Mivel pedig nem bizott az emlékező képességében, főképen a homesteadre nézve, a hallottakat feljegyezte a manzsettájára.

Aztán szaladt a telefonhoz, hogy lereferálja a manzsettájára jegyzeteket. Pallay Sándor két képviselővel a nyomába ment. Amikor elvégezte a telefonálást, lefűlelték:

— Hopp! Meg vagy, áruló!

Simkót sarokba szoritották.

— Tudod-e, hogy főbenjáró bünt követtél el? Tudod-e, hogy a párttitkokat elárultad s ezért kidobunk a pártból.

Simkó József kékült-zöldült.

— Az Istenért, tulajdonképpen mit tettem? Hisz csak azt mondtam el, amit mindenki hallott.

— Igen, igen. De nagyon nagy bünt követél el. Elárultad a homesteadet.

— A hómészteádót! Hát ezt nem szabad?

— De nem ám. Aki ezt teszi, kidobatik a pártból . . .

Simkó József igen bus lón. Nem mert haza menni.

A felesége azzal küldte el hazulról, hogy lépjen ki a pártból, de mit fog most mondani, ha azzal tér meg, hogy kidobják a pártból.

Este kilenczig ott gubbasztott a pártkörben és fiúnek-fának panasolta a baját.

És nagyon elkeseredvén, végre így kiáltott fel:

— Csak legalább tudnám, hogy mi az a homiszpokusztéad?

Ekkor aztán megvigasztalták:

— No, hogyha nem tudod Józsi, akkor talán kieszközölhetjük Kossuth Ferencznél, hogy bocsássa meg az indiszkréciódat.

Budapest, október 23.

A horvát helyzet. A képviselőház ma újból megválasztotta a bizottságokba azokat a horvát képviselőket, akik már egyszer lemondtak. Megválasztották újból Popovics Dusánt is a Ház jegyzőjévé. A horvát képviselők ma Medákovics Bogdán utján bejelentették, hogy ismét le fognak mondani. Elhatározásukat csak egy esetben változtatják meg, ha Drohobeczky Gyula püspök, aki tudvalegileg kilépett a horvát koalícióból, lemond a pénzügyi bizottságban viselt tagságáról s helyébe Vrbancics Ferencet választja meg a képviselőház. Popovics Dusán nincs Budapesten s így még nem nyilatkozott, hogy újból lemond-e a jegyzőségről. A horvát képviselők a jövő hét folyamán hoznak végleges határozatot a lemondás kérdésében.

A horvát képviselők ma valamennyien hazautaztak, az indemnti tárgyalására azonban testületileg Budapestre érkeznek, hogy részt vegyenek a törvényjavaslat tárgyalásában. A horvát képviselők kijelentik, hogy az obstrukció tervével nem foglalkoznak,

mert kerülni akarnak minden ürügyet, mely okul szolgálhatna arra, hogy a házszabályrevízió kérdése újból napirendre kerüljön. Ez nem zárja ki, hogy a horvátok az indemntinél nagyobb számmal fel ne szólaljanak.

A hadsereg és a haditengerészet költségvetése. Bécsben vasárnap kezdődnek azok a közös miniszteri tanácskozások, amelyekben a jövő évi közös költségvetést fogják véglegesen megállapítani és ugyanakkor fogják elhatározni, hogy mikor hívják össze a delegációkat. A tanácskozáson a közös minisztereken kívül a két kormány miniszterelnökei és pénzügyminiszterei vesznek részt és e célból Wekerle Sándor ebben a kettős minőségében a hét végével Bécsbe utazik. A közös hadsereg költségvetés-irányzata körülbelül huszmillió korona kiadási többletet tüntet föl, amely összeget egyes kisebb tételektől eltekintve, fele részben a tisztifizetések fölemelésére és felerészben a hadsereg szükségletekre vonatkozó tételek magasabb dotációjára szánt a hadvezetőség. Ezenkívül az új tüzérégi anyag beszerzésére megszavazott 165 millió koronából még hátralevő 50 milliót két részletben az 1908. és 1909. évekre külön hitel formájában kérik. A haditengerészet költségvetése is jelentékeny emelkedést tüntet föl, mert a már megszavazott három új modern csatahajó és az új gyorsjáratu czirkáló költségeinek részleteit tetemesen fölemelni kívánja, hogy a hadihajók gyorsabban készüljenek el.

A vasárnapi munkaszünet és a szeszárítás. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter ma egy küldöttség előtt kijelentette, hogy a kormány a vasárnapi munkaszünet, illetőleg a vasárnapi szeszárítás kérdésének rendezésével komolyan foglalkozik s ezt a kérdést legközelebb országosan egységesen szabályozzák.

A nógrádvármegyei italmérok és koresmárosok küldöttsége tisztelget ugyanis ma délelőtt Andrássy Gyula belügyminiszternél dr. Kosztóczy Arnold vezetésével. A küldöttség szónoka előadta, hogy a nógrádvármegyei főszoigabírók egyöntetűen elrendelték, hogy a koresmárosokat és italmérséket kivétel nélkül vasárnap és ünnepnapokon déli egy órától kezdve, másnap reggelig zárva tartásák. A rendelet alól azonban kivették a kávéházakat és vendéglőket. Az érdekeltek megfélebeztek a rendeletet az allspánhoz, aki azt jóváhagyta és újabb felebezésre az ügy a belügyminiszterhez került. Arra kéri most a minisztert, hogy tartsa fenn Nógrádvármegyében az országos állapotot. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter szívesen fogadta a küldöttséget és megígérte, hogy kérésükkel alaposan foglalkozni fog. Megvizsgálja a vármegyei szabályrendeletet és amennyiben meggyőződik arról, hogy a főszoigabírói rendelet nem nyugszik a vármegyei szabályrendeleten, sürgősen intézkedni fog. A küldöttség lelkes éljenzéssel vette tudomásul a miniszter választát.

A nemzetiségiek kérdése. A nemzetiségi képviselők csoportja napról-napra jobban kérkedik azzal, hogy az országgyűlés pártjai önálló pártnak ismerték el a nemzetellenes agitátoroknak ezt a gyűllekezését. Ma délután is tanácskozást folytattak az indemnti javaslatl szemben követendő magatartásukra vonatkozólag. A kormány iránt bizalommal nem viselkedvén, a javaslatot sem fogják megszavazni és külön határozati javaslatot fognak előterjeszteni, melyben bizalmatlanságuknak indokait ki fogják fejteni. Az alkotmánybiztosítókra vonatkozó törvényjavaslatok ellen a nemzetiségiek szintén állást foglalnak. Az azok feletti vitában előterjesztendő határozati javaslatokra nézve külön konferenciában fognak határozni. Ez értekezletet jövő hétfőn délután öt órakor tartják meg, mely alkalommal több elvi kérdés fejtegetésén kívül foglalkozni fog az értekezlet a nemzetiségieknek a többi parlamenti párthoz való viszonyával. Jóllehet ugyanis, — mondják egy kommunikében — hogy a nemzetiségiek illő módon felhivattak, hogy a különböző bizottságokba jelöltjeiket megnevezzék és így mint parlamenti párt el lettek ismervé, mégis a legfontosabb bizottságokba, mint a pénzügyi, mentelmi, munkás és kvótabizottságba tagjai közül egy sem választott be, miáltal a „párt” ellenőrző hivatásának teljesítésében akadályozva van.

Interpellációk.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, október 23.

Markos Gyula erősen, de már kevésbé alaposan kritizálta meg ma a képviselőházban Pikler Gyula tanításait, s megkérdezte Apponyitól, meddig hajlandó azt tűrni, hogy Pikler az egyetemen szabad meggyőződését hirdesse? Apponyi nem volt jelen, hogy az interpellációra válaszoljon, a képviselőház nagy többsége pedig igen mérsékelt tetszéssel fogadta a felszólalást.

Interpelláltak még Polit Mihály, Lorkovics Iván és Bozóky Árpád. Polit Mihály a macedón zavarok iránt érdeklődött. Lorkovics Iván horvát nyelven beszélt, általános megbotránkozást keltve. Végül Bozóky Árpád arról interpellált, mikor lesz már vége a horvátok megbotránkozató magaviseletének. A miniszterek egy interpellációra sem válaszoltak.

Az ülés elején megválasztották a kvóta-bizottságot; a bizottsági tagságukról lemondott horvát képviselőket pedig újból megválasztották. A választás folyamán egy kis incidens esett meg. Hammersberg László jegyző a névsort olvasta s így mikor neki kellett volna szavazni, szavazó-czéduláját mással dobatta az urnába. Az elnök ezért semmisnek jelentette ki az eddigi szavazást és újból megszavaztatta a Házat.

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött délelőtt tizenegy órakor. —

Elnök: Justh Gyula.

Jegyzők: Hammersberg László és Thoroczkay Miklós.

Az elnök: Az ülést megnyitja.

Jelenti, hogy utólag a következő osztályok és bizottságok alakultak meg: A II. osztály, elnöke: Szentiványi Árpád, jegyzője: Bottlik Iván; IV. osztály, elnöke: gróf Zichy Miklós, jegyzője: Sümei Vilmos; zárszámadási bizottság, elnök: Sziklay Ottó, jegyző: Éber Antal; összejelenthetlenségi bizottság, jegyző: Hellebronth Géza.

Bemutatja

Malatinszky György levelét, melyben a mentelmi bizottság elnökségéről lemond.

Hammersberg László jegyző felolvassa az időközben beérkezett kérvények jegyzékét. A kérvények kiadatnak a kérvényi bizottságnak.

Ezután Zboray Miklós, mint az összejelenthetlenségi bizottság tagja teszi le a szokásos esküt.

Gróf Batthyány József és gróf Batthyány Lajos bizottsági tagok az elnök javaslatára levélben fognak felhívni az eskü letételére.

Választások.

Napirend szerint a Popovics Dusán lemondásával megüresedett egy jegyzői állás és több bizottsági tagság betöltése van soron.

A jegyzői állásra a Ház újból Popovics Dusánt választotta meg, 103 szavazattal.

A bizottsági tagsági állások a következőleg töltettek be:

Kvóta-bizottság: gróf Batthyány Tivadar, Buzáthi Ferencz Földes Béla, Mérey Lajos, Nagy Ferencz, Szabó Kálmán, Széll Kálmán, Ugron Gábor, Visontai Soma, Vrbancics Ferencz.

Igazságügyi bizottság: Barcic Erasmus.

Kérvényi bizottság: Magdics Péter.

Kivándorlási bizottság: Beck Lajos.

Könyvtári bizottság: Surmin György.

Közgazdasági bizottság: Muacevic Vazul.

Közlekedésügyi bizottság: Tuskán Gergely.

Mentelmi bizottság: Mazuranic Bogoszláv, Balogh Ernő.

Naplóbiráló bizottság: Babic Ljubá, Irsay József.

Országos Ipartanács: Vinkovic Tivadar.

Országos közlekedési tanács: Zagorác István.

Számvizsgáló bizottság: Roic Milán.

Véderő bizottság: Budiszavlievic Bude.

Zárszámadási bizottság: Bauer Antal.

Az elnök: megállapítja a következő ülés idejét.

Az elnöki széket Rakovszky István foglalja el.

Következnek az interpellációk.

Akinek nincs hazája.

Markos Gyula: Pikler Gyula egyetemi tanárnak a pécsi szabadtanítási kongresszuson tanúsított hazafiatlan és vallásellenes viselkedését teszi szóvá. Pikler és jóismert táborokara a pécsi kongresszuson terrorizálta a hazafias tudósokat. De Pikler már ettől

Eltekintve 20 esztendeje szórja féveszméit az egyetemi katedrálról és megméltelyezi a hallgatók gondolkodását...

Molnár Jenő: A gondolat szabad!

Markos Gyula: Igaz, az evangélium is tanítja!

Mezői Vilmos: Látom! (Zaj.)

Markos Gyula: Az más, hogy ha érett gondolkodású emberek, mint szabadkőművesek jönnek össze, ez tisztán az ő dolguk. De olyan helyen, mint egy főiskola, ehhez hasonlót megtiltani nem szabad! (Ugy van! balfelől.) Pikler példáján vérszemét kapva, már Temesvárott is akadt egy hazafiatlan tanár, akit ugyan felülgesztettek, de később a miniszter visszahelyeztetett. (Zaj.) Nem volna szabad megengedni, hogy Pikler olyan tanításokkal maszlagolja az ifjúságot, hogy isten tulajdonképpen nincsen és hogy a felebaráti szeretet örültség, mert csak lenyűgözi az embert. Az egyetlen nem szabad úgy beszélni, mint egy szabadkőműves páholyban. A virágos keribe a dísznót nem szabad beengedni. (Taps az alkotmánypártion.)

A száji- és körömfájás ellen határozott alkalmaznak, a diplomájukkal visszaélő professzorok ellen ne tudna az állam védekezni? A következő interpellációt intézi a közoktatásiügyi miniszterhez:

Van-e tudomása a t. vallásügyi miniszter urnak arról, hogy a m. kir. budapesti kath. egyetem egyik tanszékén az általános keresztény műveltség tanáival szemben oly tanok hirdettek, melyek ellene mondanak a józan észnek, s megrontják a magyar ifjúság hitét, erkölcsét — melyek az isten és a haza legszentebb fogalmait ciznikus szofizmákkal lesajnálják.

Ha van erről tudomása, miként szándékozik e sajnálatos katedrális kihágást megtorolni?

Ha nincs még tudomása róla, szándékozik-e odahatni, hogy erről magának mielőbb alapos tájékozást szerezzen.

Mezői Vilmos személyes megtámadtatás címén szólal fel s visszautasítja Markosnak rá tett megjegyzését, hogy szóló egyetért Pikler nemzetítő tanáival. Pikler nem tanítja azokat, amiket Markos neki imputált.

Markos Gyula félreértett szavait igazítja helyre röviden.

Az elnök: Az interpelláció kiadatik a közoktatási miniszternek.

Pólt Mihály a Balkán-félszigeteken fennálló viszonyok dolgában interpellál, az Oroszországgal a balkáni viszonyokat illetőleg létrejött jegyzékkel kapcsolatosan.

A horvát kormányzat.

Lorkovics Iván a horvát minisztert interpellálja horvát nyelven. Interpellációja így szól:

Tekintettel arra, hogy az 1906. május 9-iki királyi kéziratban, melylyel a horvát országgyűlés megnyitott, a választói reform kérdése a horvát királyságban a választói reformnak Magyarországra való behozatalától tétetik függővé;

— azon okból, hogy a választói jog kérdése Horvátországban a horvát királyság országgyűlésének autonóm ügykörébe tartozik;

— azon okból, hogy a horvát országgyűlés ma is egyhangu határozatával megbízott egy külön e célra kiküldött bizottságot, hogy tegyen előterjesztést a választói reformra vonatkozólag — az általános, egyenlő, egyenes és titkos választói jog alapján;

— tekintettel arra, hogy ennek dacára nemrég a belügyminiszter ur az országgyűlésen kijelentése szerint belátható időn belül nem szándékozik az általános választói jogot illető javaslatot Magyarországra nézve, az általános választói jog elvei szerint megtenni és tekintettel arra, hogy a belügyminiszter kijelentéseit helyesléssel vették tudomásul és ezzel a választói jog elodázását is;

kérem a horvát-szlavon minisztertől, mit hajlandó tenni, hogy Horvát-Szlavon- és Magyarország között a választói jog behozatala kérdésében felállított junktim, melyet a fentemlített királyi kézirat is magában foglal s mely nagyrészt megsértése a horvát-szlavon királyságok autonómiájának és meggátolása a választói reformnak és még a választói jognak szabadelvű irányban való megoldásának is, — fölfoldassék.

Az interpellációt kiadják a horvát miniszternek.

Ami nem lehet történi.

Bozóky Árpád: Az 1868. XXX. t.-cz. szerint az országgyűlés tanácskozási és ügykezelési nyelve a magyar. A törvény ugyan megengedi, hogy a horvát küldöttek horvátul szólhassanak, de a horvát nyelvet csak élőszóval használhatják, írásban nem. Mindazonáltal a horvátok írásban, levélben is használják a horvát nyelvet. Pedig, miután számot tartanak arra, hogy a bizottságha bevéleltassanak, hogyan fogja esetleg egy horvát, aki elnök és jegyző lehet, kötelességét teljesíteni. Így áll a dolog a ma megválasztott Popovicsnál, aki csak kevéssé tud magyarul, de nem úgy, hogy a magyar jegyzőkönyvet vezetni képes lenne.

Ezt az interpellációt intézi a miniszterelnökhöz:

1. Van-e tudomása a miniszterelnök urnak arról, hogy az 1907 október hó 23-án jegyzővé választott Popovics Dusan képviselő a magyar nyelv

vet jól nem érti és így képtelen arra, hogy a magyar országgyűlésnek magyar nyelven vezetett és ezután is magyarul vezetendő jegyzőkönyvet szerkesztesse és a házszabályok 266—272. §-aiban részabott kötelességeket elvégezze?

2. A miniszterelnök ur, mint a törvényeknek egyik őre és az országgyűlés cselekedeteinek irányítója, vállalja-e a politikai felelősséget azért, ha a magyar képviselőház jegyzőjévé magyarul nem tudó egyén választatik?

3. Szándékozik-e a miniszterelnök ur az 1868. évi XLIV. t.-cz. 1. §-ának, mely szerint a magyar országgyűlés tanácskozási és ügykezelési nyelve czentul is egyedül a magyar: érvényt szerezni és oda hatni, hogy a jövőben magyarul nem tudó egyén a magyar képviselőház jegyzőjévé ne választassék.

Az elnök: Az interpelláció kiadatik a miniszterelnöknek. A kvóta-bizottsági tagok megválaszthatása czéljából a jegyzőkönyvet át kell küldeni a főrendiházhoz, azért kéri annak nyomban való hitelesítését.

A ház a jegyzőkönyvet nyomban hitelesíti, mire az elnök az ülést berekeszti.

Budapest, október 23.

Küldöttség a miniszterelnöknel. Igófüred küldöttsége tisztelgett ma délelőtt a képviselőházban Burgán Aladár képviselő vezetésével dr. Wekerle Sándor miniszterelnöknel és Darányi Ignác földművelésügyi miniszternel. A küldöttség, amelynek tagjai voltak: Münich Kálmán bányatanácsos, Wesselényi Mátyás királyi közjegyző, Széll Ödön bankigazgató és még számosan, Igófüred fejlesztése érdekében járt a minisztereknél. Ugy Wekerle miniszterelnök, mint Darányi miniszter megígérték, hogy a legjobb akaratot fogják elbírálni a fürdő kérdését.

A kereskedők és a polgári perrendtartás. A budapesti kereskedelmi és iparkamarában Lánzy Leó udvari tanácsos elnöklése mellett tanácskozás tárgyává tétetett a néhány nappal ezelőtt a képviselőház elé terjesztett s a polgári perrendtartásról szóló törvényjavaslat. Az értekezletre meghívták az összes budapesti kereskedelmi szaktestületek. Lánzy Leó elnök megnyitó beszédében ismertette a törvényjavaslat ügyének előzményeit és miután a törvényjavaslat a könyvkivonati illetékesség, a budapesti kereskedelmi és váltó-törvényszék, a kereskedelmi bíróságok és végül a 40 koronán alóli kereskedelmi követelekre nézve illetékes bíróságok tekintetében mindazokat a határozmányokat feljuttja, amelyek annak idején a kereskedelmi körök visszataszását oly nagy mérvben előidézték, azt a kérdést kellene — szerte — eldönteni, vajjon a mostani áramlattal számítva, tanácsos-e, hogy a kereskedővilág ezen határozmányokra nézve újólag állást foglaljon. Az erre megindult tanácskozások során a jelen voltak mind-egyike más-más szempontból világitotta meg a szóban forgó rendelkezésekből a kereskedelemre és iparra hátráló hátrányokat. A mozgalom egyes részleteinek, valamint a különböző irányban szükségesnek mutakozó előkészítő munkálatoknak beható megbeszélése után az értekezlet az elnöknek köszönetet mondott a kezdeményezésért.

KÜLFÖLD.

Osztirák képviselőház. A Refelstrati mai ülésén a beérkezett ügydarabok között van Bretner sürgősségi indítványa a galicziai közigazgatási állapotok megvizsgálása tárgyában. A ház folytatja a kartellék betiltására vonatkozó sürgősségi javaslat tárgyalását. Miután Lisy képviselő cseh nyelven a sürgősséget fejtegette, Steinwender képviselő javaslata fölött a vitát berekesztették s főszónokoknak Lueger (contra) és Myslivec (pro) választattak meg.

Lueger képviselő a keresztényszocialisták nevében a következő nyilatkozatot tette:

Mi ezen indítvány, valamint a benyújtott egyéb indítványok sürgőssége ellen fogunk szavazni és pedig a következő okokból: Az Ausztria és Magyarország közötti kiegyezés perfektálására ez év december hava van határidőül kitűzve. Abban a véleményben vagyunk, hogy mindenki, akár pártolja, akár ellenzi a kiegyezést, át van hatva attól a meggyőződéstől, hogy kötelessége az osztirák parlamentnek a kiegyezést parlamenti uton elintézni. (Élénk helyeslés.) A parlamentnek minden körülmények között elejét kell venni annak, hogy esetleg magatartásának tulajdonítsák, ha a kiegyezést más módon intézik el, esetleg a híres, vagy jobban mondva hírhedt paragrafus alapján, amelynek elintézésénél minden parlamentáris érzelmű egyénnek keresztet kell

vetnie magára. Minden elmulasztott óra vesztett idő s mint legnagyobb pártnak, a mi feladatunk, hogy jó példával előljárjunk. Szóló az indítványtevők parlamenti becsületézésére appellál, kérve őket, hogy indítványukat vonják vissza s a kiegyezési javaslatok első olvasása után nyuítsák ismét be. Végül hangsúlyozza szóló, hogy a sürgősségi javaslatok mindaddig még nem vezettek egyetlen nagyobb kérdés megoldásához sem. Szavazzunk egyértelműleg a sürgősségi javaslatok ellen, hogy teljesíthessük azon parlamenti kötelességeinket, amelyek élénk vannak szabva s amelyeket semmi körülmények között nem szabad elhanyagolnunk. (Élénk helyeslés és taps.)

Schramek képviselő vezerszónok (pro) az élelmiszerek drágulásának okát az osztályok privilégiumaiban látja, amely privilégizált osztályok megszavazták az új felemelt vámtarifát. A szavazásnál 91 képviselő a sürgősség mellett, 140 ellene szavazott. A tárgyalást erre berekesztik és megkezdik a kvóta-deputáció választását. A skrutinium eredményét holnap teszik közzé. Sylvester képviselő az elnökséghez interpellációt intéz, amelyben hibáztatja azt a módot, amelylyel a sürgős javaslatokat beterjesztik. Weiskirchner elnök válaszában kijelenti, hogy a javaslattal számolni fog. A maga részéről kéri és egyben figyelmezteti a házat, kezdje meg végre a komoly és pozitív munkát. A legközelebbi ülés holnap.

Franciaország a válaszon.

— A helyzet Marokkóban. —

Budapest, október 23.

Requault francia követ még mindig tanácskozásokat folytat a marokkói szultánnal, anélkül, hogy eddig bármely megállapodás jött volna létre. A helyzet most az, hogy Abdul-Azisz szultán nem mozdulhat ki Rabatból, mert nincs pénze s a francziák még mindig afőlött töprengenek, hogy vajon kisegítsék-e a szultánt ebből a zsákutcából vagy sem. A legkomolyabb francia politikusok véleménye, hogy most jött el az alkalom, mely Franciaországnak hosszú időre bizonyos ellenőrzést biztosítana Marokkó fölött. A szultánt állítólag négy-öt millió frankkal kielégíthetné Franciaország pillanatnyi pénzzavarából. Igaz, hogy ezzel Marokkó belügyeibe avatkozna, mert Franciaország pénzügyi támogatása Abdul-Azisz szultán helyzetét annyira megerősítené, hogy Muley-Hafid minden reménye kilátástalan volna. Abdul-Azisz ily körülmények közt kénytelen lenne Franciaország minden feltételét elfogadni, de azok nem lehetnek súlyosak, mert hiszen Franciaország keze meg van kötve az algezirási egyezmény által. Ezt érzik maguk a francziák is.

Hanotaux, Franciaország volt külügyminisztere a „Revue Hebdomadaire”-ben, a marokkói helyzetről írva, azt vitatja, hogy az algezirási akták nem fedik a marokkói kérdés mostani helyzetét. Szerinte Franciaországnak most minden alkalmat meg kell ragadnia, hogy az algezirási egyezmény által teremtett helyzetet, mely Franciaország mozgási szabadságát korlátozza, egy újabb egyezmény után szabályozza. Ernest Juolet az „Eclair”-ben magáévá teszi Hanotaux véleményét és egyuttal keményen támadja a kormányt, mely Franciaországot zsákutcába vitte, melyből csak egy út vezet ki: egy európai megegyezés, miután Franciaország nyíltan ismerteti szándékait a hatalmakkal.

E véleményekkel szemben Lanessan a „Siècle”-ben a kormányt védelmezi. Kijelenti, ha Franciaország azt akarja, hogy Marokkóval való szomszédsága révén őt megillető jogokat a hatalmak elismerjék, akkor tiszteletben kell tartani a Marokkóban érdekelt többi hatalom jogait is. Nagyon veszélyes és kalandos politika lett volna a marokkói kérdést annak a hatalomnak kizárásával megoldani, mely hatalmat tengerészeti és kereskedelmi érdekek kötik Marokkóhoz. Clemenceau nem tette magáévá ezt a politikát és ezért a nemzet hálláit vivta ki magának.

A szélsőbal természetesen erősen ellene van minden olyan politikának, mely ellentétbe helyezkedik az algezirási aktákkal. Jaures a „Humanité”-ben már erősen támadja a kormányt, mert állítólag Spanyolországgal titkos szerződést kötött. Követeli a szerződés közzétételét, mert csak így bizonyíthatja be Franciaország a többi hatalom előtt lojalitását.

A párisi tekintélyesebb reggeli lapok Abdul-Azisz szultán barátságát sem tartják valami őszintének. A szultán állítólag a Reuter-ügynökség tudósítója előtt örömet fejezte ki a kazablankai arabok vitésége miatt és a francia csapatok magatartásáról kissé kétes dicsérettel nyilatkozott. Figyelmeztetik a kormányt, hogy Abdul-Azisz barátsága abból a végszükségletből fakad ki, mely a szultánt kényszeríti, hogy Franciaország barátja legyen.

A király sétál.

— Kedvező hírek. —

Budapest, október 23.

A nyugtalanító hírek után ma kedvezőbb jelentések érkeztek a király állapotáról. Igaz, hogy a gyógyulásról csak a hivatalos jelentések tudnak s ezek eddig se jelentettek nyugtalanítót, de lehet, hogy csakugyan beállt, amit két országban minden ember kíván a beteg uralkodónak: a gyógyulás. Aggasztó csupán, hogy még ezekből a gondosan szerkesztett tudósításokból is kicseng a visszaeséstől való félelem.

Részletes tudósításunk a következő:

A király állapotában a javulás tartósnak ígérkezik. A beteg a mai éjjelt elég zavartalanul és jól töltötte. A köhögés csak ritkán zavarta a király álmát. Ma reggel a szokott időben ebredt fel és már öt óraker elhagyta hálószobáját. Reggelijét, amely kávéból, sonkából és fehér kenyérből állott, igen jó étvágygyal fogyasztotta el. Ezután dolgozó szobájába ment, ahol egész délelőtt frissen és jókedvvel dolgozott és fogadta a napi jelentéseket. Félitizenkettőkor dr. Daruváry Géza kabinetirodai titkár, majd herceg Montenuovo főudvarmester jelentek meg a király előtt.

Délben a király megismételte sétáját a schönbrunni galériában és ez láthatólag fölűdítette. A folyosót egész délelőtt szellőztették és temperaturáját gondosan fölmelegítették 17 fokra. Az uralkodó dr. Kerzl társaságában egy teljes órát töltött a folyosón. A schönbrunni parkban az érdeklődők százaai figyelték a királyt, aki minden támasz nélkül, erőteljes léptekkel járt-kelt a folyosón.

Félhivatalos jelentések.

Ö felsége állapotáról a cs. kir. távirati iroda a következő értesítéshez jutott: Láz nincs, katarrihus enyhülőben, éjszaka nyugodtabb, de alvás kevés. Erőbeli állapot ezeknek megfelelően lassan javult. Még ezután is lehetséges visszaesésektől eltekintve, mégis közeli gyógyulást lehet remélni.

A Fremdenblatt mai esti lapja a következőket jelenti: A mai schönbrunni hírek teljessé teszik azt a kedvező képet, amelyet a tegnapi első bulletin, amelyet a felség megbetegedése óta orvosi részről kiadtak, a magas páciens állapotáról fest. Hivatalos, orvosok által aláírt bulletin kiadása csupán a következő napokra volt tervbe véve. Hogy ennek dacára mégis előbb valószínűsítették meg a tervet, annak oka azok nyugtalanító hírek, amelyek különösen az utóbbi napokban a magyar lapok hasábjain felmerültek, nagyrészt azonban nem felelnek meg a tényeknek. Tekintettel ezen híresztelésekre, amelyek ö felségének is tudomására jutottak, elhatározták orvosok által aláírt bulletin kiadását, aminek előbb ö felsége beleegyezését is kikérték.

Az elmúlt éjjelről szóló mai jelentések szintén kedvezően hangzottak. A felség meglehetősen jól aludt, habár időről-időre a köhögés megzavarta és éjjeli nyugalmát kedvezőtlenül befolyásolta. Nem volt szükség arra, hogy dr. Kerzl, aki mint tudva van, az éjszakát a királyi hálószoba közelében tölti, ö felségéhez hívassék. A felség a szokott időben hagyta el az ágyat, étvágygyal fogyasztotta el reggelijét, dolgozószobájába ment, ahol csakhamar dr. Kerzl udvari tanácsos reggeli vizsgálatra jelent meg. Az objektív vizsgálat megállapította, hogy a hőmérséklet normális, a hurutos affekció pedig visszafejlődésben van. Az uralkodó a délelőtti folyamán a megzavart éjjeli nyugalom ellenére, meglehetősen jól érezte magát és nagyszámu aktát és ügydarabot intézett el. A délelőtti folyamán, mint rendszeren gróf Paar loyassági tábornok és báró Bolfras

főhadsegédek, valamint dr. Schiessl kabinetigazgató nyertek kihallgatást. Délben a felség dr. Kerzl udvari tanácsostól kísérve, sétát tett a kis galériában, amelyben a kívánt hőmérsékletre való szabályozás céljából a gázlángokat és a nagy csillárt is meggyújtották. A séta körülbelül egy óráig tartott. A felség séta közben egyszer-mászor lepihent a pamagra, anélkül, hogy fáradtság jeleit mutatta volna. Séta után a reggelit szolgálták fel, ezután pedig Montenuovo második főudvarmester nyert kihallgatást.

Ma délelőtt jelent meg az arcói deputáció is, hogy ö felsége állapotáról tudakozódjék. Közölték vele, hogy a felség állapota jó, javulása pedig tartós. Az a kérdés, vajjon a király Arcóba fog-e menni, nem képezte megbeszélés tárgyát.

E hét végére Gizella bajor hercegnő látogatása van tervbe véve. Valószínűleg Windischgraetz Erzsébet hercegnő, aki tegnap Karvinba utazott és a legközelebbi napokban fog visszatérni, szintén látogatást fog tenni ö felségénél.

Az első bulletin.

A főudvarmesteri hivataltól a király kívánságára a cs. kir. távirati iroda tegnap a következő közleményt vette:

„Az uralkodó infekciózus lázas bronchitisben betegedett meg. Tekintve, hogy immár öt nap óta nincs láza, továbbá, hogy étvágya különösen az utóbbi időben kielégítő és erőállapota relatíve kedvező, továbbá, hogy a hurutos jelenségek ha nem is szüntek meg, de mindenesetre csökkenőben vannak és ha előre nem látható események nem következnek be, remélhető, hogy az uralkodó a javulás útján van. E közleménynek az a célja, hogy megzafolja az uralkodó állapotáról az utóbbi időben ismételt felmerült riasztó híreket. Schönbrunn, 1907. október 22.

Neusser tanár, udv. tan., dr. Kerzl, udv. tan.”

Jelentés a magyar képviselőháznak.

Justh Gyulához, a képviselőház elnökéhez ma a király kabinetirodájától a következő távirat érkezett:

„A király egészségi állapota: lázmentes, hurut csökkent, éjszaka nyugodt volt, de keveset aludt. Ereje eméllfogva lassan gyarapodik. Még mindig lehetséges visszaesés és ettől eltekintve, most már mielőbbi lábbadás várható.”

A tözsde bulletinje.

A tözsden a következő bulletin olvasták fel: Az éj láz nélkül múlt el. Kissé köhögött ugyan a király, de általános állapota kielégítő. Étvágya jó.

Ujabb híreink.

A király ma egész nap jól érezte magát. A déli séta láthatólag jó hatással volt a felség állapotára. Három óraker szolgálták fel a dejenert, amelyet a király jó étvágygyal fogyasztott el. Délután visszavonult ismét dolgozószobájába és államügyeket intézett el. Az uralkodó jó hangulatban volt egész délután, ugyszintén erőállapota is kielégítő.

Délután Montenuovo főudvarmester és dr. Daruváry Géza kabinetirodai titkár teitek jelentést a királynak. Este hat óraker megérkezett Neusser tanár Schönbrunnba és dr. Kerzellel együtt megtartotta a szokásos esti vizsgálatot. Az orvosok meg voltak elégedve a felség állapotának javulásával. A király ugyan még köhög, de nem olyan erősen, mint az előző napokon. Ugyszintén a hurut is tart még, de a katarriális tünetek csökkentek és egészben az affekció visszafejlődést mutat. Dr. Kerzl az egybegyűlt uiságírók előtt igen kedvezően nyilatkozott a felség állapotáról és hangsúlyozta, hogy minden jól van, a javulás gyors léptekkel halad előre. A király este nyolcz óraker lefeküdt és csakhamar elaludt.

Má oldalról jelentik: A király állapotában a javulás délután is tartott és ez a felség hangulatában, de arcának színén is meglátszik. Mikor még lázas volt az uralkodó, arcszíne halavány, kedélye nyomott volt, most vidám lett, és arca színt kap, aminek a napi séta is javára válik. Ö felsége többször mondta környezetének, hogy a séta rendkívül jól esik; megszokta a nagy sétákat, amelyek most hiányoznak, pedig erejét az adná vissza teljesen. Türelmetlenül várja, hogy ismét a szabadban, a napon járkhálhasson, akkor

meg fog szabadulni a köhögéstől és ha elég sokat mozog, jól fog aludni.

Déli 1 órától 1-ig sétált ö felsége a kis oszloposarnokban; gyakran közeledett a parkra nyíló ablakhoz és mosolyogva viszonzta a kerítés mellett gyülekezett közönség üdvözlését.

Délután a javulás tovább tartott, a köhögés csökkent, a hurutos tünetek visszafejlődnek, az erőállapot és az étvágy kielégítő.

EGYHÁZAK.

Az evangélikus egyetemes gyűlés.

Budapest, október 23.

Az evangélikus egyetemes gyűlés ma délelőtt kezdte tanácskozásait a Deák-téri evangélikus polgári iskola dísztermében. A gyűlésnek két kiemelkedő mozzanata volt. Báró Prónay Dezső tiltakozott a protestáns egyházi körökben terjedő szekularizáció ellen. Ez a tiltakozás a jelenlevők egy részében élénk ellentmondásokat keltett. Ezután élénk vita után elfogadtak egy határozati javaslatot, melyben tiltakoztak a népi iskolai törvény ugynevezett apácza-paragrafusára ellen.

Részletes beszámolóink ez:

A gyűlésen báró Prónay Dezső egyetemes főgondnok és Baltik Frigyes püspök elnököl. A közgyűlés nevezetes momentumja volt báró Prónay Dezső állásfoglalása a szekularizációra irányuló mozgalom ellen.

A közgyűlést megelőzőleg istentisztelet volt a Deák-téri evangélikus templomban, amelyen Pászovék Sándor lelkes mondott imát a király egészségéért és a közgyűlés munkásságáért.

A közgyűlést báró Prónay Dezső elnök nyitotta meg hosszabb beszédben, amelyet egyesek közbeszólásokkal zavartak, azok t. i., akik nem értnek egyet az elnöknek az 1848: XX. t.-cz. végrehajtására vonatkozó nézeteivel.

Prónay megilletődéssel nyitotta meg a közgyűlést, amely e teremben az utolsó, mert ezután az egyetemes egyház épületében fogják az egyetemes közgyűléseket megtartani. A közvéleményt — úgy mond — most leginkább az 1848. évi XX. t.-cz. végrehajtása érdekli. A törvény végrehajtása folyamatban van s máris jelentékeny állami javadalmazás utaltatik ki az egyház segítségére. Most a miniszter felszólított, hogy a további végrehajtás iránt intézkedni kíván s így nincs kétség aziránt, hogy illetékes helyen komoly szándékkal oltaitják a törvényt végrehajtani.

Más kérdés, hogy miképp fog alakulni az egyház helyzeté a törvény végrehajtása után, nem fog-e szenvedni az egyház autonómiája? Mert az kétségtelen, hogy amily mértékben növekedni fog az állami támogatás, oly mértékben fog az állam befolyása is növekedni. Ö maga sohasem helyeselte az állami támogatást, sőt küzdött ellene, mert azt tartja, hogy nagyobb fény nagyobb árnyéket vet.

Bölcs mérsékletet ajánl különösen az anyagi javadalmazás terén, nehogy az egyház eszméjét megsemmisítsék.

— A katolikus egyházi javak szekularizációjának gondolatát, mondotta ezután Prónay, protestáns körben vetették fel. Ha e gondolatot a szélső radikális röpitene világgá, amely már az anarchia határán jár, azon nem csodálkoznék, de ha protestáns körökben hozzák szóba ezt a tervet, azzal már szembe kell szállani. (Zaj.) Elitendő e gondolat a magánjog szempontjából, amely ismeri az elévülést és elbirtoklást. (Taps, ellentmondás.) De szembe kell szállani e törekvéssel a magyar közjógnál fogva is, amely a vallászabadság elvének biztosítása végett az egyházak egyenjoguságát törvénybe iktatta. Tiltakozni kell a terv ellen, mert élni kell bennünk annak a tudatnak, hogy a mi egyházunk javainak az üldözés korában történt elkobzása is a keserűség érzését költötte fel (Zaj.) és mert a felekezeti viszálytól meg kell óvni hazánkat. Gondolnunk kell az 1848-iki törvényhozás nemes eszményiségére, különösen most, amikor az 1848. évi XX. törvényzikk végrehajtása folyamatban van. Az evangélikus egyházat meg kell mentenünk az irigység vádjától (Zaj) s emlékeznünk kell rá, hogy az irás szerint a más vagyonát nemcsak elvenni, de kivánni sem szabad. Reméli, hogy a mozgalom muló jelenségnek bizonyul, amelynek az evangélikus egyház kebelében nagyobb visszhangja nem támad.

Baltik Frigyes püspök, egyházi elnök indítványozza, hogy Prónay megnyitó beszédét egész terjedelmében jegyzőkönyvbe iktassák.

Nagy zaj támad erre. Sokan azt kiáltják, hogy az elnöki beszéd nem általános véleményt fejez ki. Mások azt hangoztatják, hogy ily éles állásfoglalásnak nem szabad az egyetemes gyűlés jegyzőkönyvébe kerülni. Pár percnyi lármá után a gyűlés

mégis elhatározta, hogy Prónay beszédét jegyzőkönyvbe veszi.

Ezután a folyó ügyekre került a sor. Dr. Zsigmondy Jenő jegyző az elnöki jelentést ismertette a protestáns tanárok fizetésrendezésére vonatkozólag. A kultuszminiszter leiratát tudomásul vették.

Sztehlo Kornél ügyész, mint a jogügyi bizottság jegyzője, az egyház sérelmeit magában foglaló s a kormányt támadó emlékiratot terjesztett elő.

Szentiványi Árpád beszédében védi a kormányt, elfogadja a javaslatot, de csak úgy, ha a támadó indokolást mellőzi.

Gyurácz Ferencz püspök elfogadja Stehlo emlékiratának szövegét, mert az azokban foglalt sérelmek az igazságnak felelnek meg.

Az elnök felszólalása után Szeberényi Lajos (Békés-Csaba), Laszkáry Gyula, Heves Béla és mások szólaltak a kérdéshez, mire a közgyűlés, némi stílus enyhítéssel, magáévá tette a feliratot, melyet felterjesztettek a kormánynak és a képviselőháznak.

A tárgyalást holnap folytatják.

— (Egyetemes ev. lelkészértekezlet.) Ma délután tartották meg a Deák-téri polgári iskola nagytermében az egyetemes evangélikus lelkészértekezletet Veres József esperes elnöke alatt, mintegy száz lelkész jelenlétében. Az elnöki megnyitó után megható imát mondott Schleiffer Károly lelkész, mire Bándy Endre (Léva) jegyző ismertette a kerületi lelkészértekezletek jelentéseit. A jelentések legfőbb kivánja a lelkészek fizetés- és nyugdíjrendezését, a fizetésnek legalább 2400 koronára való kiegészítését, az 1848. évi XX. t.-cz. teljes végrehajtását. Több értekezlet tiltakozott a képviselőháznak az urnapi körmenetben való hivatalos részvétele miatt. Szeberényi Lajos (B.-Csaba) a jelentés kapcsán hivatkozott arra, hogy az 1848. évi XX. t.-cz. végrehajtása az egyháznak államosítását jelenti. Mohácsy Lajos napirendre kéri tűzni a veszprémi lelkészértekezlet azon javaslatát, hogy a protestáns egyházak védelmére országos sajtóbizottság alakíttassék, amely informálná állandóan a sajtót s ellenőrizné az egyház ellen intézett támadásokat. Az elnök az indítványt napirendre tűzte s az egyetemes értekezlet óhajához képest fel fogja kérni az egyetemes közgyűlést, hogy szervezné a kerületekben a lelkészértekezleteket. Ezután Schleiffer Károly felolvasta „A felemelt államsegély felosztása” című munkáját. Az értekezéshez Kund Sándor szolt hozzá. Több folyóügy és kisebb liturgiai kérdés elintézésével az értekezlet véget ért.

— (Reformátusok egyetemes konventje.) A református egyetemes konvent ma délelőtt folytatta tanácskozásait báró Bánffy Dezső főgondnok és Kun Bertalan püspök elnöke mellett. A tegnapi ülésről szóló jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése után Kenessey Béla bemutatta az egyetemes adóalap végrehajtó-bizottság jelentését, mely szerint az adócsökkentéshez szükséges adatok kimutatására szolgáló rovatos íveket a bizottság elkészítette és megküldte az egyházközségeknek. Jelentette, hogy az egyházkerületek megválasztották az egyetemes adóalap végrehajtó-bizottságának tagjait. A konvent Nagy Lajos, gróf Tisza István, Fogarassy Albert, dr. Baksa Lajos, Antal Gábor és György Endre felszólalása után a jelentést tudomásul vette és kimondta, hogy a maga részéről holnap választja meg az adóalap végrehajtó-bizottságába kiküldendő tagokat. Az országos református lelkési nyugdíj- és gyámintézet végrehajtó-bizottságának jelentését mutatta be ezután Szóts Farkas. A konvent a jelentést tudomásul vette és hozzájárult a bizottság azon javaslatához, hogy a nyugdíj- és gyámintézeti törvény végrehajtási utasításai néhány újabb, pótlólagos rendelkezéssel kibővítsenek. A végleges szabályzatot a bizottság a legközelebbi konventnek fogja bemutatni. A tanácskozást holnap folytatják.

TÁVIRATOK.

Az olasz haditengerészet fejlesztése.

Róma, október 23. (Saját tudósítónktól.) A tengerészeti miniszter legközelebbi törvényjavaslatot fog benyújtani, amelyben 260 millió lira hitelt kér hadihajók építésére. A terv szerint négy új csatahajót építtet a kormány 20.000 tonna űrtartalommal, tehát nagyobbakat a Dreagouthnál is. Egy-egy hadihajó 50 millióba fog kerülni, a fennmaradó összeg czirkálók építésére fog szolgálni.

Kormányválság Perzsiában.

Teherán, okt. 23. A perzsa sah tegnap fogadta a parlament elnökét és egy rendeletet írt alá, amelylyel elbocsátja az eddigi kormányt. Új kormányelnököt még nem neveztek ki.

Szerb miniszter Bécsben.

Belgrád, október 23. Pacsu pénzügyminiszter holnap Bécsbe utazik, hogy résztvegyen a kereskedelmi szerződési tárgyalásokon.

Közgazdasági táviratok.

New-York, okt. 23. *Terményárak.* Gyapot. New-Yorkban 11.45, okt.-re 11.77. januárra 11.48. New-Orleansban 11.13. *Petroleum stand with the* New-Yorkban 8.75 Filadelfiában 8.70, raffined in cases 10.90. *Cred-Balances of oil City* 178.—. *Zsir.* *Vestern Steam* 9.65 *Rohé testvérek* 9.80. — *On* 31.—31.50. *Réz* 12.25—12.50.

Csikagó, okt. 23. *Gabonaárak.* Zárjat. Buza irányzata lanya, októberre —, K., decemberre 101.50 K. Tengeri lanya, októberre 61.13 K.

Csikagó, október 23. *Terményárak.* Zsir januárra 8.40, tegnap 8.70, májusra 8.55, tegnap 8.80. Szalonna short clear 8.37, tegnap 8.37. Sertéshus januárra 14.47, tegnap 14.80.

Mozgó képek.

Jósnők a rendőrségen.

(A rendőrség hajszát indított a jósnők ellen és néhányat előállított. Az egyiknél, ha keresik, ilyen följegyzéseket találhattak volna.)

A jósnő naplója.

... október 18.

Legjobb kliensem ma X bankár neje volt. Az M-vonalakból azt jósoltam neki, hogy utban van egy magas barna férfi, aki őt nagyon szereti, de akit eddig leküzdhetetlen akadályok tartottak vissza attól, hogy megismerkedjék vele. Levél fog érkezni a napokban, mely igazolja a férfit, ugyanakkor veszedelem van keletkezésben, amely hátrányosan befolyásolja eddigi életét. Boldog lesz, de mindig akadnak majd, akik reá törnek, végül diadalmaskodik és egyesül azzal, akit igazán szeret.

(Az asszony haza megy és válaszol annak az idegen urnak, aki tegnap a kavéházban egy napilap hirdetését oldaltól mutogatta neki. Ezt észre veszi a férj és mután buta, hogy kitáldlja mi történt: rohan a jósnőhöz.)

... október 19.

X bankár volt nálam. Megjósoltam neki, hogy feje fölött felhők gyülekeznek és veszély fenyegeti azt, ami neki a legdrágább. Felesége e percben még hű, de gondolatban már egy magas férfit keres, aki legközelebb meg fog érkezni hajón. Az asszony védekezni fog, de titkos erők meghódolásra fogják kényszeríteni. Pillanatnyi bánat szakad a házra, de nyomban megjő a vigasztalás, mert felszáll a reménység egy szebb jövőre és ez mindenért kárpót. Választani fog kelleni két dolog közt és a választás helyes lesz, mert boldogulás jó a nyomába.

(A bankár haza akar rohanni, mert tudja, hogy most van ott a magas barna férfi, de ugyanakkor észbe jut, hogy „fölszáll a reménység”, azaz fölmeleg a magyar hitel árfolyama négy koronával és rohan a főzsdéje.)

... október 21.

Itt járt az udvarló: kis szőke ember. A kártyából ezt olvastam ki: Nyugalmas utjait a közelmúltban izgalmak keresztezték. Találkozott egy vörshaju nővel, aki szereti. Veszély van közeledőben, de bátorság és erély legyőz mindent. Férfiasságának jutalma leszen, mert nagy pénzek intenek, amelyekért nem kell tenni semmit. A nagy pénzeket a vörshaju nő nyújtja által és ő először habozni fog, de azután elfogadja, mert sok pénz szerencsét jelent. Egy kövér, kopasz férfi is szerepel, de ez ártalmatlan, mert ez csak dohogni, lármázni fog, de azután eltűnik.

(Az udvarló gondolja magában: ha ennek a nőnek csakugyan annyi pénze van, akkor érdemes neki kurizálni, sőt érdemes őt feleségül venni.)

Egy napl hí.

A fővárosi társaságban nagy feltűnést kelt, hogy X bankár elválik fiatal nejétől. A házaspár zavaraltan boldogságban élt együtt és így érthetetlen...

Egy rendőri hí.

A rendőrség régóta figyelte különféle jósnők üzel-

meit. A detektívek ma meglepték lakásán Harangozó Borbála jósnőt és behozták a főkapitányságra.

Az én véleményem.

Ha a fönti dolgot hamarabb megcselekedték volna, sok számságtól óvták volna meg a kiskoru emberiséget.

Ray.

A Moltke—Harden affér.

— Saját tudósítónktól. —

A világszerte szenzációt keltett Moltke—Harden-afférnek ma kezdődött meg Berlinben az esküdtszéki tárgyalása. Ennekaz ügynek előzményeit már annak idején ismertettük. Az affért az a botrány pattantotta ki, mely a német trónörökös közbelépése folytán a császár legbizalmasabb környezetét egyszerre eltávolította az udvartól és az ugynevezett „Eulenburg-asztaltársaság” befolyásának és működésének is véget vetett. Berlinben szájról-szájra járt a titok, hogy az udvar főembereit barátságos homoszexuális barátság fűzi egymáshoz s már mindenki tudott erről, csak maga a császár nem, kit azután a trónörökös világozott fel bizalmas embereinek üzenelmeiről.

Tény az, hogy a trónörökös leleplezése után nemsokára a császár legfőbb emberei, Eulenburg herceg, volt bécsi nagykövet, gróf Moltke főlovászmester, valamint gróf Hohenau, a császár a la suite generálisa, egyszerre megváltak állásuktól.

A botrány azonban igazán nyilvánossá akkor vált, a midőn Harden Miksa, a „Zukunft” szerkesztője cikksorozatban ismertette az említett asztaltársaság dolgait.

A leleplezés.

Harden felvetette egyik cikkében azt a kérdést, hogy a császár bizalmasai és tanácsadói méltóak-e erre a pozícióra? Majd más oldalról világított be a császár bizalmasainak körébe. Czélzásokat tett azoknak az embereknek szexuális életmódjukra s burkoltan olyan színben tüntette fel a társaságot, amely természetellenes kicsapongásokat folytat. Olyan barátság fűzte ezeket az embereket egymáshoz — Harden szerint — amely tulmegy a normális barátság határán.

Elmondotta azt is, hogy nagyban foglalkoznak spirítiszta széanszokkal s a császárra nagy befolyásuk van.

Gróf Moltke Kuno — kinek személyével a „Zukunft” nagyban foglalkozott — sértve érezte magát a cikkben foglalt támadásoktól s először becsületszavával akarta Hardent véleményváltoztatásra bírni. Midőn Harden ezt nem találta kielégítőnek, lovagias utra akarta terelni a gróf az ügyet, Harden azonban ezt is visszautasította, azzal érvelvén, hogy a párbaj nem alkalmas eszköz a tárgyalás tisztázására.

Gróf Moltke ezek után sajtópórt indított Harden ellen becsületsértés címén s ennek a pórnek tárgyalása kezdődik ma Berlinben.

Az egész világ sajtója, de különösen a német közvélemény feszült várakozással néz a világ-szenzációs affér kimenetelére. Politikai és társadalmi háttére egyaránt izgatja a nagy nyilvánosságot, amely eddig csak részleteket tudott meg a botrányból.

A tárgyalás.

A tárgyalást Kern bíró vezeti, Harden védője az ismert müncheni ügyvéd és író Bernstein, igazságügyi tanácsos, míg gróf Moltke Kuno Berlin egyik leghíresebb ügyvédjét, Gordon igazságügyi tanácsost bizta meg ügye vezetésével. Az esküdtek között van két tekintélyes berlini polgár, egy tekerkeskedő és egy hentesmester. A pór tárgyalása folyamán a német közélet és politikai világ kiváló egyéniségei is meg fognak jelenni.

Harden ugyanis a következőket idéztette be tanuknak: Billow herceg birodalmi kancellár, Eulenburg Fülöp herceg, bátyja Eulenburg Frigyes herceg, Hohenau Vilmos és Frigyes grófok, Moltke gróf elvált felesége Ellené asszony, dr. Hirschfeld, von Preskov rendőrfőtiszt, dr. Knopp és mások. Azonkívül számos katonai méltóságot is meg fognak idézni.

Az elnök kérdésére Harden előadja: Cikkeimmel politikai célt követtem és politikai célból, amelyet én helyesnek tartok, neveztem meg a vádlókat. Abból, amit a cikkben írtam, semmit sem von-

tam vissza és nem is vonok vissza semmit. Azt nem mondtam, hogy a panasos homosexualitásban szenved, de azt állítottam, hogy a vádló teljesen abnormalis természetű egyén. Bizonyítékaim vannak arra nézve, hogy abban a társaságban, amelyről cikkemben szoltam, a legsúlyosabb homosexualitást üzték. Mindennek dacára erről soha semmit sem írtam, mert nem vagyok denuncziás. Bizonyítékaim azonban vannak és ha úgy tetszik, bizonyítok.

Az elnök azután Moltke grófot hívta fel nyilatkozatra, ki azt felelte: „olyan barátság, amelyre vádoltam célzott, nem állt fenn közöttünk.”

A gróf felesége.

Délután két óraker a törvényszék ártért annak eldöntésére, milyen keretek közt történjen a tanúhallgatás és elsősorban, hogy gróf Moltke Kuno elvált feleségét, Ellenét kihallgassák-e? A magánpanaszos gróf és jogi képviselője, Gordon igazságügyi tanácsos határozottan tiltakozik Ellené kihallgatása ellen, mert vallomását a gyűlölet és a boszúvágy vezetné. Bernstein ügyvéd, Harden védője azt feleli, hogy érthetetlen előtte a magánpanaszos tiltakozása; szerinte gróf Moltke Kunónak állana érdekében főleg, megtudni, mit beszél róla elvált felesége. Köztudomású gróf Moltkeről, hogy apósa házában éjszaka nem akart egyedül maradni feleségével, a házasságáról pedig úgy vélekedett, hogy az törvényesített vérfertőzés. Többször mondta a magánpanaszos, hogy barátainak él, nem feleségének.

Gróf Moltke Kuno: Mindennek legalaposabb czáfolata az, hogy megőrültem.

Harden: Öt év óta ismerem gróf Moltke válóperének aktáit és elhihetik nekem, hogy ha azok az iratok nyilvánosságra kerülnek, a magánpanaszos nem tarthatná meg tisztí egyenruháját.

Ezután a törvényszék születet rendelt el és közben tanácskozott arról, vajon megengedendő-e a bizonyítás arra nézve, hogy a magánpanaszos homorexuális hajlamu.

Beesteledett már, amikor a törvényszék elnöke kihirdette végzését, hogy ki fogja hallgatni gróf Moltke Kuno elvált feleségét.

A grófné azt vallotta, hogy férje valóban rendkívül rajongással viseltetett Eulenburg herceg iránt s ő több ízben hallotta férjétől, hogy a férfiak barátsága többbet ér, mint a nők szerelme.

Moltke a feleségével nagyon durván bánt és gyakran bántalmazta. Itt közbeszólt Moltke, hogy akkor mért nem hagyta el már házasságuk első napjaiban. Gróf Moltkéné férjének kiváló zenei tehetségére hivatkozott, amely őt, az asszonyt teljesen lebilincselte.

A következő tanu Kruse hadnagy volt, aki Moltkéné első házasságából származott. A tanu megerősítette Harden összes állítását.

Moltke kereken visszautasította a vallomást.

A „Liebchen”.

A tárgyalás további során az elnök azt kérdezte Hardentől, vajon azt tartja-e, hogy a magánpanaszos és Eulenburg Fülöp herceg közt a barátság bünös viszonynyá, fajtalansággá aljasodott?

Harden: Meg vagyok arról győződve, hogy a két ur, ha nem is fajtalankodott, de barátságuk erotikus volt. Mert vajon nem erotikus-e az, hogyha a vádló a barátja vezekendőjét csókolgatja és ezavakat suttyogja hozzá: Fili, drága Filim! Szentem! barátom, szerelmem, mindenem! (Gróf Moltke Kunóhoz): Kérem a panaszos, tagadja-e, hogy vörös arczfestésszerrel kendőzte magát?

Moltke: Tagadom!

Harden: Nehány hónap előtt bevallották ezek az urak, Eulenburg herceg és gróf Moltke, hogy egymásközt a császárt „Liebchen”-nek nevezik. Egy barátom tanu rá. Az urak nem fogják tagadni, hogy elértették a célzást egyik cikkemben: Mit szólna a császár hozzá? Jól tudták akkor, hogy az annyit jelentett: Mit szólna hozzá a császár, ha értesülne róla, hogy egyik szárnysegéde őt Liebchen-nek nevezi. (Gróf Moltke-hez): Abban az időben, amikor Németország és Franciaország közt csak egy házszalon függött a béke és a háboru, a francia nagykövetség tanácsosa benső viszonyban volt egy olyan körrel, amely a császár környezetéhez tartozik. Kész vagyok bebizonyítani, hogy gróf Moltke jól ismerte Lecomte tanácsost.

Később Moltke elismeri, hogy hallomásból is

merte Lecomte-ot.

Harden: Hogy engedhette meg akkor, hogy összeköttetésbe jusson a császárral?

Gordon igazságügyi tanácsos, a magánpanaszos képviselője hangsúlyozza, hogy gróf Moltke sohasem gyakorolt politikai befolyást, ami pedig a Liebchen kifejezést illeti, azt Pourtales grófné mondta először, de nem a mostani császárra, hanem az agg I. Vilmos császárra értette. Kéri a törvényszéket, hogy a nyilvánosság kizárásával engedje meg neki a bizonyítást erre nézve, de aztán eláll kérésétől.

A szenzációs tárgyalás több napig eltart.

A felekből ítélve, a pör kimenetele kedvező lesz Hardenre nézve.

UJDONSÁGOK.

A királyi család becsülete.

* * *

Exekuczió ellen nincs orvosság. A bíróság abban a pillanatban, amikor elrendelte az árverést, kimondotta az utolsó szót, a nyomorult tartozó delinkvenst minden védelem nélkül oda dobta martalékul az éhes hitelezők elé. Ezután már csak a végrehajtás következhetik; szegény bünös adós fejről az atyaisten sem mossa te a bajt. Vagy fizet, vagy jön a végrehajtó, jönnek az árverelő hiénák, megütik a dobos s elhurcolnak mindent, ami elhurcolható. Potom pénzért kótyavetyére kerül az összes vagyoni jólet; a sok drága áron szerzett holmit ebrudon elfecséreltik, akkor is, hogyha a jó adósnak másnapra vagy harmadnapra pénze áll a házhoz.

Ilyen a közönséges adós sorsa. Koburg Luiza hercegnő azonban remélni bátorodik, hogy a felsége adósoké más. Ellene is nagy bírósági hadjáratot indítottak a talentumokat vizsgálóvetelő kegyetlen szívű izmaeliták. Már ítélet is hozott, sőt az árverés is kitűzetett ellene. Tulajdon édesanyjának, ő felsége a királynénak ékszereit foglalták le a hitelezők (oh jaj nekünk! beste irgalmatlan fajzat!) s jelenleg úgy áll az ügy, hogy ha csak Lipót király nem könyörül nagyon szorongatott leányán, (mint ahogy nem fog könyörölni), visszavonhatatlanul dobra kerülnek a királyi javak.

Ily sanyaru körülmények között Luiza asszony beadványt intézett a brüsszeli törvényszékhez, melyben azzal az indokolással kéri az árverés elhalasztását, hogy egy hónap mulva talán ki tudja elégíteni a gonosz lelkeletű hitelezőket, de addig ne bántsák, irgalmazzanak az előkelő multtal dicsekedő ékszereknek, mert azt a királyi család becsülete is így kívánja.

Ez az ok határozottan szenzációs ujtás a perrendtartások történetében. A királyi család becsülete! Mely szep, mely varázsoló erejű fogalom! Régen ezernyi-ezerek rohantak tüzbe, vészbe, halálba, ha úgy kívánta ez a legmagasabb rangu becsület, minden becsületek szuperlativusza. Gondolja szegény mamája kincselért remegő szomorú hercegnő: Talán csak megmaradt máig is ennek a régi varázserőnek némi nemü nyoma? Talán a szürke, bürokratikus perrendtartás csak nem lesz annyira arrogáns, hogy meg ne hajoljon a fényes hagyományok és dicső történelmi multat élt fogalom előtt, melynek lovagias kultuszában századok, mult és uira jövő generációk éltek le életüket. A mérleg egyik serpenyőjében áll egy csomó piszkos pénzt követelő rideg izmaelita, a másik serpenyőjében pedig egy hermelin palást. Szorongó szívvel lesi az igen sarokba szorított hercegnő, melyik lesz mehezebb?

Bizony tartok tőle, hogy az izmaeliták felé hajlik majd a mérleg nyelve s ez a sajnálatos idők szomorú jele lesz. Egykor felségsértés címén karóba huzzák az ilyenü szemérmetlen hitelezőt, míg ma még nekik áll feljebb s a királyi család igen tisztelt becsületének dacára, maga a törvény s a végrehajtó-hivatalában modernizált pribék-fajzat is az ő segítségükre siet. Elfajult korszak ez s a királyi hölgy sokat fog sirni az elvesztegetett királyi becsületnek miatta, hacsak ezért a szomorúságtért meg nem vigasztalja a derék, a kedves Mattasich-Keglevich, akinek már van némi multja ezen a téren, mert egyszer volt alkalma efeledtetni Luizával, hogy foltot kapott ez a bizonyos királyi becsület.

Ben.

Naptrend. Naptár. Csütörtök, október 24. — Római király. Ráfael feangyal. — Protosztás: Ráfael. — Görög-orosz: október 11. Fülöp. — Zsidó: March. 16. — A nap köl reggel 6 óra 31 perczkor, nyugszik délután 4 óra 56 perczkor. — A nap délután 2 óra 51 perczkor a bögoly jegybe lép. — A hold köl esti 7 óra 50 perczkor, nyugszik reggel 9 óra 29 perczkor.

A miniszterelnök fogad a pénzügyminiszteriumban délután 4 óraker. — Az igazságügyminiszter fogad délután 1 óraker. — A honvédelmi miniszter fogad délelőtt 10 óraker. — A pénzügyi államtitkár fogad délután 12-3 óráig. — A képviselőház ülése délelőtt 10 óraker. — Püspöki konferencia a hercegeprinas budavári palotájában. — Az Unge ülése. — A magyar sülök Országos Szövetségének választmányi ülése délután 5 óraker az Akadémiaokban. — A Képzőművészeti Társulat ülése d. u. 4 óraker az Akadémiaokban. — A Magyar Tízviselő Orsz. Egyesületének választmányi ülése esti 6 óraker Esterházy-utca 4 szán alatt. — Az osztályrajzok huzásának utolsó napja. — A Nemzeti Szalon ési találata nyitva 9-9-ig. Belépődij 50 fillér. — Az Uránia Kigó-téri szalonja rendezés miatt zárva. — A Könyves Kálmán mtint. Nagyszó-utcai szalonja rendezés miatt zárva. — A Múzeumok rendezés miatt zárva. — A nemzetközi munkásvédelmi kiállítás a városi ligeti nagy iparcsarnokban. — A Nemzeti Múzeum nyitva 10-12-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10-12-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva d. e. 10-1 óráig. — A Néprajzi Múzeum nyitva. — A Fővárosi Múzeum nyitva. — Az Ipar- és Kereskedelmi Múzeum nyitva 9-1-ig. — A Történelmi Képcsarnok zárva. — A Földtani Intézet múzeuma nyitva 10-1-ig. — A Kéz- és Kézdéri Múzeum zárva. — A Székhelyi Múzeum nyitva 10-12-ig. — A Technológiai Múzeum nyitva 9-1-ig. — A orsz. levéltári oklevél-kiállítás nyitva 9-2-ig. Az aquinumi múzeum nyitva egész nap. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9-1-ig. — Az Akadémia könyvtára nyitva 9-7-ig. — Az egyetemi könyvtár nyitva 9-12-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára nyitva 9-2-ig. — A pedagógiai könyvtár és taneszközellátás nyitva 9-12-ig és 9-3-ig.

— Kossuth Ferencz beteg. Részvétellel értesülünk, hogy Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter ismét betegnek fekszik lakásán. Csuzos bántalmak kiujultak annyira, hogy házi orvosa, Müller Kálmán főrendiházi tag, a betegnek néhány napi ágyban pihenés trendelt. A beteg miniszternél ma délelőtt Sztterényi József államtitkár hosszabb időt töltött s referált a sürgős ügyekről. A miniszter betegen is elintézi a hivatalos ügyeket. Itt megemlítjük, hogy a londoni lord mayor Kossuth Ferenczhez ezt a táviratot intézte:

A londoni magyar kiállítás londoni díszbizottságának a lordmajor elnöklésével tartott mai ülése egyhangulag elhatározta, hogy miután a bizottság teljes mértékben meg van győződve a jövő évben Londonban tartandó magyar kiállítás kereskedelmi és műszeti előnyeiről, minden erejét ki fogja fejtetni, hogy a kiállítás sikerét minél fényesebb tegye. Köszönetét fejezi ki a bizottság a magyar királyi kormányknak azért a támogatásáért, amelyben a kormány, a kiállítás ügyét részesíti. A gyűlés tiszteletteljes részvételt fejezi ki ő felsége, a magyar király iránt, betegsége alkalmából.

— Az osztrák honvédelmi miniszter lemondása. Osztrák parlamenti körökben megerősítik az osztrák honvédelmi miniszternek, Latscher tábornagynak lemondási híret. A miniszter állítólag ellentétbe került a hadügyminiszterrel azon vita miatt, mely e hó 18-án a képviselőházban folyt, a katonák bántalmazása ügyében. Latscher honvédelmi miniszter már a szombati ülés után beadta lemondását. Hir szerint a király még a gondolatától is idegenkedik annak, hogy a Landwehr-miniszterium élen megint változás legyen, de már betegsége miatt is visszautasította a lemondást.

— Horvát ifjak Björnsonnak. Ha Björnson, a fecsegő író, gyűjteményt akar szerezni hálairatokból, akkor csak írjon sürtint becsmerlő levelet a magyarokról. Bizonyos lehet, hogy a magyarok minden ellensége külön hálairatot küld neki. Minél hazugabb és minél becsmerlőbb dolgokat kell írnia rólunk; a hálairatok annál áradozóbbak lesznek. Most is kapott egyet. A zágrábi Starcevic-párti egyetemi ifjuság kedden gyűlést tartott és üdvözlő iratot küldött Björnsonnak, köszönetét fejezve ki neki a magyar sovinizmus ellen való föllépéséért. Föl fogják szolítani az összes egyetemi hallgatókat, politikai irányukra való tekintet nélkül, hogy ehez az akcióhoz csatlakozzanak.

— Carmen Sylva Budapesten. Erzsébet román királyné ma délután 1 óra 10 perczkor kíséretével Bukarestből Budapestre érkezett és innen egy órai ittartózkodás után Bécsbe utazott. A királynét Tolnay üzletvezető és Pavlik rendőrfőfelügyelő fogadták.

— A képviselőház új orvosa. Öszinte örömet keltett a hírlapírói körökben, hogy Justh Gyula, a képviselőház elnöke a képviselőház orvosává nevezte ki dr. Alföldi Béla fővárosi orvost. Dr. Alföldi Béla évek óta közszereletben álló tagja a hírlapírói gárdának. Eddig a képviselőháznak egyáltalában nem volt orvosa. Most már hivatalos orvosa van a Háznak.

— Rapaics Radó emléke. A Tiszavölgyi Társulat központi bizottsága legutóbbi ülésén egyhangulag elfogadta Mailáth József elnöknek, valamint a felsőtorontáli társulatnak azt az indítványát, mely Rapaics Radó volt földmívelésügyi államtitkár emlékének méltó megörökítését célozza és az emlékműre salát pénztárából 5000 koronát szavazott meg.

— Kóburg Lujza családja — becsületéért.

Nem hiába mondták már régen, hogy a becsület igen tág és igen relativ fogalom. Van az Arany-szarv tájékán egy törzs, amelynek tagjai a szü-leiket nyilvánosan megfojtják, ha a szülők elérték a hatvan esztendő. Becstelen ott az, aki alá nem veti magát a szokástörvénynek, vagy végre nem hajlja azt. Ellenben becsületes, aki ennek a tör-vénynek engedelmessékedik. A modern társadalom kimondja az anatómát arra a nőre, aki házasság-törést követ el és az kitűnődik. Becstelen dolog továbbá az, aki lop, csal, öl, vagy más ehez ha-sonló csinos dolgot követ el. Kóburg Lujza her-czegasszony, akinek kalandjairól s viselt dolgairól hónapokon át hasábkot közölt a világsajtó, most a becsületnek új kategóriáját állította fel. Ő csa-ládjára nézve megbecstelenítő dolognak tartja, ha anyjának hagyatéka nyilvános árverésre ke-rül. Ez a következő nevezetes és nem min-den komikum nélkül való hírből derül ki: Kóburg Lujza herczegnő tegnap azzal a kéréssel for-dult Brüsszel város törvényszékéhez, hogy az anyja után maradt ékszerek árverését halasz-sza el. Ezt a kérését azzal okolta meg, hogy a királyi család becsülete megkívánja az árverés elhalasz-tását s azt a reményét fejezte ki, hogy egy hónap múlva abban a helyzetben lesz, hogy hitelzőit ki-jeleghesse. Brüsszel város törvényszéke nem ta-lálta meg a becsületet kodexeiben a becsületnek ezt a kategóriáját s azt találta, hogy Lujzának furcsa fogalmai vannak a becsületről. Ezek után azt kér-jezték, hogy mi hát a becsület? . . .

— Házasságok. Hoffmann Richárd, az Orszá-os Gyermekvédő Liga rákoskeresztúri főnöke-inté-zetének igazgatója, eljegyezte Kvaszinger Mik-lós tokaai szülőintézeti igazgató leányát, Izukát. Sajó Sándor, az első kerületi Hídegyház-ut-on levő fővárosi iskola igazgatója a mai napon ház-as-ságra lépett öz. Juszkó Pálnéval.

Sényi László, Marostorda vármegye tisztele-teli főszolgabírója néhai nagyunyomi Sényi Sándor és sepsiszentiványi Szent-Iványi Gizella fia ház-as-ságra lépett Toldalagi Anna grófnővel, néhai nagyercsei gróf Toldalagi Viktor és losonci báró Bánffy Anna leányával, Marosvásárhelyen 1907. év. október hónap 22-én.

Révész Zsigmond, az Athenaeum r. t. könyv-kötészeti osztályának főnöke eljegyezte Goldner József péczeli kereskedő leányát, Herminát.

Dr. Német Alfréd miniszterelnökségi segéd-fogalmazó nőül vette Langheim Mária-t.

Hartmann Armand fővárosi fogorvos ma tartja esküvőjét Szombathelyen Goldberger Elza urhölgygel.

— Tüntetés Eötvös Károly ellen. Az Abbazia előtt ma este tíz órakor a Szent Imre-társulat ifjai némes fölbuzdulással keltek védelmére Istenben bol-dogult patrónusuknak, Szent Imrénak. A kissé régen elhunyt magyar herczeg valamikor megselekedte, hogy amikor menyasszonyát eléje vezették, elfordult és a házioltárnál imát rebegett, ahelyett, hogy kar-jaiba zárta volna a szép lányt. Eötvös Károly teg-napi tárczájában valószínűleg ezért nevezte hülyé-nek és szenteskedőnek Imre trónörökösét. Szent Ist-ván fia a kemény kritika dacára is nyugodtan alszik sírjában, a billiárd mellett buzdulók azonban ugy ta-lálják, hogy távollevő gentlemánokat nem illik meg-bántani és kivonultak az Andrássy-uti Abbazia-kávé-ház elé, ahol a bűnös Eötvös Károly, a legmagya-rabb magyar író szokta mondani eimés, magyaros mondásait és dühösen tüntettek az öreg ur ellen. Vagy százan is lehetek a serdültek és borzasztó ko-molyan kiabálták, hogy az ősz, érdemekben meg-öregedett írónak és politikusnak „abzug”, mert bán-tani merészelt a szent férfit. A serdültek közül vagy tizen benyomultak a kávéházba, ahol azonban pörül-láltak. A törzsközönség a zavargók mögött lecsapta az ajtót és átnyújtotta a serdülteknek azokat a po-fonokat, amelyeket ilyenkor díjmentesen szoktak át-nyújtani érdeklődők. A pinczerek „vegyes fölvágott” helyett néhány „vegyes poionvágott” alakot hozdottak körül, hogy azután az inzultált serdülteket föltűnés nélkül kidobják az utcára. Időközben megjelent a rendőrség is, amely szétkergette az utczán össze-csaportosult tömeget. Szent Imre ifju védelmezői szó nélkül megintottak. Vezetőjüket, Horváth Fülöpöt

előállították a VI. ker. kapitányságra, ahonnan a jegy-zkönyv fölvétele után szabadon bocsátották. A tüntetők egy része a Pesti Hírlap elé vonult és tüntetett a lap ellen, amelyben Eötvös Károly az inkriminált kijelentéseket írta. A rendőrség innen is csakhamar elkergette a gyermekeket.

— Csendélet Oroszországban. Lodzban tegnap este egy katonai őrzőjárat öt férfival találko-zott, akiket gyanusnak talált és ezért rájuk kiál-tott: „Fel a kezeket!” A gyanus emberek kerekét oldták, mire az őrzőjárat néhány sortűzet küldött utánuk, de nem találta őket, hanem ahelyett a sétáló közönségből három asszonyt és négy férfit lött agyon. Az üldözött forradalmárok ezalatt el-menekültek. A körülfekvő utcákban iszonyu pánik támadt. Az emberek lakásaikban az ágy alá bujtak félelmükben. Több háznak a homlokzatán puskagolyóknak a nyoma látszik. — Varsóban tegnap éjjel két fiatalember belépett egy itteni sör-házba, egy asztalhoz léptek, ahol négy férfi sörözött és anélkül, hogy egy szót szóltak volna, revolverrel leterítették őket. A merénylők erre elmenekültek. A meggyilkoltak azelőtt a lengyel szocziál-demokrata párt forradalmi frakciójához tartoztak, de később a politikai rendőrség szolgálatába álltak és volt elvtársaikat elárulták. Ugyancsak Varsóban a rendőrség letartóztatta a lengyel szoczialista párt negyven tagját, a kiket kivétel nélkül súlyos terro-rista kihágásokkal vádolnak. Isimben, Petropav-lovszktól északra a rendőrségnek eldobzott fegyverek elrendezése alkalmával robbanás keletkezett, amely-nek következtében három ember meghalt, öt súlyo-san, kettő pedig könnyebben megsebesült. A kény-szermunkára ítélték czellái részben elpusztultak.

— Thaly Emil temetése. Ma délután 3 órakor te-mették el Thaly Emil miniszteri tanácsost, a Duna-gőzhajózási Társaság magyarországi képviselőjét és a mohács—pécsi vasút igazgatóját. A temetés a Du-nagőzhajózási Társaság Rudolf-parti palotájából, őri-ási közönség részvétele mellett és a kereskedői világ jelenlétében ment végbe. A koporsót a család tagjai: öz. Thaly Emilné, született Tóth Edith, leánya, Thaly Alice, valamint fia Thaly Zoltán, az elhunyt családtagjai, Thaly Guido, Thaly Zsigmond udvari tanácsos, Thaly Kálmán orsz. képviselő, dr. Berogi Kornél és dr. Krenosz Pál ügyvéd és a család összes többi tagjai vették körül. Jelen voltak a D. G. H. T. igazgatósága részéről Bécsből: Taussig Tivadar el-nök, továbbá Obentraut lovag v. b. t. t. és Frank igazgatótanácsosok, Müller kormánytanácsos, vezér-igazgató, Eskenasy kereskedelmi igazgatótanácsos, Rammel központi és Sitzer konzul főfelügyelők, Weinbrenner és Bobasch felügyelők, mint a Duna-gőzhajózási Társaság igazgatóságának küldöttsége. A Dunagőzhajózási Társaság pécsi bányái részéről Sztraka bányagazgató és Déry igazgató jelentek meg. A ravatalt a Dunagőzhajózási Társaság forgalmi igazgatóságának, valamint a mohács—pécsi vasút üz-letigazgatóságának teljes tisztikara, továbbá a vonal-főnökök, hajótisztek és parti alkalmazottak küldött-sége öveztek. A magyar kormány részéről megjele-tek Sztérényi József kereskedelemügyi államtitkár, Hoszpotzky, Stettina, Gonda miniszteri tanácsosok és Hendl udvari tanácsos, Kenessy osztálytanácsos és Egan főfelügyelő. A földművelésügyi minisztérium ré-széről Kvassay miniszteri tanácsos, a magy. kir. ál-lamvasutak részéről Ludvigh Gyula v. b. t. t., elnök-igazgató, Marx János elnökhelyettes és Kotányi, Ge-duly és Csatary igazgatók. A Déli-Vasút részéről Eder főfelügyelő, a Magyar Folyam- és Tengerhajó-zási r. t. részéről annak teljes tisztikara, Domonyi, Weisz, Sényi és Pellet igazgatók vezetésével testüle-tileg. A Dél-német Gőzhajózási Társaság részéről Op-ler vezérképviselő, a Ferenccsatorna r. t. részéről Gerster igazgató jelentek meg. Ott voltak továbbá a székesfehérvári képviselőtestületben Kun tanácsos, vala-mint Boda Dezső, az államrendőrség főkapitánya, to-vábbá a Magyar Hajózási Egyesület Szolner alelnök vezetésével megjelent küldöttsége. A Magyar Ált.

ános Hitelbankot Stettner jogtanácsos képviselte. Az O. M. K. E. képviselőtestületben Sándor Pál orsz. képviselő és Strasser Rezső választmányi tag jelent meg. A társadalom egyéb kitünőségei között ott volt Ta-body cs. kir. kamarás és Konkoly-Thege miniszteri tanácsos és még számosan.

A társaság igazgató-tanácsa, valamint a bécsi igazgatóság díszes koszorúkat helyeztek az elhunyt ravatlára. A temetési gyászszertartást Hay páf Benő református lelkész végezte, ki megható beszéd-ben méltatta a megboldogult érdemeit, melyeket Ma-gyarország kereskedelme érdekében hosszú tevé-kenysége ideje alatt kifejtett. Beszterelés után utnak indult a gyászmenet, elől a vasuti altisztek és a kor-mányosok fáklyavívó küldöttsége haladt és a gyász-kocsi után a társaság szolgáló párnán vitték az el-hunytat számos rendjelét. Hosszu kocsisor követte az elhunytat utolsó útjában és a temetőben a lelkész imája után a Dunagőzhajózási Társaság nevében Szilávik főfelügyelő bucsuzott el az érdemekben gazdag főnöktől.

— Öngyilkos rendőrkapitány. Jóni, Leibitz város rendőrkapitánya tegnap este Leibitzon, saját házá-nak kamrájában felakasztotta magát s meghalt. Tettét állítólag kisebbmértű szabálytalanságok miatt kö-vette el.

— Sipisták. A rendőrség újabb időben buzgó halszát rendez a sipisták ellen, akik valósággal el-árasztják a főváros zugkávéházait. Tegnap éjjel háta-lmas fogást csináltak a detektívek. Hét budapesti ká-véházban hazárdjátékosokat fedeztek fel és vala-mennyi ellen tiltott szerencsejáték czimen megindi-tották az eljárást. Ugyisintén pörbe fogták a kávé-sokot is. Ezek Müller Rezső váczai-körúti, Schmidt István nádor-utczai, Lázár Antal visegrádi-utczai, Löwinger Ignác nádor-utczai, Scheibel Károly üllői-uti, Schneider József népszínház-utczai és Tiber Fe-rencz népszínház-utczai kávéháztulajdonosok. Min-denütt simán ment a banklefoglalás, csak Neuwelt Antalnak a Kisstáció-utczai és Hunyadi-utczai sarkán levő Fregoli-kávéházában történt nagyobb skanda-lum. Itt rovtomultu emberek civkiket játszottak. Kül-lönösen három ember volt veszedelmes. Ezeket a de-tek-tívek el akarták fogni, mire Reisz Miksa a játé-kosokat a detektívek ellen lázította. Ezek meg is ro-hanták a titkosrendőröket, akiket bántalmaztak is. A pinczér és egy vendég ellen hatóság elleni erőszak czimén vizsgálatot indítottak.

— Dráma a hozomány miatt. A főváros közvet-len szomszédságában, Czinkotán, megrázó szerelmi dráma történt tegnap. Morvay Ferenccz péklegény, a falu végén elterülő réten agyonlőtte a menyasszo-nyát, Cseke Linát, Cseke János czinkotai jómódu gazdálkodó leányát, s azután önmaga ellen fordította a gyilkos fegyvert. A szerencsétlen szerelmesek holttestére a mezei munkások akadtak rá s a borzal-mas leletről értesítették a község elöljáróságát, amely a két holttestet a hullaházba vitette. Morvai három év óta udvarolt a szép leánynak, akivel néhány héttel ezelőtt jegyet is váltott, s az esküvőt november 1-ére tüzték ki. A fiatalok úgy tervezték, hogy há-zasságuk után péküzletet nyitnak Czinkotán. A na-pokban szóba került a hozomány kérdése is és Cseke János kijelentette, hogy kétezer koronát ad csupán leányának. A fiatalok keveselték ezt az összeget, amely nem lett volna elegendő a pékműhely felállít-ásához és kapacitálni kezdték a fukarkodó apóst, hogy többet adjon. De Cseke hajthatatlan maradt, s amikor Morvai követelőleg lépett fel, a nyakas öreg ur röviden végzett vele. Kiutasította házából. A je-gyespárt ez a nem várt fordulat nagyon lesújtotta. Ez időtől csak titokban találkoztak. Eközben Cseke Lina mindent elkövetett, hogy apját kiengesztelje, de igyekezete nem járt eredménnyel. Ez busította el annyira a boldogtalan szerelmeseket, hogy halála szánták magukat. Tegnapelőtt este a Náci-szálló-ban szobát béreltek s ott az egész éjszakát bucsu-levelek írásával töltötték el, korán reggel pedig va-lóra váltották tervüket. Egy levelet ifju Huszka Gyula czinkotai jegyzőnek is írtak, akit arra kérnek,

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidhafer-féle

Hozománytalan valódi áldás gyomorhajo-sodásnak és székelyorvadásban szenvedőknek

Igmándi

keserűvíz

szélesített gyomorot
2-3 óra alatt telje-
sen rendbe hozza.
Kapható mindenütt
his élelmiszer üzletekben

hogy közös sirba temettesse el őket. Ezt a kívánságukat teljesíteni fogják, a temetésük ma délután volt, a község nagy részvéte mellett.

— **Megszökött szalámi-gyáros.** A rendőrség mindenfelé keresteti most Herzfeld Mór budapesti szalámi-gyárost, akinek a Rigó-utca 10. számú házában volt a gyára. Herzfeldről kiderült, hogy sikasztott és váltót hamisított. Herzfeld az idén júniusban nősült, Medák Manó Teleki-téri kereskedő leányát, Medák Erzsit vette feleségül. Az apa adott tiz-ezer korona hozományt, de föntartotta az egész ösz-szegre leányának tulajdonjogát. A házastársak látszólag boldogan éltek együtt, Herzfeld azonban szeptem-ber 25-én eltűnt a Tavaszmező-utca 2. szám alatt lévő lakásáról. Eleintén azt hitték, hogy üzleti ügyek-ben el kellett utaznia, de csakhamar kiderült, hogy nagyon is alapos oka volt a szökésre. Mindenekelőtt magával vitte feleségének egész hozományát, azon-kivül egész csomó hamis váltót hagyott hátra. Így ötszáz koronás váltót hamisított Grünfeld Ignác nógrád-kálói lakos, egy háromszázhetvennyolc koronás váltót Schwarz Soma szintén nógrád-kálói lakos nevére. Ezeket a váltókat a IV. kerületi takarékpénztárnál számoltattá le. Négy hamis váltót helye-zett el a Budapesti Bank-Részvénytársaságnál. Ezek-re a váltókra, amelyek több, mint kétezer koronáról szólnak, ugyancsak az előbb említett két nógrád-kálói lakos, továbbá Perl Mihály, Menczel Anna és Müller Mór nevét hamisította. Mindezek a váltók szeptember végén jártak le, ez elől a lejárat elől szö-kött meg Herzfeld. A váltóhamisító gyáros, hogy felesége és apósa, továbbá a kárvalott bankok jogai-kat annál nehezebben érvényesíthessék, bevette a czégre társnak az öcsését, Herzfeld Lajost. A rend-őrség körözi a megszökött gyárost.

— **Halálozások.** Dunay Ferenc kir. tanácsos, nyug. tankerületi kir. főigazgató, a városi képviselő-társulat tagja életének 75-ik évében e hó 20-án meg-halt Besztercebányán.
Hartl Jenő m. kir. államvasúti ellenőr október 22-én 35-ik évében elhunyt Szombathelyen.
Gáspárics Lajoska, ifj. Gáspárics Lajos áll. főgimnáziumi tanár fiacskája e hó 19-én 6 éves ko-rában elhunyt Fehérváron.
Ozv. Kolossváry Sándorné szül. Leéb Hen-rietta életének 69-ik évében Bóden (Veszprémmegye) elhunyt.

— **Öngyilkosság politikai okokból.** Két öngyilkosság történt mostanában Montenegró-ban, amelyek azért képezik szenvedélyes meg-beszélések tárgyát, mert politikai okokra ve-zethetők vissza. Az egyik öngyilkos Boskovic nevű tanító volt, aki a felosztott szkups-tina ellenzékének legbuzgóbb tagja volt. Az ellenzé-kieskedés miatt a tanítót büntetésből Podgoriczára áthelyezték. Boskovic vonakodott az új állomás-helyett elfoglalni, mire egészen elbocsátották a szo-lgálatból. Az elkeseredett tanító e miatt agyonlőtte magát. A másik öngyilkos Plamenac Száva, a 74 esztendőes vajda, aki egyébként a fejedelem közeli rokona, már hosszabb ideje nagy visszavonultság-ban éledegelt Dulcignoban, mert Montenegró újabb politikai viszonyaival nem tudott megbarátkozni. Rö-viddel ezelőtt az öreg urnak összejutása támadt a rendőrséggel a miatt, mert néhány rakoncátlan-kodó suhancot megfenyített. A rendőrség ezért a korábban nagy érdemeket szerzett vojvodát 4 napi elzárásra ítélte. Plamenacot, aki büszke, egyenes jel-lemű férfi, rendkívül sértette ez a büntetés, amely véleménye szerint politikai okokból eredt. Az aggasz-tván a rendőrség épületéből távozva, az utcán föbe-lőtte magát. Plamenac öngyilkossága egész Monte-negróban nagy feltűnést keltett.

— **A kleptománia gyógyítható.** Hiába hiszik, hogy az orvosi tudomány lassu lépéssel halad a tökéletesed-és felé, mert alig mulik el nap, hogy valamely érde-kes és biztató hír ne jelentené az ellenkezőjét. Lon-donban a frenológusok társaságának egyik ülésén dr. Hollander Bernát egy erkölcsi beteg sikeres operá-cziójáról referált. Tizenhat esztendőes fiatal ember kleptomániában és hazudozásban szenvedett. Az or-vos vizsgálódása folyamán behatolt a beteg koponyájába s egy régi seb helyén csomósodást talált. A szilánkok eltávolításával a sebet bevarrta és a mű-tét után rohamos javulás állott be ugyannyira, hogy ma már a beteg teljesen kigyógyult súlyos bajából. Több helyütt, de különösen a berlini orvosi körök-ben fogadták kételkedően az új műtét hírére. A szak-értők általános és egyhangu véleménye pedig az, hogy minden valószínűség szerint helyes az orvos

Konstatálása, amennyiben az agyban fellépő fizikai zavarok tényleg erkölcselen cselekedetek előköveté-sére ösztönzik a beteget. Ennek a mindenesetre ér-dekes operációnak életjogosultságát csak a későbbi sikeres kísérletezések fogják megerősíteni.

— **Nemzetközi építész-kongresszus.** A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet mű- és középítési szakosz-tályai a Magyar Építőmunkások Szövetségével együt-tes ülést tartottak Hauszmann Alajos elnöklésével. Nagy Virgil jelentette, hogy a VIII. nemzetközi épí-tész-kongresszus az 1908. év tavaszán Wienben lesz egy nemzetközi építész-kiállítással kapcsolatban. Az ülés egyhanguan elhatározta, hogy a kongresszuson és a kiállításon résztvesz. Tiszteletbeli elnöknek gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi minisztert, alelnököknek Hauszmann Alajost, a Mérnök és Épí-tészegylet elnökét, Pecz Samut, a Magyar Építész-Szövetség elnökét, Bárczy István polgármestert és K. Lippich Elek miniszteri tanácsost fogják felkérni. Azután a védőbizottsági és a kiállítási bizottsági ta-gokat választották meg.

— **Kitüntetés.** A „Salvator“-forrás vállalat tu-lajdonosa, Schultesz Ágoston a pécsi kiállításon az állami aranyéremmel, továbbá lemergi orvosi hygéniai kiállításon elismerő oklevéllel és a Marcell Nencsik tanár aranyéremmel lett kitüntetve.

— **Gyilkos siketnéma.** Gruber Ferencz siket-néma munkás Gyorokon orozva leszurta a nagy-bátyját, Delezsán Istvánt. A siketnéma azért ölte meg a rokonát, mert adósa volt és fizetnie kellett volna. Fizetés helyett megölte. Elbujdosott azután, de ma elfogták.

— **Rendőri hírek. Halál a vonaton.** Jorgovits Antal nyugalmazott telekkönyvvezető tegnap Arad-ról a fővárosba akart utazni, hogy vesébját gyö-gyíttassa, de utközben a vonaton meghalt. A sze-rencsétlen ember huszonkilencz ezer koronát hoz-zott magával, ezt a pénzt érintetlenül megtalálták nála. A rendőrség a halottat a törvényszéki orvosi-intézetbe vitette. — **Életunt asszony.** Az éj-szaka Kovács László postatiszt felesége, Fe-renczi Mária, leugrott a Koszoru-utca 24. számú ház második emeletéről az udvarra. Nyomban meghalt. Holttestét a törvényszéki orvostani inté-zetbe vitték. — **Elfogott betörőbanda.** A rend-őrség tegnap este egy hat tagból álló betörőbandát tartóztatott le. A banda 11—14 éves gyerekekből állott. Tagjai voltak: Pavelce Károly 10 éves, Stancsák János 13 éves, Kolos László 11 éves, Nikics János 14 éves, Takács Gyula 14 éves, Pa-velce Ferencz 14 éves csavargók. Tegnap a Jó-zsef-körút 30. sz. alatti butorizletbe törtek be. Itt érték tetten őket.

— **Társas utazások.** Deczember hó 2-án társas utazás indul Olaszországba. Budapest—Fiume—An-cona—Róma—Florenz—Velence—Budapest utirá-nyon át. Részvételi-díj 375 korona, mely 13 napi tel-jes ellátást, lakást, vezetést stb. foglal magában. No-venber hó 25-én Törökországon keresztül Jeruzsá-lembe, főt. Simoncics János czobolyfalvi plébános ur lelkivezetése mellett. Ezen uttal kapcsolatban Egyiptom és Kairóba is kirándul a társaság. Pro-gramokkal készséggel szolgál a „Magyar Utazási Vállalat r.-t.“ IV., Eskü-ut 3. sz.

FERENC JÓZSEF KESERÜVIZ

páratlan HÁSHAJTÓSZER

x Zászlók, czimerek, minden kivételben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. sz. Árjegyzék ingyen.

x Fodor-léle vivőterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivőterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna és vívásra.

x Bob hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.
x Ha azt akarja, hogy izmai rugékonnyak, bőre minden kiütéstől mentes tiszta és üde legyen, használja az Alföldi fehérkeresztes Sósorszeszt, melynek hatása csodás és mesés.

x Ha nászajándékot, zsebhórárt, ékszert kell vásárolnia, ne vesztegesse idejét azzal, hogy sorra járja az üzleteket! Kedvére csak egy helyen vásárolhat és ami fő, előnyösen. Kérjen Polgár Kálmán budapesti hírhír műőrástól nagy képes album-árjegyzéket (VII. Erzsébet-körút 29. sz. I. em.) amit ingyen és bérmentve kaphat. Hogy várakozáson felül meg lesz elégedve, azt az a sokszáz dícsérő-nyilatkozat igazolja, amivel a vevők Polgár Kálmán műőrást elhalmozzák.

x Bölcsek, akik messze keleten is használják a világhírű Alföldi fehérkeresztes Sósorszeszt, a csodálat és elismerés hangján hirdetik híveiknek annak sokféle és eredményes használhatóságát. Készíti az Első Alföldi Cognacgyár r.-t. Kecskeméten.

x Valódi Jaeger alsó ruházat Rösler-nél, Buda-pest, V., Harminczad-u. és József-tér sarkán.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Dorian Gray.

— Előadták a Magyar Színházban. —

A Wilde-kultusz kinövéséi közé tartozik, hogy rajongói nem elégednek meg a nagy író színműveinek fölültatásával, hanem elbeszélő műveit is drama-tizálják, holott Wilde elég helyes önkritikával osztá-lyozta földolgozandó tárgyait a könyvpiacon és a színpad számára. A posthumus dramatizálásnak kü-lönösen nagy előszeretettel vetik alá a „Dorian Gray arcképe“ című, csodás miszticizmusmal és valami megszáditó perverzítással megírott regényt. Bécs-ben négy színház hozta színre más-más földolgozás-ban, anélkül, hogy egyik is sikerről számolhatott volna be. A bécsi kudarc nem rettentette vissza Hajó Sándort, ő is megpróbálkozott az érdekes feladattal s a Magyar Színház új igazgatója kapott a pikantérián. Hogy az irodalom semmit se nyer e vállalkozásból, azzal körülbelül tisztában voltunk, de azzal is, hogy a színház pénztárát nem fogja megtölteni. Amikor Wilde 1890-ben a „Dorian Gray arcképe“-t az amerikai „Lippincotts Magazine“ megrendelésére megírta, eszébe se jutott a színpad. Képzeteinek szár-nyait szabadon suhogtatta és megírta a saját végétét, amint azt költői mámorában megálmodta, megérezte. A szép és fiatal Dorian Grayt lefesti legjobb barátja, Bazill Hallward; a hiu Dorian busul, hogy a képen szép és fiatal marad, ő pedig a valóságban megcsu-nyulni és vénülni fog. Az a bűnös kívánsága támad: maradjon ő fiatal és a kép viselje szenvedélyei, szen-vedései, öregedései nyomát. A mesék istene meg-hallgatta: míg az összes ismerősei, az egész környe-zete megvénül, Dorian Gray viruló szépsége nem változik. Az élet minden vihára nyomtalanul siklik le a vonásain. De a kép rémesen eltorzul. A „lelkének“ kinyomata tükröződik a vászonra festett arcon. Do-rian Gray szépsége végzetessé válik rá nézve; szépsége hiúságra, a hiúság gyilkosságára készíti. Hiúságból hagyja el a bájos Szibilt, aki bánatában vízbe öli magát; hiúságból fordul el a több ifjúdatóitól is, akik mind életükkel fizetnek rövid boldogságukért; hiúsá-gból öli meg barátját, Hallward festőt, mert őt vádolja azzal, hogy arcképe mardosó lelkiismeretvé alakul. Minden gonosztette titokban marad, mert akik vádol-hatnák, meghalnak. Még Jim matróz, Szibil bátyja is, aki hugát akarja megboszulni. Ezt az alkalmatlan le-gényt Harry Wotton — Dorian Gray rossz szelleme — puffantja le abban a pillanatban, amikor éppen az örökifjú életére tör. Ő most szabadnak érzi magát és végezni akar a rémes arcképpel. Törrel átdöfi a vásznat, de önmagát találja s míg a sörtetlen kép visszanyeri ragyogó ifjúságát, ő megtörtén, ránczos arcczal, őszülő hajjal holtan rogy össze.

Hajó Sándor a lehetetlent nem tudta lehetővé tenni. Azokat, akik Wilde regényét ismerik, nem elé-gíthette ki a darab. Akik nem olvasták, nem értették meg.

Dorian Gray történetében Wilde Oszkárt lát-juk: amint istenítik, amint szenvedélyei rabjává lesz, amint gonosztévővé aljasodik s amint emléket a ha-lál ujra ifjú szépségében támasztja fel. Ezt a gyö-nyörű allegóriát nélkülözzük az öt felvonásra tagolt darabban; a kéréllhetetlen színpad, amelynek térbeli és időbeli határai szűkek, nem enged alkudozást a lámpák előtt, eldurvulnak a hatások, mosolyt kelt a meseszerűség, nem elégít ki az előadás. Az olvasó fantáziája kiegészíti a hézagokat, követi álomvilá-gába a költőt, de a páholyok és a földszint közönsége — a színpadi realizmus századában — mást, többet, tökéletesebbet várt. Dorian Gray arcképét Kar-

valy mester művészi átérzéssel festette meg, de ő se volt képes Dorian Gray vonásait úgy megrögzíteni, hogy azok fokozatos átváltozáson menjenek végig. A rendező kénytelen volt függöny mögé rejteni a képet s amikor a negyedik felvonás „nagy” jelenésében a függönnyt félrelélik, a megvényt arckép komikusán hat. Az önimádó Dorian a színpadi beállításban nélkülözi a drámai hős minden tulajdonságát: még perverz hiúságánál is undorítóbb a gyávasága. És amilyen kellemetlen ez az ur, olyan fásaszó Harry Wotton ő lordsága, aki őt felvonáson végig csupa szellemes aforizmát ad be a közönségnek... Végül még melodramái Chopin-kiséret mellett.

Az előadás nem volt képes a darab gyöngéit leplezni. Somlai Artur személyesítette a szép Dorian Grayt. Ez a fiatal színész, akinek nagy tehetségéről már a Thália-beli szereplések meggyőződtünk, ma délelőtt külön színjátékkal vonta magára egy szűkebb körű közönség figyelmét. Az újdonság főpróbája 11-re volt kitűzve, de a függöny csak dél felé libbent szét, akkor is csak azért, hogy az igazgató megjelenhessen és sajnálatát fejezhesse ki a főpróba elmaradásáért. Felolvasta Somlai Artur levelét, melyben a fiatal művész tudatja, hogy nem jön a próbára, mert ha délelőtt is végigjárta a nehéz és fásaszó szerepet, este minden bizonyossággal megbukik és akkor kénytelen föbelőni magát. E súlyos alternatíva előtt meghajoltak a sajtó képviselői és a már felöltözött szereplőtársak. E kellemetlen „kaland”ból mindenesetre okulhatnak azok az igazgatók, akik az előadás napjára tűzik ki a főpróbát. A kritikuskoknak is súlyos feladat kétszer végignézni egy ilyen darabot, hát még a színészeknek, — kétszer játszani végig. Somlai nyugodtan félredobhatja a browningját, nem bukott meg. De azért játéknak sok olyan fogyatéka volt, amely miatt nem lehetett teljes a sikere. Majdnem az egész szerepet végigsuttogta, drámai kitéréseiben pedig olyan féktelen volt, hogy egyszer majdnem felgyújtotta a színházat és nem egyszer ráillett Harry Wotton mondása: „Affektálsz Dorian!” Ezt a szellemességgel szaturált Harryt Szirmai játszotta és nem mindig ő volt az oka, hogy a közönség nem tudta, mikor kelljen nevetnie. Papp Miska Bazil Hallward szerepében eszünkbe juttatta, milyen kedves Bagó volt ő a János vitézben!

Egyedül Halmi Margitról lehet a legmelegebb elismeréssel megemlékezni. Ez a fiatal művésznő a szerencsétlen Szibill rövid szerepét azzal az egyszerűséggel játszotta meg, mely maga a művészet és amelynek nincs szüksége külső eszközökre, hogy a legmélyebb, a legigazabb hatást elérje. Az igazgató nagy fényvel állította ki a darabot.

K. E.

(*) **Raszkolnikov.** A Népszínház-Vigopera első drámai újdonsága, a Raszkolnikov foglalkoztatja most a színház egész drámai személyzetét. A főszereplők: Csontos, Forgács Rózi, Mészáros Gizella, Bátor Gizella, Horváth, Kürthi, Virágh, Nagy, Dobi, Tallián A., Marosi A., V. Ágh Ilona, Bezerédi. A Raszkolnikov bemutatója szombaton lesz.

(*) **Gorkij irodalomtörténete.** Gorkij Maxim, aki jelenleg Capri szigetén él, az orosz irodalom történetén, népies kiadásban dolgozik. A költő e művének befejezése után Japánba készül utazni.

(*) **Az „Ingóvány” próbái.** A Vigszínházban már teljes díszletezéssel tartják az „Ingóvány” próbáit. Különösen nagy apparátust igényel Wolff Pierre új színművének második felvonása, amely egy Kabaret éjjeli életének mozgalmas jelenetét viszi színpadra. Az újdonság női főszerepét Göthné Kertész Ella játssza.

(*) **Képre Restauráló tanfolyam.** Moretti Rezső, az ősmert képre Restauráló (lakik: VII., Sajó-utca 5.) november havában képre Restauráló tanfolyamot nyit, amelyen saját tapasztalása alapján kimerítő oktatást nyújt a jelentkezőknek, a modern képre Restaurálási technika terén (nem a Pettenkofen-féle rendszer szerint). A tanfolyammal párhuzamosan elvállal mindenem régi olajfestmények konzerválására és restaurálására vonatkozó megbízást. Bővebb felvilágosítást levélileg.

(*) **Caruso az Intim-színházban.** Ez a címre dr. Guthy Soma egyfelvonásos bohózatának, mely hétfőn kerül színre az Intim-színházban. Szombaton és vasárnap a rendes délutáni előadásokon kívül külön irodalmi estélyt rendez a színház, amelyen Balla Miklós, Kosztolányi Dezső és Peterdi Andor fognak szerepelni. Az irodalmi est fél kilenc órákor kezdődik.

FŐVÁROS.

(*) **Lányi szobrász stípendiuma.** A magyar szobrászművészek egy nagytehetségű tagját szép kitüntetés érte. Ugyanis ma döntött a Ferencz József koronázó jubileumi díj bíráló bizottsága a 4000 koronás szobrászati díjra vonatkozólag. A bíráló bizottság egyhangú határozattal Lányi J. Dezső szobrászművészeknek ítélte oda a díjat. A bizottság különös elismerésben részesítette Lányi kiállított műveit, ezek közül „Zsákoló”, „Köhördő ember”, „Alvó asszony” című márványszobrai, továbbá Ujházi Ede és Hegedűs Gyula ismert bronz mellszobrai. A bizottság azzal a feltétellel adta ki a díjat, hogy Lányi a heterjesztett folyamodványa értelmében Belgiumban és Franciaországban fogja a szobrászművészeti tanulmányait tökéletesíteni. Ezt igazolni tartozik. A díj első felét most kapja meg, a második fele pedig akkor válik esedékessé, ha a külföldről visszatér. Végül kimondotta a bizottság, hogy pályázó Füredi Rikárd, Istók János, Radnay Béla és ifjabb Vastagh György szobrász-művészeket bevégzett és kiforrott egyéniségeknek tekinti és így a versenyben nem a művészetük lebecsülése miatt mellőzte őket, hanem az alapító oklevél rendelkezése szerint járt el.

(*) **A Gellérthegy házikók sorsa.** A fővárosi közgyűlés elhatározta, hogy a Gellérthegyben levő házikókból még magántulajdonban levő ötvenötöt — kiegészítő-egyezség útján megszerzi és az erre szükséges 737.265 korona egyezségi összeg fedezetét a tízmillió folyószámla-kölcsönből engedélyezi. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter a ma érkezett leiratával jóváhagyta a közgyűlésnek ezt a határozatát.

(*) **Közlekedésügyek.** A főváros közlekedésügyi bizottsága ma Rózsavölgyi Gyula alpolgármester elnöksége alatt ülést tartott, melyen számos, a főváros villamos-vasút közlekedését érintő ügyek intézettek.

SPORT.

Budapesti ügetőversenyek.

— Negyedik nap. —

A pesti őszi ügetőversenyek holnapi negyedik napjának programja ismét változatos sportot ígér és a nagyszámu nevezések után itélve, népes mezőnyekre van kilátás. A nap főszáma a 4000 koronás Kárpáti-díj, melyre ugyan csak nyolcz ügetőt neveztek, azonban teljesítményeiket tekintve, ezek legjobb trabbereink és így rendkívül érdekes mérkőzés előtt állunk. Az idő-rekord alapján Bohunak kellene a vereséget megnyerni, azonban Top Boy és Liselotte veszélyes ellenfelek lesznek.

Jelöltjeink:

- I. Georgina—Hermann B.
- II. Argonaut—Liselotte
- III. Dálsán—Rebeka
- IV. Bohun—Top Boy
- V. Cleo—Hansi C.
- VI. Sennyey-fogat—Black-fogat.

Bécsi versenyek.

— Ötödik nap. —

A bécsi októberi meeting holnapi ötödik napjának kiemelkedő számai a kétévsek számára kiírt 5000 koronás Abonent-handicap és az 1000 méter távolságu, 4000 koronával dotált Praterstern-díj. Az Abonent-handicap súlyelosztása sikerültnek mondható, több indulónak van közel egyforma esélye és így a győztesre rámutatni nem éppen könnyű dolog. Azt hisszük, hogy a győztes a kis súlyuak közül fog kikerülni és ezek között Mimosa, Dorca és Validol az esélyes pályázók. A Praterstern-díj öt nevezettje között Mac G. a legjobb és startolása esetén egyik ellenfelétől sem kell tartania.

Jelöltjeink a következők:

- I. Folderol—Marque.
- II. Hát te—Frau Model.
- III. Mimosa—Dorca.
- IV. Nemes—Isobar.
- V. Mac G.
- VI. Vitellius—Saratoga.
- VII. Gara—Si rus.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **A branyicskói dinamit-merénylet.** Déván ma vette kezdetét a szenzációs esküdtszéki tárgyalás hogy kiderítse a branyicskói hid ellen elkövetett dinamit-merénylet indító okait. A tárgyaló-teremben óriási közönség jelent meg. Nedelkovic vádlott azt vallotta, hogy magáról a dologról semmit sem tud. Déután elment a Marosra halászni és este ért Branyicskó alá, ott kikötötte a csónakot és elment Orbán szatócsához és onnét a korcsmába, ahol pálinkázott az ottlévőkkel. Egyszerre arról értesülünk, hogy a gyorsvonat a hídon megállt. Én is elindultam megnézni, hogy mi történt; mire a hid közelébe értem, a vonat már elindult.

Elnök: Többet nem tud?

Vádlott: Nem.

Ítéletre csak holnap kerül a sor.

§ **Boldogtalan házasság.** Négy év óta, amióta férjhez ment Wassermann József bérkocsissegédhez, valóságos pokol volt az élete Schreiber Rebekának. Részeges, kicsapongó ura folyton ütötte-verte a szerény asszonyt, akit ez év február havában el is kergetett magától, hogy annál zavartalanabban élhessen a szeretőjével, egy Balla Lászlóné nevű asszonnyal. Végül elkeseredésében ez év május 15-én az asszony újból felkereste a férjét és kérlelni kezdte, fogadja őt vissza. Mikor Wassermann megint elutasította, az asszony kést rántott elő s azzal a férjét hasbaszurta. Wassermannét nyomban letartóztatták s a kir. ügyészség szándékos emberölés kísérletének büntetéseért indította meg ellene a büntető eljárást, mivel azonban Wassermann sérüléséből 10 nap alatt felépült, az ügyészség megváltoztatta vádját s erős felindulást látván fenforogni, az ügy letárgyalását a törvényszék elé utalta. Ma tárgyalta ezt a bűnügyet a törvényszék dr. Mladoniczky táblai bíró elnöksége alatt. A tárgyaláson a vádlott nő meghatóan ecsetelte négy évi boldogtalan házasságának kinszenvedéseit. A férfi tanuvallomásaiban beismerte bűnösségét, hogy ő volt az okozója annak, hogy felesége idekerült a vádlottak padjára. A vádlott nő anyósa, Wassermann Jakabné is menyé javára vallott s fiát haszontalan, durva embernek jellemezte.

A bíróság dr. Vázsonyi Vilmos védelme után a szerencsétlen fiatalasszonyt teljesen felmentette, mert úgy találta, hogy a sok szenvedéstől való lelki megzavarodottságában követte el tettét. A felmentő ítélet jogerős lévén, Wassermannét nyomban szabadlábra helyezték öt havi vizsgálati fogság után.

§ **A megrálgalmazott Kuria.** Achim András mandátumának megsemmisítése alkalmából a temesvári nemzetközi szociáldemokrata-párt titkára, Freund Gyula az ottani hivatalos pártlapban, a Volkswilleben erősen támadó cikket írt: „Kuria a nagybirtokosok kezében” cím alatt. A temesvári esküdtbírószék ezen támadó cikk miatt rágalmazás sajtóvétségéért Freund Gyulát 3 havi fogságra ítélte. Ezt az ítéletet ma a kir. Kuria Tarnai bíró előadása alapján, a bejelentett semmisségi panasz visszautasításával helybenhagyta.

§ **A Magyar Jogászegylet** október 26-án, szombaton este 6 órákor az ügyvédi kamara helyiségében teljes ülést tart, melynek tárgya: dr. Márkus Dezső kuriai kisegítő-bíró előadása a végrehajtási törvény novellájáról

Vérszegénységet

rendkívül gyorsan gyógyít a SCOTT-féle Emulsió és az ezen betegségből származó kedélytelenséget, esüggédést és gyengeséget is elhárítja. Az a jó hírnév, melyet a SCOTT-féle Emulsió kivívott magának, különösen

vérszegénység

Az Emulsió vérszegénységet, a SCOTT-féle májzsír-védő-egyet — a halászké — kériük. Hígyen — a halászké — kériük.

esetekben, azon alapszik, hogy annak elkészítéséhez azokat a legfinomabb szereket használják, melyek pénzért egyáltalában beszerezhetők, s melyeket sok évi tapasztalat alapján tudtak felismerni, továbbá, hogy ezen alkotrészek a sajátos SCOTT-féle eljárás által izletes könnyen emészthető Emulsióvá dolgoztatnak fel. Ennek eredménye ezen készítmény, melynek tápereje felülmúlhatatlan.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill.

Kapható minden gyógyszerárban.

KÖZGAZDASÁG.

Záloglevelek lombardozása. Amióta a záloglevél-visszaötönlés sainalatos jelensége a rossz pénzügyi viszonyok folytán, nagyobb vehemenciával lépett fel, egyes nagyobb zálogkibocsátó intézetek gyakran lombardozzák Bécsben címleteiket, hogy ilyen módon pénzre tegyenek szert. Pénzügyi körökben most egy előfordult esettel foglalkoznak, mi szomorúan jellemző a mai helyzetre. Egyik nagyobb záloglevélkibocsátó intézetünkről esett szó, mely a vele szoros nexusban levő intézet zálogleveleit lombardozta Bécsben, míg ez utóbbi az előbb említett intézet címleteit, szóval mindegyik intézet a másik kibocsátásait. Erre azért volt szükség, nehogy feltűnést keltsen, hogy az intézet saját címleteit túl nagy mértékben lombardozza. Az ügy érdekességét csak a helyzet sivársága mulja felül, mely arra kényszerít két feltétlen bonitáns, elsőrangú intézetet, hogy a viszonyok szükségességére folytán, kerülő utakon — habár oly módon, mi semmiképen sem vet árnyat a szóbanforgó intézetekre — fordul a szükséges anyagi eszközök megszerzéséhez.

Válság az olasz tőzsdéken. Az olasz tőzsdéken is végigseper a válság vihára. Amint Milanóból jelentik, újból derout-szerű eseményeknek volt színtere a tőzsde. A Banca d'Italia részvényei 16 lirát, a Banca Commerciale 13 lirát, a Term-részvények 35 lirát, az olasz áradék pedig 15 centesimit veszítettek árfolyamukból.

Személyi változások egy pénzügyintézetnél. Napok óta sok szó esik pénzügyi körökben egyik jónevű intézetünkről, melynél igazgató-változás van külsőben, amennyiben a vezérigazgató és a rangban utána következő igazgató távozni készül helyéről. Amidőn ezt regisztráljuk, számot adunk azokról a kombinációkról is, melyek az említett állások betöltésénél már most felmerültek. A vezérigazgatói állás tekintetében egy igen előkelő pozíciójú pénzügyi kapacitás fiának nevére emlegetik. Az említett atya egyik vezető bankunk élén áll, mely intézet az utóbbi időben, bizonyos ügyekből kifolyólag, melyre az igazgató-változás is visszavezethető, sűrűn volt érintkezésben a szóbanforgó intézettel. A másik állásra vonatkozólag az intézet (már mint az, amelyiknél a változások készülnek) egyik igazgatósági tagjának, aki előkelő gyáros, vejét emlegetik. Mindezeket csak mint pénzügyi körökből kiszivárgó kombinációkat említtük, mert az egész ügy — mint értesülünk — még nem annyira akut, hogy az utódokról komolyan beszélni lehetne.

Fizetési képtelenségek. Makóról jelentik, hogy az ottani Teitsch Adolf kereskedő-cég fizetési képtelen. A passzívák összege körülbelül fél millió korona. A céget, melynek a város határában nagy fátelpe és gőzfűrésze van, állítólag a faiparban legutóbb bekövetkezett bukások juttatták válságos helyzetbe. A bécsi hitelezői védőgyűlés pedig a következő cégek fizetési képtelenségét közli: Spitzer K. Csadjavicz, Schlieszer Móricz bécsi kereskedő Baia, Porjesz Mihály butorkereskedő, Budapest.

Egy faipari vállalat tőkeleszállítása. A Popper Lípóti faipar r.-t. november hó 4-én tartja rendes közgyűlést, amelyen — egyebek közt — tárgyalásra kerül az igazgatóság indítványa, a jelenlegi 8,100,000 korona alaptőkének 2,000,000 koronára való leszállítása tárgyában. A társaság 1892-ben alakult 8,100,000 korona tőkével és 1899 óta nem fizetett osztalékot, legutóbbi üzleti éve 3,791,132 korona veszteséggel zárult. A tőkeleszállításra, valamint a részvénytársaság helyzetére vonatkozólag jól informált helyről a következő értesülést kaptuk: A társaság családi vállalkozás, melynek részvényei a báró Popper-család birtokában vannak. A család, illetve a Popper-cég, miután itt most nincs ferrénuma, pénzt kívonni szándékozik ebből a társaságból, ami az alaptőkeleszállítás, illetőleg tőke-visszafizetés után történik meg. A tőke kivonás legfőbb indoka az, hogy a Popper-cég a David Franke & Söhne németországi nagy fatereszkészítő cég és egy igen előkelő berlini bankkal konzorciumot alakított a Poroszországhoz közel fekvő oroszországi tölgyfaerdők kihasználására, mely tranzakció nagyobb összegeket igényel.

A vetőmagnemesítés szervezése. Az Országos Magyar Gazdasági-Egyesület földművelési és növénytermelési szakosztályában ma délután Grabner Emil a vetőmagnemesítés szervezéséről tartott előadást. Grabner javaslatára kimondotta a szakosztály,

hogy szükségesnek tartja a magyar vetőmagnemesítés mielőbbi szervezését, még pedig oly módon, hogy megfelelően felszerelt állami intézet létesítendő erre a célra s a kormány gondoskodik arról, hogy vidékenként legyen elegendő gazda, aki a fontosabb kultúrtörvények nemesítésével foglalkozik. Az állami intézet maga csak azon magvakat nemesítse, melyeket a magánvállalkozás nem hajlandó nemesíteni.

Uj kontingenstörvény. Említést tettünk már arról, hogy Wekerle pénzügyminiszter a fogyasztási adóreform kapcsolatában a mezőgazdasági és ipari szeszkontingenst is rendezni fogja. Eleinte azt tervezte a miniszter, hogy a nagyipari szeszgyárakat ki fogja sajátítani, illetve kontingensüket megváltja, erre nézve nyilatkozott is tavaly a parlament pénzügyi bizottsági ülésén. Később megváltoztatta tervét s csak néhány kisebb ipari szeszgyár kártalanítását vette tervbe akként, hogy kontingensüket kisajátítva, újonnan alakuló mezőgazdasági szeszfeldékeknek osztja ki. Az új kontingenstörvényjavaslatot most készítik a pénzügyminiszteriumban s — mint értesülünk — a szeszfeldékek által eddig élvezett bonifikációt tetemesen le fogják szállítani az új törvényben s a miniszter az ekként fennmaradó összegből fogja az ipari szeszgyárakat kártalanítani.

Megindulnak a vonatok. A magyar királyi államasutak igazgatósága közli, hogy október 22-től kezdve a szab. osztr. magyar államasut-társaság bécs-prágai vonalán a Bécsből este 10 óra 15 perccor induló és a Bécsbe reggel 7 órakor érkező gyorsvonatok, továbbá a Bécsből reggel 7 óra 30 perccor Brünn felé induló gyorsvonat ismét forgalomba helyezettnek.

Uj kis bank. Rákosligeti takarékpénztár részvénytársaság cég alatt új pénzügyintézet alakult 50,000 korona alaptőkével, amely 250 drb 200 koronás névértékre oszlik. Igazgatók: Öllner Kornél, Jahn Viktor, Révay Béla és Schuster János. Felügyelő-bizottsági tagok: Illésházy Endre, Ivanits Miklós, Laky Viktor, Sztanek Pál és Zborek Iván.

Szállítási kedvezmény vetőmagokra. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter több vármegye gazdasági egyesületekhez rendeletet intézett, amelyben tudatja, hogy a vetőmaghiányra való tekintettel megengedte, hogy hatósági megrendelésre vagy főispáni megbízás folytán a gazdasági egyesület által tett megrendelésre az illetők czime alatt feladásra kerülő buza-, rozs-, árpa-, zab-vetőmag küldemények után a vasutak a rendesnél jelentékenyen kisebb díjtételeit számíthassanak fel. A fuvardíjengedményt a vasutak a fuvarlevelek bemutatása után utólag fizeti vissza a gazdasági egyesületeknek vagy a vetőmagot megrendelő hatóságoknak.

Tőkeemelés. A Beszterce-naszódi faipar r.-t., mely 1896-ban alakult 1,200,000 korona tőkével s melynek finanszírozását a Magyar Országos Központi Takarékpénztár és a Nationalbank für Deutschland látják el, e hó 31-ére rendkívüli közgyűlést hívott egybe. A rendkívüli közgyűlés tárgya az alaptőkének 1,800,000 koronára való felemelése 1500 darab 400 koronás részvény kibocsátása által és egyben új igazgatósági tagok választása. Új igazgatósági tagokul — amint értesülünk — az érdekelt külföldi bank megbízottjait fogják bevéltetni.

Fiume bővítése. Fontos szaktanácskozás volt tegnap a kereskedelmi miniszteriumban Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter, majd Sztéryny József államtitkár elnöklésével. A tanácskozásban résztvettek a kereskedelmi miniszterium vasúti és tengerészeti szakosztályának főnökei, továbbá a magyar államasutak részéről Ludvig Gyula elnökgazdátó vezetésével Kotányi Zsigmond és Geduly Gyula igazgatók és Pulszky Garibaldi zágrábi üzletvezető több főtisztviselével, valamint a fiumei tengerészeti hatóság főnöke. Fuhrmann Ferenc miniszteri tanácsos, szintén több fiumei főtisztviselével. Az értekezlet tárgya volt a fiumei kikötő és állomás teljesítő képességének fokozása abból a célból, hogy oly forgalmi zavarok és korlátozások, mint amilyenek eddig minden évben ismételt előfordultak, lehetőleg kiküszöbölhessenek. A több órán át tartó értekezleten behatóan megbeszéltek a teendőket, mely alkalommal Bauer Ferenc tengerészeti hatósági mérnök tanulmánya alapján Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter nagy horderejű új terv kidolgozására adott utasítást. Nevezetesen, hogy a Fiume feletti fekvő állomásról drókköziel-pályát létesítsenek a Recina völgyében a fiumei Baross-kikötőhöz. Ily módon elkerülhető lenne a vagon- és árutorlódás. A miniszter külön szakbizottságot rendelt ki e terv részleteinek kidolgozására.

A szénoszokványok. A Magyar Gyáripárosok Országos Szövetségében Leipzig Vilmos elnöklésével a szénbányák és szénfeldolgozó gyárak képviselőiből alakult bizottság befejezte tanácskozásait s úgy a gyárak, mint a bányák, közös egyetértéssel megállapították az új szénoszokványokat. E szokványok

most a Magyar Bánya- és Kohóvállalatok Egyesülete és a Magyar Gyáripárosok Országos Szövetsége elé fognak terjesztetni elfogadás végett és a Gyáripárosok Szövetségének hétfőn, 28-án tartandó nagy választmányi ülésén teszik közzé.

A birtokhatárok megjelölése. A földművelésügyi miniszter körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz a birtokhatárok megjelölése tárgyában. Meglőn ugyanis állapítva, hogy az érdekelt közönség a birtokhatárok megjelölése tekintetében az 1894. évi 12. törvényezik, illetve az ennek alapján alkotott törvényhatósági szabályrendeletnek alig s csak elvétve tesz eleget s különösen a parcellázások eseteiben mulasztják el az új birtokhatároknak állandó megjelölését, amiből sok zavar és igen sok esetben pereskedés származik. Az idézett törvény alapján felhívja a miniszter ennél fogva a törvényhatóságokat, hogy a községi előjárásokokat a törvényben előírt köteleességek pontos teljesítésére utasítsák, de különösen hívják fel figyelmüket arra, hogy kellő ellenőrzés tárgyává tegyék, hogy a parcellázások alkalmával az újonnan alakult birtokok határai szabályszerűen megjelöltesenek.

Uj kénsvagyár r.-t. Megirtuk, hogy egy új társaság alakul, melynek célja lesz: Fernezejlen az állami területen épülő kénsvagyári üzemének teljes kihasználása és műtrágyagyár és más egyéb vegyi termékek gyártása, feldolgozása, előállítás, vétele és eladása. Ez a társaság — mint értesülünk — már megalkult és pedig: Phoenix kénsv. és vegyi termékek gyár részvénytársaság cég alatt 300,000 korona alaptőkével. Az igazgatóság tagjai: Bedő Béla, Müller Vilmos, Grätzer Henrik, dr. Weiser Artur, Weiser Oszkár és dr. Weiser Ernő.

Uj h. é. vasut r.-t. Fogaras-brassói helyi érdekű vasut részvénytársaság cég alatt új társaság alakult, melynek tárgya: a felek-fogaras h. é. vasut Fogaras állomásától kiindulólag Sárkány, Védény és Peketehalom községek érintésével a brassó-háromszéki h. é. vasut Brassó-Bertalan állomásáig és innen a nevezett h. é. vasut brassó-zernești vonala, továbbá a máv. tövis-predeall vonala közbeeső szakaszának együttes használata mellett a máv. Brassó állomásáig, mint forgalmi végpontig vezetendő h. é. gőzüzemi vasut kiépítése és üzembentartása. Alaptőkéje: 8,952,000 kor. = 13239 drb 200 koronára bemutatásra szóló törzs és 31521 drb 200 koronára bemutatásra szóló elsőbbségi részvény.

Törvényjavaslat a mezőgazdasági kamarákról. Darányi földművelésügyi miniszter — mint ismeretes — ígéretet tett kormányralétekor, hogy a mezőgazdasági érdekképviseletről szóló törvényjavaslatot még ez év folyamán elkészíti és a törvényhozás elé terjeszti. Mint értesülünk, a miniszterium a törvényjavaslatot már el is készítette. A kérdésben legutóbb a pécsi nyolczadik országos gazdakongresszus is állást foglalt. A kongresszuson a gazdák a kamarai rendszer mellett döntöttek s tizen-nyolcz mezőgazdasági kamarai kerületre kívánják osztani az országot akként, hogy Budapest székhellyel országos központ alkotnának, mely a földművelésügyi kormányzat véleményadó testülete lenne, mezőgazdasági szakkérdésekben. A mezőgazdasági kamarák költségeit maguk a gazdák fizetnék s a kamarai illeték a kataszteri tisztajövedelem felszázaléka lenne.

Oroszország belépése a cukorkonvenczióba. A brüsseli cukorkonferenciát tudvalegőleg a tél folyamán újra összehívják, mert az egyezmény módosításának a szűzége merült fel. Arról van ugyanis szó, hogy Oroszország is belép a cukorkonvenczióba, mert nem bírja cukorkészletét a külföldön előnyösen elhelyezni. Orosz cukorkortermelői már régóta hangoztatják, hogy Oroszország kedvező feltételek mellett nem vonakodik a brüsseli cukorkonvenczióhoz való csatlakozástól. Ezek a feltételek a következők: A konvenczióhoz tartozó államok részére megállapított 6 frank surtax Oroszországra nem alkalmazható. A behozatali vám, amely jelenleg 4 rubel, legfeljebb 3 rubel és 87 kopekre mérsékelhető, mert a behozatali vám további leszállítása Oroszország északi piacairól és Kaukázusból könnyen kiszoríthatná az orosz termékeket, ahová az orosz szállítási díjtételek az idegen áruk behozatalát nagyon is elősegítik. Oroszországban jelenleg is érvényben levő cukortörvény hatályában továbbra is fentartandó, a kormány legfeljebb azt tehetné, hogy biztosítja azt, hogy az árengység a 4 rubel 30 kopeket és 4 rubel 45 kopeket nem lépi túl. Együttal itt közöljük Kiewből érkezett azon táviratot is, hogy a cukoripari képviselők mai ülésén a szindikátus megújítását, a cukorkortermelésnek még egy évre való kontingentálását, valamint az egész produkciónak 7 millió pudra való korlátozását. A legtöbb képviselő a kontingens redukálása mellett foglalt állást, ezzel szemben azonban a lengyel cukorgyárosok, valamint a délnyugati ipari terület egyik gyárosa a produkció kiterjesztését követelte. Miután az érdekeltelk között megegyezés nem lehetett létre, a szindikátus feloszlott.

Az angol bank felemeli a kamatlábát. A Bank of England — amint Londonból jelentik — holnap valószínűleg felemeli a kamatlábát.

Az osztrák malmok fészkelődése. Bécsi lapok híradásai szerint az osztrák malomkörök most a kiegyezés megkötésével újból akcióba lépnek.

Hajótorgalom beszüntetése a Száván. A Magyar Polym- és Tengerhajózási Részvénytársaság közlése.

Siedry Fülöp meghalt. A bécsi Rothschild-ház cégvezetője, Siedry Fülöp ma elhunyt.

A Reichsbank helyzete. A Deutsche Reichsbanknál — amint Berlinből írják — október hó harmadik felében a visszaözlések kedvezőtlenül alakultak.

Válság a newyorki tőzsdén. Egy óta ismét a válság szelleme fujdogál az Ozeánon túl.

Tegnap vészterhes napja volt a tőzsdének, amelyen a hírhedt fekete péntek óta még nem volt. Különösen nagyobb izgalmat keltett a tőzsdén a Knickerbocker Company válsága.

Ami a Knickerbocker tröszt katasztrófáját illeti, Pierpont Morgan 8 millió dollárt bocsátott rendelkezésre, de ez mind nem volt elég.

tröszt palotája előtt, izgatott emberek, akik a tröszt címére szóló utalványokat és letéti jegyeket tartották a kezükben, hogy azokért, ha csak lehet, még idejében készpénzt kaphassanak.

Nagy feltűnést keltett még a tőzsdén az elmúlt napokban a Heinze cég bukása, amit fokozott még az is, hogy a „Mercantile National Bank”, Newyork egyik legtekintélyesebb bankjánál, amely Heinze Ágostnak, az egykori rézkirálynak fenhatósága alatt állott, a rossz gazdálkodásnak szomorú eredményei nyilvánosságra kerültek.

A kontinentális piacokra szerielett deprimálólág hatottak a newyorki hírek. A bécsi tőzsdét, nemkülönben a budapestit is érzékenyen befolyásolta a derout.

Nyílt-tér.

E rovatban közlölökört nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Salvator-forrás

A Bőr- és Lithion-tartalmú, természetes és vasmentes kútvíz.

Utazó ügynökök

kiadó mellékletre tehotnak azert koros utánjárásnál.

Ifj. MECHLOVITS BUDAPEST

Váci-körút 55.

Uj gyermekruha különlegességi áruüzlet

a „Kis Erzsébet”-hez. Nagy raktár leány- és fiúruhákban. — Babakolonyók. — Mértékszerűen rendelés. — Füzök különlegességek.

Stein S. és Társa Bpest, IV. Ferenciek-tere 2. Fióküzlet: Kolozsvár. 27056

KALIPTAS

a legújabb és már is a legkedveltebb fogpépítő Kapható: MÜLLER J. L. Budapest, IV., Koronaherceg-u. 2.

Szent-Margitszigeti gyógyfürdők és szállodák részvénytársaság.

Újnan berendezett teljesen modern vizgyógyintézet benlakóknak és bejáróknak. A vizgyógyintézet a Felső Margitsziget Kis-szállodájában van.

Csekély havi részletfizetésre. Aufrecht és Goldschmied BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 30. szán.

Az Első cs. kir. szab. Duna-gőzhajózási Társaság forgalmi igazgatósága és a Mohács-Pécsi Vasut üzemeltetése. THALY EMIL

TÖZSDEK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTÖZSDE

Gabonafőzsde.

A főzsde irányzata ma is tartott irányzatú volt. A malmok semmi kedvet sem tanúsítottak a vásárlásra, így a készáru-piaczon a buza folytonos áremelkedése ma egy kis szünetet tartott, noha a malmok szükséglete még mindig nagy. Ma mérsékelték a vásárlást, nehogy a termelők árgényeit még tovább fokozzák. Árleengedéseket azonban nem tudtak elérni, csak mindössze annyit, hogy a régi árakat fizették. Mindössze 15.000 mm. buza került forgalomba s ez tartott árak mellett kelt el. Rozs iránt ma is élenk volt a kereslet, azonban nagyobb vásárlások nem történtek. Zab és tengeri nem változott. A határidőpiacon a mai fizetést körülbelül a tegnapi zárlat jegyzéseivel indult meg. A fogalom csak kezdetben volt élénk, később azonban erősen megcsappant, de az irányzat inkább a szállárulás felé hajlott és mivel a vételkezdés is javult kissé, mérsékelték az árfolyamok is.

Felmondották 16.000 mm. búzát és 2000 mm. rozst e hó 28-iki átvételre.

Kimutatás

A hazai nyilvános árakról és szövetkezeti gabonafőzsde árakról gabona és élelmiszer forgalmáról és készleteiről 1907. október 12-től október 19-ig.

Table with columns for Buza, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Liszt, Korona. Includes sub-sections for 'I. Készlet és forgalom' and 'II. Az 1907. október hó 19-én megállapított készletek részletezése'.

Az amerikai gabonafőzsde.

A newyorki értéktőzsdén lezajlott válságos események hatása az amerikai gabonafőzsdéken is érezhető volt s a gabonafőzsde ennek következtében csökkentek újra. A newyorki főzsdén nagyjából mérvű hausse kötelezettségeket bonyolítottak le s csupán ez okozta a newyorki és csikágói főzsdéken a gabonafőzsde csökkenését. Amde, amikor a többi termelő államok főzsdéin az irányzat változatlanul szilárd maradt s Indiából, Ausztráliából s az európai államok legfőbbjéből s különösen Magyarországból a veszedelmessé válhatót szárazságról érkeztek nyugtalanító hírek, a gabonafőzsde újra emelkedtek, ami az alábbi táblázatból is kitünik.

Table showing prices for Berlin, Liverpool, Budapest, Chicago for different quantities of grain.

Az amerikai készletek augusztus 31-ike óta 6 1/2 millió bushellel fogytak, ami annál figyelemreméltóbb, mert a múlt év hasonló szakában 21 millióval szaporodtak. Oroszországban — mint már megírtuk — az éhínségtől félnék s a szárazság itt is káros befolyással lesz a téli vetésekre. Franciaországban és Angliában, ebben a két fogyasztó államban, ellentétben a kivitelre termelő államokkal, volt eső, Németországban a gabonahozatalokat a mezei munkák nehezítik. Nyugat-Németországban a Raina csekély vízállása miatt idegen árat alig hozhatnak s a rotterdami kikötő munkálatai is megnehezítik a gabonahozatalt s ez az oka annak, hogy Nyugat-Németországban a gabona ára sokkal magasabb, mint Közép- és Kelet-Németországban.

Eladottak

Buza. Tiszavidéki: 400 mm. 80 kg. 24.80 korona, felső, 300 mm. 79 kg. 24.80 korona, felső, 100 mm. 78 kg. 24.60 korona, 100 mm. 78 kg. 24.60 korona, 400 mm. 78 kg. 24.50 korona, 100 mm. 77.5 kg. 24.60 korona, 600 mm. 77 kg. 24.50 korona, felső, Budára, 100 mm. 77 kg. 24.40 korona, 200 mm. 77 kg. 24.60 korona, Budára, 100 mm. 76 kg. 24.60 korona, 200 mm. 76 kg. 24. 10 korona, 100 mm. 76 kg. 24.10 korona. Pestvidéki: 1000 mm. 79.3 kg. 24.60 korona, 150 mm. 77.5 kg. 24.40 korona, 300 mm. 77 kg. 24.30 korona, 100 mm. 6 kg. 24.10 korona 6-buza. Hartai: 1240 mm. 76 kg. 24.25 korona. Fejérmegyei: 1030 mm. 76 kg. 24.30 korona. Felsőmagyarországi: 300 mm. 78 kg. 24.20 korona, 400 mm. 78 kg. 24.20 korona, 100 mm. 78 kg. 24.60 korona. Dunai: 2400 mm. 76 kg. 24 korona. Tolnai: 1000 mm. 76.5 23.80 korona, Budára. Rozs: 300 mm. 22 korona, 3 hó. Luczerna: 15 mm. 114 korona, ab Bpest. Zab: 100 mm. 16.30 korona. Az árak 100 kr.-ként koronákban értendők.

Budapesti gabonaforgalom.

1907. október 20-tól október 21-ig.

Table showing 'Erkezett' and 'Elszállított' quantities for Buza, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Liszt, Korpa.

A határidőpiacon költetett

Délelőtt

Előfordult kötések (50 kg.-kint): Buza októberre 11.93, 11.96. Buza 1908. áprilisra 12.62, 12.61, 12.66, 12.63, 12.69. Rozs októberre —. Rozs 1908. áprilisra 11.78, 11.86, 11.78, 11.89, 11.85. Zab októberre 7.91. Zab 1908. áprilisra 8.56, 8.57, 8.56, 8.60. Tengeri 1908. májusra 7.12, 7.17, 7.14, 7.16.

Déli 1 órákor zárulnak

Table showing closing prices for Buza, Rozs, Zab, Tengeri for October and April 1908.

Déltáni forgalom.

Déltán nem változott az irányzat, így az árak tartottan záródtak.

4 óra 30 perczkor zárulnak:

Table showing closing prices for October and April for Buza, Rozs, Zab, Tengeri.

Értéktőzsde.

Izgalmas napja volt ma megint a tőzsdének. Azok a hírek, melyek a newyorki piacon lejátszott viharos eseményekről számoltak be, továbbá az angol bank várható kamatlábemelése, deprimálták a tőzsdét. A király állapotáról ugyan jobb hírek érkeztek, de ez nem tudta ellensúlyozni a tőzsde izgatott hangulatát.

Az előtőzsde kedvezőtlen külföldi hírekre, valamint a kontremín eladásaira, a tegnapi zárathoz képest 4-5 koronával gyengébben indult, a redukált árfolyamok az előtőzsde végéig érvényben maradtak. A forgalom mérsékelt maradt. A déli tőzsde folytatódólag kényszereladásokra helyi értékekben lanyha volt, míg a nemzetközi értékek alacsonyabb berlin jegyzésekre és a newyorki derut visszahatása folytán kedvtelen hangulat mellett gyengébben zárultak. Délben a király állapotának javulásáról érkezett hírek ugyan pillanatnyi könnyebbülést okoztak, de a legkisebb javulást rögtön visszaverték az egyre élénkebben jelentkező eladók. Délig a magyar hitelrészvény öt koronát esett 735-ig, az osztrák 3 koronát, 631-ig, a Jelzáloghitelbank részvénye 13 koronát, 395-ig, a magyar koronajáradék pedig 40 fillért 92.20-ig. A többi papír és különösen a helyi papírok is ilyen arányban veszítettek árfolyamukból. Az utó tőzsde szilárdan indult, később azonban a bécsi arbitrage eladásaira gyengült.

Előtőzsde.

Előtőzsde gyengült. Költettek: Osztrák hitelrészvény 630.75-629.25. Magyar hitelrészvény 738.-736.50. Déli vasút 541.-539.50. Rimamurányi vasút 541.-539.50. Közúti vaspálya 520.-518.50. Hazai bank 270.-

Déli tőzsde.

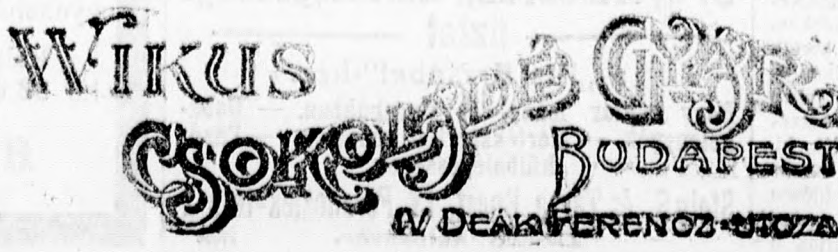
A déli tőzsde lanyha. Költettek: Osztrák hitelrészvény 631.75-630.50. Magyar hitelrészvény 737.25-735.-. Osztrák magyar államvasút —. Déli vasút 149.-. Rimamurányi vasút —. Magyar leszámitolóbank 457.-455.-. Jelzálogbank 399.-395.-. Közúti vaspálya 517.90-514.50. Városi villamos vasút 270.50-268.-. Magyar koronajáradék 92.35. Konvertált jelzálog-sorsjegy 143.-142.75. Hazai sorsjegy 100.-. Hazai bank 270.-. Kereskedelmi részv. társ. 582.-586.-. Orosz járadék —. Belvárosi takarékpénztár 600.-. Erzsébetvárosi takarékpénztár —. Salgótarjáni közszénbánya r-t 552.-553.-. Neuschloss-féle Nasicsz tannin-gyár —. Erzsébet kir. szanatórium-sorsjegy 7.-. Prémium-üzlet: A díjbiztosításként fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 5.-6.-K, 8 napra 14.-16.-K, október végére 24.-28.-K.

Utőtőzsde.

Szilárd kezdet után később gyengült, bécsi eladásokra. Költettek: Osztrák hitelrészvény 632.50-630.50. Magyar hitelrészvény 737.50-734.50. Jelzálogbank 398.-. Déli vasút —. Orosz járadék —. Végül maradt: Osztrák hitelrészvény 632.25. Magyar hitelrészvény 730.50. Jelzálogbank 734.50.

BECSI GABONATÖZSDE.

Bécs, október 23. (Az Egyetértés távirata.) Jegyzetelt buza: új tiszavidéki 12.60-13.10 mosoni 11.75-12.10 korona, tótfelvidéki 11.85-12.35 korona, déli vasuti 11.85-12.10, marchfeldi 11.70-12.-korona. Új-rozs: tótfelvidéki 11.40-11.60 korona, csepeli 11.30-11.50 kor., pestmegyei 11.40-11.75 korona, különféle magyar 11.25-11.50 kor., osztrák 11.30-11.60 korona. Arpa: morvaországi 9.40-10. kor., marchfeldi 9.-9.50 kor., bécsvidéki 8.90-9.50 kor., tótfelvidéki 8.25-9.90 kor., csepeli 8.40-9.65 kor., győri 8.30-9.25 kor., közepdunai 7.75-8.50 kor., déli vasuti 8.10-9.75 kor., tiszavidéki 7.20-8.25 kor. Magyar tengeri: 7.65-7.80 korona, cinquantin 8.10-8.40 korona. Magyar közepes zab: 8.30-8.55 korona.

elsőrendű 8.50 8.80 korona, válogatott 8.75-9.00 korona, selejtes 8.20-8.35 korona. Eladott 15.000 mm. elsőrendű buza 12.75 korona április-májusra vágóvölgyi állomásról.

BECSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, okt. 23. Azok a hírek, melyek a newyorki tőzsdén lejátszódott eseményekről számoltak be, nyomásztól hatottak a mai előtőzsdére, ugy, hogy sok értéknél jelentékeny árcsökkenés állott be. Különösen fokozódott a kedvező irányzat a budapesti eladások hatása alatt. Legnagyobb volt az árcsökkenés a Länderbank és a Jelzálogbank értékeiben. A hitelrészvények is lanyhultak. A lanya irányzat az előtőzsde végéig tartott. A déli tőzsde szintén lanyhán nyílt meg budapesti eladások következtében. A zárlat jobb külföldi hírekre nyugodtabb volt.

II óraker zárulnak:

Osztrák hiteli. 631.25, Magyar hiteli. 738.00, Länderbank 411.00, Államvasut 651.25, Elbavölgyi vasut 148.50, Déli vasut 148.50, Alpesi bányatársulat 598.00, Rimamurányi 540.00, Májusi járadék 95.75, Magyar koronajár. 92.50, Orosz érték 86.10, Török sorsjegy 183.50, Német márka 117.45.

A déli tőzsde nyugodtan nyílt meg.

I óraker jegyezték:

Osztrák hitel 632.25, Magyar hitel 737.00, Länderbank 411.50, Unio-bank 533.50, Államvasut 651.50, Angol-bank 148.50, Bankverein 598.25, Déli vasut 148.50, Gőzhajó 95.75, Magyar koronajár. 92.50, Török sorsjegy 183.50, Német márka 117.45, Elbavölgyi vasut 540.00, Rimamurányi 540.00, Orosz járadék 399.00, Keleti vasutak 399.00, Skoda 399.00, Magyar jelz. 399.00, Kárpáti petrolium.

Bécs, október 23. (Osztrák értékek zárlata.) 42 százalékos papír-járadék 95.75, 4 százalékos osztrák arany járadék 119.80, 1860-as sorsjegy 148.75, Osztrák hitelsorsjegy 444.00, Angol osztrák bankrészvény 291.10, Bécsi Bankverein 525.50, Osztrák-magyar bank 1757.00, Déli vasut 148.00, Dunagőzhajózási társaság 1008.00, Do-

hány részvény 401.00, Cs. kir. arany (vert.) 11.37, Német bankváltók 113.33, Osztrák Lloyd 413.00, 4.2 százal. ezüst járadék 95.70 75.50, Osztrák koronajár. 95.95, 1864-es sorsjegy 255.50, Osztrák hitelintézeti részvény 632.00, Union-Bank 530.50, Osztrák Länderbank 411.25, Osztrák-magyar államvasut 652.00, Elbavölgyi vasut 422.00, Alpesi részvény 600.25, 20 frankos 19.21, Londoni váltóár 240.37, Lipótkohó 183.40, Nyugodt.

Bécs, október 23. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 109.90, Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 141.00, Magyar hitelbank részvény 736.00, Magyar leszámított és váltó részvény 455.00, Rimamurányi 539.40, Magyar czukoripar 400.00, Adria hajózási részvénytársaság 400.00, Magyar koronajár. 92.45, 4 százalékos magyar földiehem. kötv. 92.55, Magyar nyer.-k. sorsjegy 191.25, Kassa-Oderberg vasut részvény 398.00, Magyar jelzálogbank 398.00, Magyar keresk. bank 398.00, kor-

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, október 23. (Tőzsdetudósítás.) A newyorki tőzsde tegnapi deroutja daczára, a mai tőzsde megnyitáskor ellenállóképességet mutatott, mert nem voltak nyomasztó eladási megbízások s Londonból és New-Yorkból megnyugtató magánjelentések érkeztek. Bankok, amelyek kezdetben 1/2%-ot vesztettek, később javultak, szintegy amerikaiak is. Prinz Heinrich vasut a mult év hasonló időszakához képest csekélyebb bevételre nyomottak voltak. Kimutatott Bányavártekek irányzata a Kölnische Volkszeitungnak a vaspiacon kedvezőtlenül megítélő cikkére lanya volt. Erre csekély fizlet mellett általános nagymérvű tartózkodás kapott lábra, később pedig újabb londoni és new-yorki kedvezőtlen hírek az egész vonalon árfolyameséseket idéztek elő. A készpénzpiac csendes volt. Napi pénz 4%, ultimópénz 5 1/2%.

Zariatok jegyeztetik: 42 százalékos papír-járadék 95.75, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 96.75, osztrák hitelrészvény 198.75, Déli vasut 28.75, orosz bankjegy 216.30, 4 százalékos új orosz kölcsön 71.00, Disconto Commandit 171.30, Dinamitruszt 161.30, Harpeni 202.75, Unifikált török

jár. 93.50, 42 százalékos ezüst-járadék 92.30, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.30, Magyar koronajár. 92.50, Osztrák-magyar államvasut 139.75, Bécsi váltóár 85.15, Olasz járadék 102.00, Alt. villamosági Edison 198.30, Gelsenkircheni 195.00, Laurakohó 224.50, Nyugodt Frankfur., (Zárlat) október 23. 42 százalékos papír-járadék 97.20, 4 százalékos osztrák arany-járadék 97.20, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.25, Osztrák hitelintézeti részvény 198.40, Osztrák-magyar államvasut 139.75, Északnyugati vasut 204.82, Bécsi Bankverein 132.10, Villamos részvény 385.50, 3 százalékos magyar aranykölcsön 97.60, 42 százalékos ezüstjáradék 97.60, Osztrák koronajár. 95.85, Magyar koronajár. 92.40, Osztrák-magyar bank 126.50, Déli vasut részvény 28.75, Elbavölgyi vasut 422.00, Bécsi váltóár 85.16, Párisi váltóár 81.55, Union bank részvény 284.00, Alpesi bányarészvény 284.00, Nyugodt.

Hamburg, (Zárlat) október 23. 42 százalékos ezüstjáradék 97.40, 1860. sorsjegy 150.00, Déli vasut 28.70, 4 százalékos Aranyjáradék 96.50, Osztrák hitelrészvény 198.90, Osztrák-magyar államvasut 139.70, Olasz járadék 101.10, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 92.80 Gyenge.

London, október 23. Angol consol 83 1/4

Páris, okt. 23. (Zárlat) 3 százalékos Francia járadék 94.30, Osztr. aranyjáradék 95.36, Magyar aranyjáradék 92.90, 5 százalékos Boigár kötelezvény 1896. évről 490.00, 4 százalékos Olasz járadék 101.40, Déli vasut elsőbbségi kötv. 307.00, 5 százalékos marokkói járadék 509.00, 4 százalékos 1890. Román kölcsön 91.50, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 89.75, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 91.50, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 500.00, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 00.00, 4 száz. Szerb járadék 1907. 91.40, 4 százalékos spanyol járadék 92.27, 4 százalékos unifikált török jár. 92.28, Török sorsjegy 167.50, Török dohányrészvény 426.00, Osztrák föld-hitelintézet 10.72, Osztr. Länderbank 448.00, Magyar jelzálogbank 436.00, Banque de Paris 14.20, Banque Ottomane 290.00, Osztr. magyar államvasut 148.00, Déli vasut 148.00, Meridional vasut 148.00, Keleti vasutak 148.00, Waggon Lits 148.00, Hartmann gépgyár 626.00, Rio Tinto 16.28, Sucerie d'Égypte 34.00, Tula 402.00, Thomson Houston 148.00, Urinkanyi kőszén 130.00, Chartered 25.50, De Beers 46.91, East

Table with columns for Buza (Wheat), Egyéb gabonanemek (Other grains), Buroanya (Buckwheat), and Faj (Type). It lists various grades and prices for these commodities.

Table titled 'Államadósság közkölcsonök' (Public debt securities). It lists various types of bonds and their current market prices.

Table titled 'Bankok részvényei' (Bank shares) and 'Takarékpénztárak' (Savings banks). It lists shares of various banks and savings institutions along with their prices.

Rand 85.—, Jagersfontein 140.50, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 43.—, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.37. Váltó német piacokra (rövid) 122.50, Váltó Bécsre (rövid) 104.37, Váltó Belgiumra (rövid) 1/16. — Olasz aranyváltó (rövid) 1/32. Váltó Svájcra (rövid) 1/32, Csek Londonra 251.25, Magánkamatláb 3 1/2. Bányadt.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, Október 23-án. (Hivatalos tudósítás.) Hízott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (párónként 400 kilogrammon felül) — fillér Közép (párónként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban) — fillér. Fialat nehéz (párónként 320 kilogrammon felüli sulyban) 127—128 fillér. Fialat közép (párónként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 128—129 fillér. Könnyű (párónként 250 kgr-ig) 130—132 fillér. Szerbiai nehéz (párónként 260 kg fölül sulyban) — fillérig. Könnyű (párónként 240 kilogrammig terjedő sulyban) — fillérig.

Sertéslétszám: 1907. évi október 21. napján volt készlet 34287 drb., 1907 október hó 22-én felhajtott 48 darab, 1907 október 22. napján elszállított 168 darab, 1907 okt. 23. napjára maradt készletben 34167 drb. A hízott sertésízlet irányzata: csendes.

Sertésüzemeltetés.

Budapest, okt. 23. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 381 darab sertés, 83 darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 780 darab sertés, 5 darab süldő, — darab malacz, összesen 1170 darab sertés, 88 darab süldő — darab malacz. Eladatott 953 darab sertés, 62 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 317 darab sertés, 26 darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirterítés öreg elsőrendű 350 kg-on felül ételsulyban 104—108 fillér, ételsulylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg-on felül — fillérig, ételsulylevonással 128—136 fillérig, fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig korona, ételsulylevonással 128—136 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — korona, ételsulylevonással 128—136 fillérig. Belföldi süldő — korona. Horvát süldő 84—92 korona. Malacz — korona. (Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, elősúlyban értendő.) A vásár irányzata lanyha, az árak változatlanok.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Október 23. —

Kinevezések. A földművelésügyi miniszter Bánvári Sándor gazdasági akadémiai gazdasági adjunktust jelen minőségében a IX. fizetési osztályba és Kneisel Herdliczka Ernő gazdasági gyakorlatnokot gazdasági akadémiai segédtanárrá, dr. Kovács Dezső, dr. Kovács József, Némethi Kálmán és Kerpely Béla gazdaságokat, a gazdasági akadémianak létszámába, ideiglenes minőségű gazdasági gyakorlatnokká; az igazságügyminiszter Wagner János nagyiparcsányi járásbírói díjokat az érsekújvári járásbírói díjokká; a pénzügyminiszterium vezetőjével megbízott miniszterelnök dr. Damsa Valér budapesti lakost pénzügyi segédítőkarrá a lugosi pénzügyigazgatósághoz ideiglenes minőségben, Villo A. Lajos trencséni kataszteri irattartó kezelő irodatisztét ideiglenes minőségű pénzügyi fogalmazóvá és földadó nyilvántartási biztossá, a tenkei adóhivatalhoz Boldizsár Jenő nagyváradi adóhivatali gyakorlatnokot adóhivatali ideiglenes minőségben, Szabó István pénzügyminiszteri rapiditást ideiglenes minőségű kataszteri irattartó kezelő irodatiszté, Steinbeisz Sándor budapesti lakost díjtalan pénzügyi számgyakorokká ideiglenes minőségben a budapesti állami hídak igazgatósága mellé rendelt számvétséghez; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Magyaródy Sándor okleveles tanítót a bajkai állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Avéd Veronika okleveles tanítónőt a kalsai állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Helliger Mária okleveles óvónőt az alsótüreszei állami kisdóvodáéhoz kisdóvodónővé, Schwetz Amália okleveles kisdóvodónőt a máriaradnai állami kisdóvodáéhoz kisdóvodónővé; a honvédelmi miniszter Popovics György altiszti igényjogosultsági igazolvánnyal ellátott őrmestert miniszteri irodasegédítéssé és az alsókubini pénzügyigazgatóság Porpácz Péter deési díjtalan adóhivatali gyakorlatnokot az alsókubini adóhivatalhoz segélydíjas gyakorlatnokká nevezte ki.

Athelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Abszolon Mária kalsai állami elemi iskolai tanítónőt a csurgói állami elemi iskolához, dr. Szalay Pál zempléncvármegyei tanfelügyelőségi tollnokot a csongrádvármegyei tanfelügyelőséghez jelen minőségében, Kiss Erzsébet kézdikővári állami elemi is-

kolai tanítónőt a kézdikővári, Horváth Róza alsócsernátoni állami elemi iskolai tanítónőt a kézdikővári és Barabás Róza kézdikővári állami elemi iskolai tanítónőt az alsócsernátoni állami elemi iskolához, Bydeskuti Ilona szilágyballai és Tökésné Beeskey Hedvig szamosardói állami elemi iskolai tanítónőket kölcsönösen és az igazságügyminiszter Tischner István kassai javító-intézetét kertész munkavezető-felügyelőt, saját kérelmére, hasonló minőségben a székesfehérvári javító-intézetbe helyezte át.

Névmagyarosítások. A helyigminiszter kiskoru Katz Miklós budapesti lakos Kovácsra, Braun Ignác nagykanizsai lakos családi nevének Bodóra kért át- változtatását megengedte.

Pályázatok. A nyíregyházi törvényszéknél bírói, a kecskeméti járásbírósnál albirói, a veszprémi törvényszéknél jegyzői, a szolnoki és a soproni törvényszéknél aljegyzői, az aradi pénzügyigazgatóságnál fogalmazó-gyakorokni, a brassói pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvétségű számgyakorokni, a lugosi pénzügyigazgatóság kerületében pénzügyi öri szemlései állásra 2 hét; — a közalapítványi igazgatóságnál főtanácsosi állásra 3 hét és a triestri katonai műszaki igazgatóságnál egy kezelői állásra 4 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

VIZÁLLÁS.

október 23. október 22.		október 23. október 22.	
m é t e r		m é t e r	
Anna	0.78 1.85	Tisza	0.25 0.24
Duna	1.84 1.41	Tokoháza	0.11 0.11
Linz	1.17 1.11	V.-Námény	1.49 1.48
Récs	1.19 1.10	Tokai	1.26 1.26
Pozsony	0.52 0.68	Tiszafüred	1.33 1.36
Komárom	1.61 1.72	Szolnok	1.49 1.49
Budapest	1.04 0.90	Csongrád	2.23 2.21
Paks	0.18 0.09	Szeged	1.65 1.60
Mohács	1.12 1.08	T.-Bocso	0.72 0.93
Gombos	2.98 2.84	Titel	0. — 1. —
Ujvidék	1.82 1.44	Óndava	1.17 1.18
Pannocva	0.63 0.44	Hebr	0.57 0.59
Orsova	1.12 1.15	Barfa	0.53 0.59
Norva	0.37 0.50	Ladomca	0.08 0.08
Vág	0.08 0.08	Sáló	1.28 1.28
Zirc	0.08 0.02	Hernád	0.38 0.37
Szered	0.27 0.27	B.-Német	0.23 0.19
Sz. György	0.18 0.18	B.-Ulfalu	0.26 0.24
Sárvar	0.19 0.10	Kőrös	0.25 0.28
Győr	1.74 1.82	N.-Várud	0.22 0.22
Várasd	2.68 2.55	Hódmező	0.12 0.12
Zákány	0.92 1.12	Tonka	0.44 0.44
Barcs	1.38 2.47	Gurahone	0.26 0.26
Eszék	2.50 2.62	Borosjenő	0.45 0.45
M.-Szered	1. — 1. —	Békés	0.66 0.64
Zágráb	1.26 1.54	Gyoma	0.82 0.82
Sziszek	4.11 5.02	Gy.-Fehérvár	0.66 0.66
Mitrovicza	2.33 1.86	Branyicska	0. — 0. —
Szalmár	0.63 0.68	Soborsin	1.50 0. —
Kraszna	0.88 0. —	Arad	1.50 1.50
Latorca	0.00 0. —	Mák	0.47 0.67
Laborca	0.00 0.01	K.-Kostály	0.56 0.62
Ung	0.11 0. —	Kiszató	0.31 0.30
		Temesvár	1.15 1.15
		Becskepek	0.07 0.03

IDŐJÁRÁS.

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1907. október 23-án reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánk időjárásában lényeges változás tegnap sem történt. A hőmérséklet a normális körül ingadozik és maximuma: Verseczen 22 C°, minimuma: Késmárkon s Debreczenben —3 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Az időjárásban lényeges változás nem várható.

Allomás	Levegő hőmérséklet 100 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és erője	Felhőzet	Csapadék mm	Hőmérő sőtlet	
						max.	min.
A.-Szabolcs	70.6	21.5	E	3	0	17	2
Ógyász	69.2	20.6	N	2	0	18	1
Késmárk	70.6	21.5	N	0	0	15	3
Csongrád	67.7	20.2	E	0	0	16	2
Ózsvalla	67.2	20.4	E	1	1	1	1
Budapest	68.1	20.2	E	1	0	17	5
Hódmező	61.9	18.8	E	0	0	16	8
Keszthely	66.4	19.7	SE	1	0	17	10
Pécs	67.3	19.9	E	0	0	18	8
Zágráb	66.4	19.7	E	0	0	18	8
Gyoma	64.3	19.1	E	1	1	13	11
Szeged	67.6	20.2	E	1	0	19	4
Temesvár	68.1	20.2	E	0	0	18	1
Nagyvárad	68.1	20.2	E	0	0	18	3
Kolozsvár	70.0	21.1	E	3	3	14	3
Nagyzeben	70.2	21.1	SE	1	4	14	2
Szatmár	—	—	E	1	0	16	3
Kéer	—	—	N	1	0	16	1
Arva	—	—	N	1	0	15	3
Arva	—	—	N	1	0	15	3
Komárom	—	—	E	1	0	17	8
Magyar-Óvár	—	—	E	1	0	17	8
Sopron	—	—	SE	1	1	16	3
Békés	—	—	E	0	0	23	1
Cikvenica	—	—	E	4	1	19	12
Debreczen	—	—	E	0	0	17	3
Kecskemét	—	—	E	0	0	17	0
Órosháza	—	—	E	—	—	—	—
Arad	—	—	SE	3	0	18	7
Szolnok	—	—	N	1	0	18	2
Versecz	—	—	E	2	0	22	10
Orsova	—	—	E	0	0	16	3

Felolós szerkesztő:

PURJESZ LAJOS,

Kiadótulajdonos:

A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMANF

Miért vesz

minden szegény és gazdag egyaránt

DIANA

sósorszeszt

Mert a fáradt test okvetlen meg kíván egy jó

masszirozást.

Mert bedörzslés által rögtön elmulnak a megthléstől és megerőltetéstől keletkezett és visszamaradt fájdalmak. Például: csontfájdalom, félarc és reumatikus fejfájás, nyakszirtmerevedettég. A hátfájás, derékfájás, szagatások, oldalszurás és nyilalás, melyek a reumatikus, csuzos és köszvényes bajokkal szorosán összefüggnek.

Mert különös előnye, hogy már a

masszirozás alatt

mulnak el a leghevesebb fájdalmak.

Nagyon sokan cseppenként cukorra vagy vízbe

veszik,

mint étvágygerjesztőt és fájdalomcsillapítót.

Munkásoknak is

kincset ér egy üveg valódi

DIANA-SÓSBORSZESZ

El van ismerve, hogy

szájviznek

használva, a bűzös szájlehelet teljesen elmúlik tőle. A leghevesebb nátha egyszerű szagoltatás által eltűnik. Rekedtség egyszeri toroköblögetés által megszüntethető.

EGYEDÜLI KÉSZÍTŐ:

Erényi Béla gyógyszerész

Budapest, Károly-körut 5. (Postán legkevesebb 6 üveg szállítható utánvétel mellett.)

Minden üvegnek plombáiva kell lenni.

Egy üveg DIANA-sósorszesz	Egy nagy üveg Diana-sósorszesz	Egy legn. üveg Diana-sósorszesz
40	1.-	2.-
fillér	korona	korona

Vigyázzon jól az utánzatokra, mert csak az a valódi, a mely üvegen látható feltűnően a két szó: DIANA-SÓSBORSZESZ

SZÍNHÁZAK.

Csütörtökön, 1907. október 24-én

Nemzeti színház

NORA.

Színmű 3 felvonásban. Írtalbsen Henrik. Helmer Róbert Mihályfi, Nora, neje Márkus E., Rank Ujlázi, Ozv. Landonné Szacsavay, Günther Szacsavay. Kezdeté fél 9 órákor

M. Kir. Operaház

TANNHAUSER. és a warburgi dalnok versenye.

Regényes opera 3 felvonásban Szövegét és zenéjét írta Wagner Richard, fordította Ida. Abrányi Kornel. Hermann Venczel, Erzsébet unokahuga Vasquezé, Tannhäuser Anthes, Wellram, Tákács, Wolter Déri, Bitteroll, Ney B., Heirik Pichler, Heimar, Kárpáti, Vénusz Kaczer, Pásztorffy Bayer. Kezdeté 7 órákor

Várszínház

Az egérke.

Vígjáték 4 felvonásban. Írta: L. M. Riley, fordította Huszár Imre. Embury Márk Gál, Goldlákó Roger Horváth, Lovell György Dezső, Sir Harry Nádor B., Barniger Kit Latahá, Péter Bartos, Joanna Vivári M., Deborah Domján M., Poggy D. Ligeti J. Kezdeté 7 órákor

BUDAPESTI Cabaret Teréz-körút 28. Telefon 52-38.

(COMBONIERE) Minden este 8-tól 12-ig nagy előadás. 22 új cabaret-szám és 4 új kis darab. László Rózei, Ferenczy Károly, Nagy Endre, Ribor Olga, Kápolnai Irén, Balog Böske, Déry Blanka, Máhr Nándor, Huszár Károly, Szajó Géza stb. Jegyek: Bárdnái Kocsut Lajos-u. 4. és Andrásy-ut 1. Zipsor és Könyg, Andrásy-ut 1. és a Cabaret pénztáránál.

Nepiszínház-Vigopera

A denevér.

Opero 3 felvonásban. Egy francia vígjáték után írta Hoffner és Genée, fordította Evra Lajos. Kinsensola Pázmán, Rosalinda Ney L., Frank Virág, Orolovsky herceg Daitadona, Alfréd Rusznayk, Frosch Nagy, Falke Bálint, Blüml Kalmár, Adel Szegő J., Ali bey hasa Radó, Murray, konadai Lubiansky, Caricomi marquis Abonyi, Oszkár báró Kaposi. Kezdeté 8 órákor

Vígyszínház

Nincs elvamolni valója?

Böhözat három felvonásban. Írták Vaber Pierre és Henneguin Maurice, fordította Góth Sándor. Da Trivelin Róbert Góth, Dupont Ifjanyi, Frougnac Szörényi, Couzan Hegedűs, Kisaranyózem Sarkadi, Zsó Kormai B., Paulette Komlóssy, Dupontné Kiss I. Kezdeté fél 9 órákor

Magyar színház

Dorian Gray.

Dráma 5 felvonásban. Wilde Oszkár regényéből írta Hajó S. Harry Wotton Szirmai, Hazi Hallward Papp, Dorian Gray Somlai, Sybill Vano T. Halmi M., Jim Z. Molnár, Lady Narborough Orley F., Elly Szegedi E. Kezdeté fél 8 órákor

FOLIES CAPRICE.

RÉVAY-UTCA 18.

Igazgatók: LEITNER és KELETI. Rendező: ROTT SANDO. Az előadás kezdete 1/2 9 órákor.

Ujdonság. Ma és mindennap 9 1/4 órákor. Ujdonság Biztos diagnózis

Die lästige Witwe. Böhözat írta: Cagliostro. Végül 11 órákor

Böhözat írta: Satyr. Továbbá: „A zongora tanár”, „Az oltásról” énekli Trebitsch Sándor, A vírközás énekli Türk Bertal.

Nappali pénztár 9-11-g és délután 3-6 óráig. Az 1-es emeleti Casino de Paris megnyit. Kezdeté fél 12 órákor, többek közt a 7 híros Postillonok valamint spanyol és francia különlegességok fellépte.

Szenzációs ujdonság! «FAVORITE»

beszélő-gép és lemezek, két oldalt bejátszva. Gazdag műsor: Schmutzer Testvérek Budapest, VIII., József-körút 26. szám.

Egyedüli nagyban előadója a Favorit beszélőgépek és hanglemezeknek Magyarország részére. Gyors és jelkísmeretes kiszolgálás. Árjegyék ingyen. Vizsontelárusítónak nagy árkedvermény.

Egy háromszobás lakberendezés 360 forinttól

kérdve, mely áll: 2 szekrény, 2 egy, 2 éjjeli szekrény, 1 mosdó- és tüdőmárványtal 150 ft.1 kredenc, 1 ruházószék, 6 ebédlőszék, 1 szőnyegdísz, 120 ft. 1 kanapé, 1 fotel, 1 fantáziaszék, 2 ülőka, 1 szalonasztal és 1 konzol és több egyenlővel vagy pillanat boronva 110 ft. Nagyon és finomabb berendezések, vala- butorok nagyon olcsó árakért, nagy válmint egyes bútorek. NAGY IMRE lakberendezési vállalat. Budapest, Váci-körút 9. I. em. Szerecsen-utca sark 63 képpel ellátott legmodernebb albumunkat 50 fillér bérleg beküldése ellenében megküldjük.

CIMBALMOK,

legújabb szabadalmazott asztali cimbalom, melynek hangját, hangtartását más gyártmányú cimbalomokkal nem lehetett elérni. Focografok, gramofonok, hegedűk, fuvolák, orgonák, okarinák stb. olcsón legjobbak. Kétféle kiváló minőségű munkák.

Arjegyzéktingyem küld Mogyoróssy Gyula

m. kir. szabadalmazott hangszerekes Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71. Telefon 58-23

UJDONSÁGOK az irodalomtörténet- és a filozófiai irodalom köréből:

PETŐFI Irtá BARABÁS ÁBEL. Petőfinék első befejezett szellemi arcképe. A költő átlátás, élet- és jellemrajza. Petőfi — az ember. Petőfi és a magyar nép. A költő. Ára füve 4 kor. vászonkötésben 6 kor.

ÁNYOS PÁL VERSEI. Bevezetéssel és jegyzetekkel kísérvé kiadta: CSÁSZÁR ELEMÉR. Régi magyar könyvtár XXIII. Szerk. Heinrich Gustáv. A XVIII. század legnagyobb költőalakjának művel. Első teljes kiadás. Terjedelmes életrajza, magyarázatokkal és jegyzetekkel. Ára 4 kor. 50 fill.

AZ ETHIKAI MEGISMERÉS TERMÉSZETE

Irtá: PAULÉR ÁKOS. Ethikai problémák. — Alapfogalmak. — Az erkölcsi ítélet. — Az erkölcsi eszmények és normák. — Az élet értéke. Rendkívül vonzóan megírt bölcselető mű. Ára 4 korona.

Kaphatók: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI., Andrásy-út 21. és minden könyvkereskedésben.

Advertisement for Müller J. L.-féle Brise de Violette. A legjobb hajlók és hajszűrővasak. Legkifinomultabb és körömlakók. Müller J. L. és fia. Könyvkereskedés. Rottenbiller-utca 2. Budapest. AZ EGÉSZ ORSZÁGBAN KAPHATÓ.

Pénzt butorra zongorára, varrógép, kerékpár, könyvek, kocsik, automobile currenszúra feltűnő olcsón beakartoz. Már beakartozott tárgyakat magassabb előleg nyújtással kivátunk Tauszik és Társa Gyár-utca 21. Telefon 88-97.

Advertisement for Kwizda Ferencz János szorító szárvedő-szalag. 1900. Párisi világkiállítás Grand Prix. Kétféle gyógyszerész Kornenburg, Bécs mellett Cs. és kir. osztr. magyar, román királyi és bolgár fejedelmek udvari szállító. KWIZDA-féle szabadalmazott szorító szárvedő-szalag | ruganyos szorító szárvedő gummból. A szar szorító szárvedő-szalagok szürke, fekete, barna és fehér színben, 4 nagyságban készülnek és pedig bal és jobb lábakra, a szorító z-ből megmívve. 20-22 cm. átméretű megf. az 1.60 sz. nagyság. 22-24 : : a 2-ik : : 24-27 : : a 3-ik : : 27-30 : : a 4-ik : : Egy darab ára: Szürke színben darabonként 1. sz. 5 K 50 f., 2. sz. 5 K 90 f., 3. sz. 6 K 40 f., 4. sz. 7 K 50 f. Fekete, barna, vagy fehér színben: 1. sz. 5 K 90 f., 2. sz. 6 K 40 f., 3. sz. 6 K 80 f., 4. sz. 7 K 70 f. Kapható: Duföz A. IV., Egyetem-utca 2., Freund és fia IV., Koronaherceg-utca 3., Glass József IV., Koronaherceg-utca 9., Hejl és Stáassz VIII., Múzeum-körút 10., Kuzella W. IV., Váci-utca, Keleti J. IV., Koronaherceg-utca 17., Kutechera S. VII., Korespi-ut 32., Ofrich L. VI., Teréz-körút 6., Weesely István IV., Váci-utca.

HETI MŰSOR.

Table with 10 columns: Október, Nemzeti Színház, M. kir. Operaház, Várszínház, Király-Színház, Népszínház (Vi-Opera), Magyar Színház, Vár Színház, Óriás. Rows for 25 Péntek, 26 Szombat, 27 Vasárnap.

Kossuth sirja.

Erről a fényes szent helyről, a magyar nemzet szent sirjáról, festett ihletett ecsettel képet Kovásznai Kováts István festőművész. A kép méltó arra, hogy bármely hazafi vagy konleány szobája falát díszítse, mert míg egyrészt hű ábrázolása a Kossuth-mauzoleumnak, Strobl Alajos szobrász és Gerster Kálmán építész nagy alkotásának, addig másrészt nagyszabású költői kompozíció, mely Kossuth sirjának keretétől a magyar történelem legnagyobb mozzanatait használja föl, hogy Kossuth világtörténelmi alakját méltóan ünnepelhesse.

Dr. Kaoziány Géza.

ASzent-sir képét szerezzé meg mindenki és ékesítse fel vele szobája falát, hogy oltárként ott legyen az O emléke minden magyar házban, hova imádkozni járunk a szenvedés óráiban, megerősödni hitünkben a küzdelem napjain.

Ó ott lakik mindnyajunk szívében, a Szent-sir képe legyen az oltárkép minden hazafinak házi templomában.

Lengyel Zoltán.

Ezen színes aquarell-képet 85x100 cm. nagyságban magam adom ki.

- Megrendelhető 7 koronáért. -

A szétküldés utánvét mellett történik.

Kovács István

festőművész

Budapest, VIII., József-körut 26.

Egyetlen egy és pedig a most is folyó sorsjátékban nagybecsü vevőinknek a következő főnyereményeket fizettük ki:

a 400.000
a 60.000
a 25.000
a 15.000
koronás

a 90.000
a 40.000
2 á 20.000
több 10.000
és egyéb nyereményeket

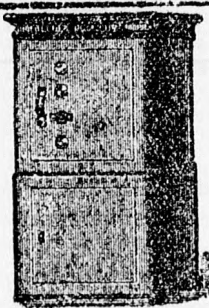
Központ:
Szervita-tér 3.
Fiókok:
Váci-körut 4.
Teréz-körut 46.

Az I. osztályú sorsjegyek árai:
Egész 12.- K
Fél 6.- K
Negyed 3.- K
Nyolczad 1.50 K

Török A. és Társa

Bankház R.-T. Budapest.

Legnagyobb osztálysorsjáték-üzlet.

Pénzszekrények

egy darabból álló könnyűlegelőnyösebben beszereshetők.

BECHER ES HILDESHEIM

egész pénzszekrénygyáralnak és trezorépítői üzletnek magyarországi vezérközpontjánál

NEY és EPSTEIN cégél, BUDAPEST, VI., Podmanicz. u. 4.

Képviselek minden városban keresetnek. ALKALYZÉK ÉS TERVEK DUMENTE-EN. Régi szerkezeteket csereképen átveszünk.

MEGCSALT ASSZONYOK.

— REGÉNY. —

Írta: **E. GABORIAU.**

ELSŐ FEJEZET

Bestand Jean, az öreg halász és fia Fülöp mint rendesen, ma is már napkeltekor felkeltek, hogy halászni menjenek.

Szép pázsitos ut virággal szegélyezve és viruló bokrokkal tarkítva, vezetett a kis falutól le a Szajnához, ahol a két halász bárkáját kikötötte. Amikor odaérkeztek, Fülöp a halászszerszámokat igazgatta és készítette elő, az öreg pedig a kormányt, az evezőket és a vitorlát vizsgálta, vajjon rendben van-e minden, mert a bárka már öreg volt, régen szolgálta gazdáját és nem egy vihart látott.

Ekkor az öreg észrevette, hogy az evező helyén az egyik deszka lazán függ. Hogy megerősíthesse, egy darab fára volt szüksége és ezért odakiáltott a fiának, aki a parton babrált a hálókával, hogy szerezzen valahonnan egy darabot.

A parti rét közvetlen közelében csak egy árok által elválasztva terült el a valfeulli park, mely gróf Tremorel birtokához tartozott.

Fülöp nem volt valami nagyon lelkiismeretes, átugrott tehát az árkon és kivette a zseb-kését, hogy az egyik fáról lemetszen egy ágat. Előbb azonban körülnézett, mert a park öre nem ismert tréfát.

De ekkor olyasvalamit pillantott meg, ami rettenetesebb lehetett, mint a szigorú örről való találkozás; ijedt kiáltást hallatott és aztán az apját hívta.

Mi az? — kérdezte az öreg anélkül, hogy munkájában zavartatni engedte volna magát.

— Apa, az isten szerelméért gyere, gyorsan gyere!

Már csak mégis rendkívüli dolog történhetett

— gondolta magában az öreg — átsietett a réten és átugrott az árkon.

— Mi az, mi baj? — akarta kérdezni, de a szó megakadt a torkán és éppen olyan rémülten, mint Fülöp, meredt oda az előtte elterülő látványra.

A vízben, egészen a part mellett, egy nő holtteste feküdt. Hosszu, felbomlott haja fenn lebegett a víz színén a vízi növények között, az arca ellenben lefelé fordulva belefürödött az iszapba. Testét szürke selyemruha fődte, mely el volt szakadozva és vérrrel beemcsokolva.

— Gyilkosság! — mondta reszkető, halk hangon Fülöp.

— Ugy látszik! — felelte az öreg közömbösen, ki visszanyerte újból a nyugalmát. Vajjon ki lehet ez az asszony? Szinte azt merném himni, hogy a grófnőnk.

— Azt mindjárt megtudhatjuk! — felelte Fülöp és egy lépést tett előre. Az apja azonban visszatartotta.

— Elment az eszed, fiam? — szólt hozzá. Nem tudod, hogy meggyilkolt emberekhez nem szabad hozzányulni, amíg a törvény emberei nem látták? Sőt büntetés terhe mellett tilos!

— Akkor értesíteni kell a polgármestert, apám!

— Minek? Tudod nagyon jól, hogy nem örvendünk a legjobb hírnévnek. Ha feljelentjük a felfedezésünket, legelőször is azt fogják kérdezni tőlünk, mit kerestünk tulajdonképp a parkban.

Különben is — mi közöd hozzá, hogy a grófnőt vagy más nőszemélyt gyilkoltak-e meg? A holttestet nélkülünk is meg fogják találni. Gyere, menjünk a dolgunkra.

De Fülöp nem mozdult. Lehorgaszította a fejét és az apja szavai felett elgondolkozni látszott.

— Nem, az mégsem járja, — szólt végül, — meg kell tennünk a feljelentést, nem lehetünk ilyen lelketlenek. De viszont azt mondhatjuk, hogy miálatt végig evezünk a park mentén, a csónakból láttuk meg,

Az öreg még ellenkezett egy keveset, de mivel a fia állhatatosan megmaradt szándéka mellett, végül is engedett.

— Meg fogod még bánni! — mondta végül röviden és szótlanul követte a gyorsan elsiető Fülöpöt.

A polgármester, Courtois ur, ki azelőtt gyáros volt, igen méltóságteljesen gyakorolta hivatalát és nagyon büszke volt is reá, meglehetősen haragos volt, hogy már ilyen korán reggel felzavarták.

A haragja azonban nemsokára ijedséggé változott, amint Fülöp így kezdte beszédét:

— Polgármester ur, rossz híreket hozunk, Gróf Tremere ur házában, ugy látszik, büntényt követtek el!

— Büntényt? A barátomnál? Miből következtetik ezt? Beszéljetelek gyorsan!

— Midőn a part mentén végig evezünk, egy asszony hulláját láttuk és attól félünk, hogy maga a grófnő az, aki...

— Ez lehetetlen! Ti alighanem tévedtetek!

— Nem tévedtünk, polgármester ur, láttuk a holttestet egészen pontosan!

Az érdemes polgármester egészen magánkivül volt.

A községben, melyben két év óta ténykedett, még nem fordult elő az egész idő alatt büntény és szinte személyes sértésnek vette az ügyet.

Azonnal készen volt, hogy a két halászt kövesse a tett színhelyére és gyorsan elküldött a békebíróért, Plantat urért.

Ez nem sokáig váratott magára.

Plantat ur ötvenes években levő, szigorú arcú férfi volt, a vonásai azonban nagyfokú intelligenciát árultak el. Az emberek általánosan hidegnek, szívtelennek nevezték, de nagy dicsérettel emlékeztek meg éles elméjéről és igazságszeretetről.

A polgármester izgatottan rohant a békebíró elé, az utóbbi azonban teljesen nyugodtnak látszott.

(Folyt. köv.)

ÉVŐESZKÖZÖK

**EZÜSTBŐL és ALPACCA EZÜSTBŐL,
DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK
A LEGELŐNYÖSEBBEN**

POLGÁR KÁLMÁN EKSZERTELEPÉN

BUDAPEST, VII. Erzsébet-körút 29.sz.

**VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDÍTOK.
ÁRJEGYZÉK 2000°RAZZAL GERMENTVE KÜLDETIK.**

6 évi jótállással 6

ÓRÁK

arany- és ezüst-lánczok,
ÉKSZEREK
OSEKELY
**RÉSZLET-
FIZETÉSRE.**
KOCH J.

BUDAPEST,
IX. FERENCZ-KÖRUT 41. SZ.

Képes árjegyzék ingyen.

Osekely részletfizetésre.

Egyenruhák

és egyenruhászi eszkek.

Polgári ruhák elegáns és jutányos kivitelben

BLUM SÁNDOR

perza császári, szerb királyi és orosz császári nagy hercegi udvari szállítónál,

Budapest, IV., Váci-útcza 15. szám.

FISCHER és TSA NAGYENYED

FA- és SZŐLŐISKOLÁK

150.000 Gyümölcsös csemeter 1.000.000 Gyümölcsös-áfonya 1.000.000 Élő sövény csemeter szőlőnyárh, díszcserejek, tároló- ládák, rozskák stb.	1.000.000 szőlőültvény. Euró- pai és amerikai szőlő és gyö- keres roszszó. Különlegesség: Csemegeszőlő- ültvények.
---	--

30.000 Kiváló szép beakkereszet és boszniai szőlőfa csemeter.

Arjegyzék ingyen.

HA FÁJ A FEJE,

24 pasz- tillát tar- talmazó doboz 1 kor. 30 fill.	No látóvázzók hanem használja azonnal Berovás-fejé MIGRAIN-DASZINÁI mely 5 percz alatt mindenféle természetli, ideges fejfájást még ha krónikus is megszüntet. Felülmú minden eddig ismeri szerit. Hatása bámulatos, még a legheresebb fejfájásnál is.	Minden gyógyszer- tárban és drogeriában kapható.
--	--	--

Berekvás Tamás gyógy-
szerésznél Kispeszt, Rákóczi
útcza 8.
Ingyen postal szállítással 3 doboz rendelésnél.

SAND TOKOCSKAR

legnagyobb helyen és idült folyószónál befejeződések nélkül
legbiztosabb gyógyszernek a

SAND TOKOCSKAR

bizonyított. Egy dobozt (200 labdaes) használati utasítással 6 kor, utánvált mellett. Készülő gyógyszer és impo-
tentianak egyedül bíró szer a híres Dr. TILKÓ-tele
erőszedősek. 1 üveg ára 10 korona, küld e

MAGYAR KIRÁLY 370 gyszertár, Endapó
V., Marokkó-u. 6. sz.

KÜLÖNFÉLÉK.

Kép a vonatról.

Pirosan lehanyatlak már a Nap
S kétoldalt, vágató vonatunk mellett.
Sárgálló kalászkok hajlonganak

A nyitott ablakhoz menekülök
— A fülke utassal szinig megtellett —
S elnézek a ringó rozskok fölétt.

A mesgyn tul, kékező mezőn
Egy ember áll a harmadik határon
S kezét szeméhez tartva, néz merőn.

Megállt. Bizonynyaf hazabaktatott
S nem tudja mitse, hogy én őt most látom.
Nézi a száguldó gyorsvonatot...

Haraszthy Lajos.

(A szultán konyhája.) A török szultán konyhá-
jában kétszáz szakács és körülbelül háromszáz kukta
foglalatokodnak. Ez a kis hadsereg tartozik gondos-
kodni a szultán, a hárem és az egész udvari személy-
zet ételméről. Szesztes italokkal a szultán nem él;
más ital, mint víz, nem kerül az asztalára, csak az
utolsó időben iszik háziörvosa tanácsára karlsbadi
vizet. Ez is örökös aggodalmakat okoz neki. Minden
frissen kinyitott palackot előbb megvizsgálják az
adjudánsok, hogy ártatlanok-e. A leveshez nagyrit-
kán, ha az orvos éppen elrendeli, konyak is kerül az
asztalra. A korábbi években pezsgő is került néha,
az utóbbi időben azonban végkép száműzték a szul-
tán asztaláról. A szultán nejei azonban tömegtelen
mennyiségű pezsgőt fogyasztanak. Rengeteg tömeg
húst, szárnyast és hálvelyes veteményt használ el a
szultán konyhája, amelyen azonban az utóbbi évek-
ben jelentékeny korlátozásokat tettek s a konyha-
személyzetből is sokat elbocsátottak, az egész sze-
mélyzet azonban még így is több, mint 2000 ember-
ből áll. Este nyolcz óra után a szultán palotájának
magánlakosztályában kiállszik minden fény, a nagyur
nyugalomra tér. Csak a konyhákban folyik az egész
éjszakán keresztül lázas élet és száz szorgos kéz dolgoz-
zik a következő nap előkészületein.

(Jó gyomru francia.) A francia orvosi akadé-
miában érdekes esetről tett közelebb jelentést Mon-
nier előkelő párisi orvos. Labbé orvos-tanárnál egy
mindössze tizenhétévesnek látszó, valóságban azon-
ban huszonkét esztendősi fiatalember jelent meg s el-
panaszolta, hogy nehézkóros rohamai vannak. A vizs-
gálat folyamán egész véletlenül szabálytalan alaku-
lásokat fedezett föl a tanár a fiatalember gyomor-
falán és csakhamar kiderítette, hogy a fal megfeszül-
lést és kidudorodását a gyomorba került idegen és
megemészthetetlen testnek kell okoznia. Nyomban
hozzáfogott a műtéthez s fölmentse a beteg gyomrát.
A fiatalember gyomrából 25 darab különféle meg-
emészthetetlen tárgy került elő, még pedig a követ-
kező tárgyak: 8 darab 8—15 centiméteres hosszú
kanál, 1 darab háromágú villapenge, 1 darab 12 cen-
timéter hosszú csukorfogó, 2 darab 14—17 centimé-
ter hosszú tű, 1 darab 6 centiméter hosszú tű, egy
5 centiméter hosszú késpenge, 1 darab 8 centimé-
teres szarvicsü-fog, 1 darab 4 centiméteres kulcs
stb. stb. A gyomorban fölraktározott és megieketült,
megrozsdásodott holmi teljes sulya 230 grammot tett.
A legesodáltabb az volt, hogy a gyomor falán a
legesekélyebb sérülés sem látszott. A műtét után
összevarrták a gyomor falát, mire a beteg husz nap
mulva teljesen felépülve távozott a kórházból. Az
illető fiatalemberről kitűnt, hogy elméje nem egészen
ép s ez magyarázza meg a megemészthetetlen tár-
gyak lenyelését. Saját vallomása szerint körülbelül
hat hónapja voltak a kemény tárgyak a gyomorban
s kellemetlen érzetei alig voltak. Az emberi gyomor
szívóságának egyik legkétségkívül példája ez az
eset.

(Különös órák.) A világ legérdekesebb különös-
ségei közé tartozik kétségkívül az a kandalló-óra,
amelyet egy minapában elhunyt előkelő angol ur
hagyatékában találtak. Az óramű gyanánt egy halva-
született gyermek lehéren zománczozott, dusan ara-
nyozott koponyája szolgált. A koponya homlokára
illesztett óralap négy centiméter átmérőjű, arany-
díszítéssel van körülvéve és 28 gyémánt pompázik
benn. A két mutató apró vérvörös rubinokból van
összerakva. A drága óra értéke legalább 800 font
sterling (körülbelül 20.000 korona). Nem kevésbé sa-
jászertű az a karkötőbe illesztett óra, amelyet egy
angol báró leánya kapott esküvője napján a vőlegé-
nyétől. Az apró aranyórán, magán a rendkívül érté-
kes voltán kívül alig van más különösség, bár-kar-
kötő ellenben, amely tartójául szolgált, mindenesetre
rendkívülnek mondható, amennyiben egy afrikai
főzsfőnök bőréből készült. A legapróbb időmérő,
amely egyáltalán létezik, minden valóságosság sze-

rint az az órácska, amely egy londoni nagykereskedő
gyűrűjébe van befoglalva. A kereskedőt valamikor
az a baleset érte, hogy egy vasuti szerencsétlenség
alkalmával bal kezének középső ujját kitérte. Az el-
vesztett ujj helyébe mesterséges ujját csináltatott
magának, amely külső látszatra alig különbözött a
valóditól. Hogy azonban azt a helyet, ahol a hamis
ujj a levágott kézre rá van helyezve, eltakarja, az
az ötlete támadt, hogy egy széles aranygyűrűt hu-
zott ujjának arra a helyére s a gyűrű középebe egy
órát foglaltatott be, amely nem nagyobb, mint egy
huszfilléres.

(A csár játékszer.) Néhány évvel ezelőtt egy
nagy londoni játékszer-gyár tulajdonosa H. Miklós
orosz czártól többrendbeli megrendelést kapott. A
hatalmas fejedelem ártatlan játékok üzésével tölti
az idejét. Kedves játékszere a pánczolás hajó-minta
volna. Ebből minden egyes darab tizenkétezer koro-
nába kerül. Van egy szinezüstből, továbbá egy
cedrusfából készült vitorlahajó mintája, amelyben
bizonyára minden iskolásgyermek nagy gyönyörű-
ségét lelné.

(A csók eredete.) A történclem a csók eredetét
Trója rombadőlétől származtatja. A legenda ugyanis
azt tartja, hogy mikor Trójt lerombolták, egy csa-
pat férfi és nő menekült el a füstölgő romok közül,
hogy új hazát keressen. Hosszu és nehéz vándorlás
után a Tiberis partján állapodtak meg. A férfiak, régi
szokás szerint, szekerüket és háziesszkeiket halomra
hányva, elégették és az új föld megtekintésére indul-
tak. Indulás előtt az asszonyok és leányok valami új,
ismeretlen bucsuzás módján tanakodtak. Végre is ab-
ban állapodtak meg, hogy az ajkukat a férfi ajkához
illesztik. Az édes újság annyira megtetszett a férfiak-
nak, hogy új hazát nem kerestek s meglepedtek ama
helyen, amelyen ma Róma város áll. A csók akkor
jött divatba s onnan indult világhódító útjára. Ro-
mulus császár uralkodása ideje alatt a római asszo-
nyok nagyon szerették a bort. Az utról megjött férj-
nek az volt az első dolga, hogy életépárja piros szá-
jacskaian győződjék meg arról, vajjon ivott-e bort,
vagy sem. A vizsgálat hitelesítő pecsétje természet-
esen csók volt. Ugy látszik, hogy a rómaiak nagy ked-
vüket lettek a csokolódzásban, mert idővel boldog,
boldogtalan, ismerős és ismeretlen a nyit utca során
csókolta meg azt, akit erre érdemesnek talált. Később
törvénynevel szabályozták a csokolódzást, sőt egy szí-
goru császári rendelet csak azt engedte meg, hogy
a házastársak csokolódzassanak. Hogy hányan szeg-
ték meg a tilalmat, arról nem szól a krónika.

1902. 1903. 1904.
KALLAI
BUDAPEST
(Régi h.)
Teljes
kényen és
GÖZGÉ
Ezen motorok
kédnek az or
Korma József
Tóth Péter
G. Biro József
Olcsó árak

Magyarna
Ne küli
Kocsákat kiz
vagy a pénzt
lyoz

Leg-
nagyobb
raktár!

«ortos» ebre
1 harang
Dupla csengős
Ejtel világító
Vasutas ébres
Toronyharang
100 óra...

Oszlák v
Megrendelés l
Ez azon lapr
Jegy

SCHO

Rendkiv
X
ÉLETÉ
TÉNETE

Dr. CZA
és FRA

ÁRA DÍ
ZEN.

Megrend
és nyom
Rákóczi

6

Csekély részlettelérésre.

1902. 1903. 1904. évben 10 első díjjal kitüntetve
KALLAI LAJOS motorgyára
 BUDAPEST, VI., Gyár-utca 28. szám.
 (Régi házszám VI., Gyár-utca 50. szám.)
 Teljes jótállás kifizető oszlopért!

KALLAI LAJOS-féle
 hírneves villamos benzinkocsi
 mobil eszeplőeszközök,
 melyek gépész nélkül bármikor
 könnyen szemben tarthatók, legjobban ajánlatosak.

GOZDGEPEK BECSERLÉTEKNEK.

Ezen motorok több 100 példányban kitűnően működnek az ország minden részében. Többek között: Kozma József Kadarkút, Somogy megye. Tóth Pó er begi földművelés, Csantavér, B. B. m. G. Blró József földművelés, Czigléd, Pest megye. Olcsó árak részlete. Árjegyzék ingyen.

Magyarnak Pécs! Németnek Bécs!
 Ne küldjük pénzünket külföldre.
 Kocsikat kizárva. — Nem tetsző árut kicserélek vagy a pénzt adom vissza. — Csak általam szabályozott, kipróbált órákat szállítok.

Leg-nagyobb raktár! Leg-olcsóbb árak!

«Kortés» ebresztő óra külön szerkezettel, 1 haranggal — K 8.—
 Dupla csengős — 4.—
 Éjjel világító számlappal, 1 haranggal — 4.—
 Vasutas ebresztő, legjobb minőségben — 5.—
 Toronyharang ebresztő óra, kellemes csengésű 121 óra — 7.—

Osztárak vagy cseh áru 1 koronával olcsóbb.
 Megrendelés legelőszörűbb postautalványon eszközölni.
 Ki ezen lapra hívta, megkapja 3000 ábrájú árjegyzékem ingyen és bérmentve.

SCHORWALD IMRE
 óraszerelő és ékszergyáros
PÉCS.

Rendkívül érdekesítő ajándék!

X. PIUS PÁPA
 ÉLETÉNEK ÉS URALKODÁSÁNAK TÖRTÉNETE NAPJAINKIG.

IRTÁK:
Dr. GZAICH A. GILBERT Fényes kiállítású díszmű 44 műlappal a szövegben
 és **FRATER ALADÁR.**

ÁRA DÍSZES, SZÉP KÖTÉS. **12** —
 BEN KOR.

Megrendelhető a kiadó ATHENAEUM Irodalmi és nyomdai részvénytársulatnál Budapest, VII., Rákóczi-út 54. és minden könyvkereskedésben.

Polgár Sándor
 m. kir. szabad nyelvi orvosi mű- és kötszerész
BUDAPEST
 VII. Erzsébet-körút 50.

Legelőszörűbben beszerzett orvosi, sebészeti és betegápolási eszközök (gumiművek, Suspensórium, Irigátor-focskondók stb. legújabb találmánai) oszák és kizárólag Polgár-féle szerkezetű és kizárólag Polgár-féle szerkezetűek. Valódi trancoia különlegességek és szerepek. Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Fenti címre tessék ügyelni.

Rum és legfinomabb likőr előállításához küld utasítást **ingyen**
WATTERICHA, BUDAPEST, VII.
 Doh ny-u. 5. sz.

A MINT AZ ARANYNEMÜN MEGVIZSGALJA A FÉMJELZÉST UGY VIZSGALJA MEG

Nº 4711.

KÖLNI VIZENEK ZOLDARANYJELZÉSÉT.

Ez a jele a minőségnek Ez a jele a minőségnek

MINDENÜTT KAPHATO.

KERT ALAKÍTÁSOKAT
 Budapest és vidéken terv és költségvetés szerint elvállal

Weber Károly taskola tulajdonos
BEKASMEGYEREN (Budapest mellett.)
 legelőszörűbb díszes és rozsaárnyékek. ingyen szolgálat.

Várad - Velencei műkertészet és rózsatelep
 Nagyváradon

Legnagyobb és legelőszörűbb kertészeti telep az egész országban. 200.000 drb. szőlőültvény, 200.000 drb. Rózsák, portália, 100.000 drb. gyönyörű koronás gyümölcsfa, 20.000 drb. nemes rózsák, 100.000 drb. dísz- és sortá, díszes, bámulandó jutányos díszkapitató Virágminták: u. m. Csokrok, koszorúk, a legelőszörűbben készíttetnek.

A barkalatt és tájkerítés, telepeknek egy különleges szerkezetet képez. Elvállalok terv és költségvetés szerkesztését, parkok, díszterek, nyilvános sétányok, ligetek és gyümölcskertek alakítását és teljes kivitelét. A szükséges anyagot a helyi telephelyekhez, terjedelmes és minden igényt kielégítő falakozással szállítjuk. Árjegyzék ingyen és bérmentve küld.

Várad-velencei műkertészeti és rózsatelep Nagyváradon.

6 évi jótállással 6

ÓRÁK
 arany- és ezüst-láncok,
ÉKSZEREK
 OSEKÉLY
RÉSZLET- * * *
*** FIZETÉSRE.**
LIAMANT S.
 BUDAPEST,
 JÓZSEF-KÖRÚT 9. szám
 az udvarban.

Képes árjegyzék ingyen. Csekély részlettelérésre.

A kiegyezésről.

Wekerle és jó Beck sógor,
 Vezérkarral, tábornokkal
 Osszeültek, tanácskoztak
 Hogy miként kell összeütni
 Megfoltozni, megdrótozni
 Kiegyezés repedt táját,
 Sok bajunknak, betegségünk
 Meleg ágyát.
 Jó Budának magas pontján
 Egy kiugró zöld terrazon
 Ott ültenek, tanácskoztak
 S mint szatócsok, vén kalmárok
 — Mig Európa fülelt, ügyelt, —
 Alkudoztak, veszekedtek.
 Kiegyezést, hogy foltozzák?..
 Mely megrepedt.
 S toldták földtük egy kis mázzal,
 Surtaxxal, vámterülettel...
 Vékony bankszabadalommal?..
 Ittkoloznak szörnyü móddal..
 Pedig nincsen azon titok,
 Hogy balzsamként hat mindenre
 — Tudja, vallja ezer ember, —
 Az alföldi gyógy sóborszesz
 A keresztrel.

Az Alföldi fehérkeresztes

+

Sós sóborszesz egyedüli gyártója az

Első

Alföldi Cognacgyár
 részvénytársaság
 és szeszfinomítógyár
Kecskeméten.

0 cs. és. kir. tetsége József főherceg kamarai szállítója.

Rendelhető postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után.

Oriási próbaüveg
40 fillér.
Mindenütt kapható.

A hirdetés rovattal minden szövegszerű beiktatása közönséges... 4 fillérrel, kompakt betűkkel szedve 6 fillérrel fizetendő.

KIS HIRDETESEK

A hirdetés rovattal minden szövegszerű beiktatása közönséges... 4 fillérrel, kompakt betűkkel szedve 6 fillérrel fizetendő.

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V., Sárvány-utca 6/C. 285

Egy
kis gyermekko csi eladó Ertekezni lehet Király-u. 73. II. em. 29.

Németül
esetleg franciául is tudó nevelőnőt keresek II. polgári leányom mellé. Kovács Zsigmond, Kenderes.

Csemegecsőt
legfinomabb fajokból postakosaránkint 4 és fél koronáért „bermentesen” szállít Mertz Nándor, Nagyváradon.

Egy nagyontinom
roccoco ebédlőberendezés díofából fele áron eladó. Beraktározási vállalat Veress Pálné-utca 12 I. em. ezelőtt Zöldfa-utca.

Kevesbé használt
kétoldalas kis biliárdot keres megvételre a Butyini polgári olvasókör.

Butor
új és használt beraktározásból visszamaradt, csillárok, lámpák, irodabebebendezés, pénzszekrények bámulatos olcsón eladók. Beraktározási vállalat tulajdonos Landsman Sámuel Központi város ház épület Gerőkezi-utca 2 raktár 10-11-12.

Eladás.
Több vivő eszköz, 2 fehér, 1 aranyozott keretű tükör 100/230 drbjá 50 ft., 1 cserép kályha 15 ft., 1 Koburg szállítói czimer 160/90: 40 ft., 4 nagy Gobelin festmény és több kép igen jutányosan eladó. Megtekinthető VIII., Hunyadi-utca 27. Telefon 58-83.

Polgári, gimnáziumi,
kereskedelmi, reál, magánvizsgálatra, gimnáziumi különbözetre és érettségire előkészít (hölgyeket is.) Kerekes, Almássy-tér 16, sz. II. em. 18. sz. Válaszlevelet kérek. 25465

Uj iparág:
70% homokból, 30% olcsó kőtananyagból gép- és előtanulmány nélkül tükörfényes márványlapot készíthet [méterenként 1 koronáért mindenki. Grossmann, E. Arad, Szent László-utca 5

Magánkutató iroda
Báthozal-ut 75. Kényes megbízásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal úgy magán, mint családi ügyekben Kossa-Magyar Géza. Telefon 67-47. 26703

Fakult borkabátok
sötét színekre tartósan festettek Haltenberger Béla ruhafestő gyárában Kassa 27086

Spanyol nyelvtanár
és fordító Wittmann Gyula lakik Szervita-tér 4. szám

Parkettgyár
Gyöngyösből ajánlja gyártmányait.

Zálogcédulákat,
brilliantokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszerket legmagasabb áron vesznek. Brillantokért többet fizetnek, mint ujonnan kerültek. SCHILLER ISZIDOR, Sip-utca 8. 26316

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap-és állami vizsgákra (egyes tárgyakból is) Kolossvára; Budapestre ugyszintén államszámvevő tanállami vizsgákra teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít. Jogi szeminárium; Budapest, VI. Róssa-utca 44. III; 8

Polgári Iskolát
rediskolát, gimnáziumi, kereskedelmi, egyéves önkéntességre képesítő vizsgákra, valamint mindenféle javító és pótló vizsgákra legrovidebb idő alatt a legjobb sikerrel előkészít. „Tanár” Budapest, Thököly-ut 8. I. em. 3. ajtó. 26814

Önnek óvni kell a feleségét!
Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a több gyermekelés ellen, melynek eredményét a hálaíratok ezrelt igazolják, diszkrétan küldöm 90 fillér magyar levélszövegért. Frau Anna Kaupa, Berlin, 247. Lindenstr. 50.

Fenyőborovicska
Goniperus) BARTA-féle, 3 liter 4 7.50, 4 liter 8 9.- bormentve. FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesm. 26973

Építkezéseket!
Gyárak lakóházak tervezését, felépítését, átalakítását bárhon előnyösen elvállalja, fehermentes terveket töltesztésre felépít. Építési tanácsokkal szolgál Borsody építésiroda Bpest, Rákóczi-ut 71. 782

Régi ezüsttárgyakat
és zálogcédulákat vesznek és eladók mindennemű arany- és ékszerárut, ugyanígy régiségeket, drágaköveket, arany- és ezüstórákat, lánczokat, gyűrűket, ezüst-évszékzöket. Kérjen árjegyzéket ingyen. Fuchs David utoda Budapest, IV., Váci-utca 18, I. emelet. 26764

Gimnáziumi,
reál, kereskedelmi, polgári egyéves önkéntességi, bármely erőttségű vizsga letéveséhez igényelt tárgyakból legjobb módszer szerint tanít és tanítást kitűnő philologus és matematikus. Egyenkénti oktatás. Tanítványok csak korlátolt számban vétetnek fel, a bámulatos eredményeket igazoló okiratok a lakásban megtekinthetők. Goitein Heinrich Budapest, VII., Darnja-sieb-utca 39. II. emelet 10.

Vadászfegyver
2 csövű, hibátlan, Lankaster 15 ft., finom Hammerles és finom Drilling áron aul. Ugyszintén fényképezőgépek és látzerészeti cikkek, valamint rajzeszközök, szemlívők olcsó áron Radonál, Egyetem tér 5. (szemben az egyetemmel.) Kívánatra visszaadom a pénzt.

Gépeszeknek
fontos, hogy a „Molnárak Lapja” által (Budapest V., Csáky-utca 12) Minden heten kibocsátott „Gépezet” rovatot álla-dóan olvassák. A lap ára egész évre 8 kor. Mutatványszám ingyen. — Ugyanott kapható 4 koronáért az évszékzö mellett a „Géprajzolás” tankönyve” című alapvető műszaki munka, amely az önképzés alapja a technikában (8 5 oldal terjedelmű 428 ábrával). Aki igazi szakemberre akarja, magát képezni, annak ez a könyv valószagos kincsészáz.

Alkalmi vétel.
Butorok, visszamaradt szönyegek, kényserítő körülmények miatt eladók: mahagoni hálószoza 180 ft., íróasztal könyvszekrényvel, olajfestmények 2 ft. nagy perzsaszönyegek, lámpák, 3 águ villany 14 ft. Árverés butoreláadás. Dob-utca és Holló-utca! szarokplnce. 26616

Különleges vállalat
keményítő-gyárak
berendezésére és átalakítására
W. H. Uhlend k. f. sz. Leipzig-G.

Szállítmindenféle gépeket és készülékeket a teljes e kményítő-iparhoz saját kütűnő szerkezetben és olcsó áron. — Prospektus ingyen. —

Ajtók, Ablakok,
vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók
Wiener A. utódánál BUDAPEST, ÜLLÖI-UT 123, TELEFON 62-80.

Urasági butorokat, szönyegeket, osillárokat
és legteljesebb berendezéseket (gyárakat és üzleket is) vesznek és eladók.
Nagy Zsigmond VI, Lázár-utca 3 (a Váci-körut mellett), Gyönyörű választék a legfinomabb modern és stilszerű matt és fényezett mahagoni pilander vagy másfajta háló, ebédlő, uriszoba és szalonbutorokban. Hézhalószozók, börgarnitúrák és kárpitosfélekben Perzsa, amyrna és más szönyegekből és függönyökből, modern bronzcsillárokból gáz, villamos stb.-hez. 10

Polgári árkai
Pontos kiszolgálás!
Kitűnő szabás!
Videkre mutat kiadók nagyobb rendelésnél személyesen elmegek
Zeliszka János angol ur szabóterem BUDAPEST, Andrassy-ut 58. I. em. Allandó választék a legdivatosebb angol és bol-töldi esővetelekből.

BUTOR
árverésről, finom és egyszerű butor, hálószozók és garszon szobák Szalon börtolletek, gyönyörű tükör, diván, bőrszék, íróasztal, porzsaszőnyeg és egyes darabok; Földes B, VII., Kertész-utca 43. Király-utca sarokházban.

„MAGYAR” TEXTILIPAR
Folyóirat
A gyapju-, gyapot-, len-, kender-, selyem-, juta-ípar és kereskedelem közlönye. Szerkesztőség és kiadóhivatal Ujvidéken. Megjelenik havonta kétszer. Előfizelési ára egy évre 12 kor.

Ajtók és ablakok
régí és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuvas-rácsolatok, kerkeritősekkoramilapok, Kehlhelmi, apok olcsón kaphatók
Kelemen Mór, épület-bontás vállalkozónál Budapest, Bador-u. 72-74. 100/121 Sziget-ut 8.

BUTOR
Alkalmi vételi Butorvásárlók figyelmebe ajánlom legjobb minőségű butoraimat. Háló-, ebédlő- és uriszobák, valamint egyes butordarabok, osodálatos olcsón, minden elfogadható áron kaphatók
PECHNER N. butor - nagykereskedő Király-u.28. az udvarban. TELEFON 38-71.

Drága hus, olcsó hal!
Külső
Kabeljau fej nélkül 80 ft.
Tökehal helg. kicsi 60 »
Tengeri lazac 70 »
Tengeri pisztráng 30 »
Tengeri csuka 110-150 »
Sima lepényhal 150 »
Vörös laposhal 160 »
Pásztás tarkoshal 150 »
Óriási laposhal 220-280 »
Rhombushal 360 »
Nyelvhál 600 »

Magyar Halkonservgyár és Halkereskedelmi r.-t. Budapest,
Közp. vásárcsarnok, Garayteri halcsarnok Király-utca 60.
Batthyánytér i vásárcsarnok.

Zálogcédulákat,
brilliantokat aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszerket legmagasabb áron vesznek. Brillantokért többet fizetnek, mint ujonnan kerültek. SINGER JAKAB ékszerkereskedő, Budapest, Király-utca 91. Izabella-ut. sarkán.

Modern urasági butorok
alkalmi vételre és eladásra háló-, ebédlő-, szalon-, uriszoba és írodal teljes berendezések. Dus raktár szönyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rézbutorokban.
GROSZ SANDOR és társa Budapest, Liezt Ferenc-tér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca. Telefon 14-09.

Ki a YES-OUI-SI
arabó lapot megrendell, látassa minden megrendelését azonnal és ingyen.
angol és franczia nyelvűket alapozva megtanulhatja előzetesen ár megrendelését minden kiadásra 9 koroná. Megrendeléseket elfogad és mutatványszámokat küld a kiadóhivatal Budapest, Andrassy-ut 92 sz. em.

Stenográfia
Budapest legnagyobb és legkedveltebb gyorsíróiskolája a „Stenográfia” országos Gabelsberger magyar, német gyorsíró és gépiróiskola. — Kereskedelmi szakintárgyak. — VII, Kazinczy-utca 8. I. em. 30. (Össze nem tévesztendő a Kazinczy-utca 8-as szám alatti Stolca-féle iskolával).

Szepességi csemegék
BARTA-féle veresáfonya befőttes, málna-, szamóca-, csipkebogyóist, gomba- és huskonserveket, pastotomokat alul a FELKAI KONZERVGYÁR Felka, Szepesmgye. Kérjen árjegyzéket.

Urasági butor
Eladók és vesznek; mahagoni hálószozók, ebédlőket, szalonokat, rézbutorokat, zongorákat, perzsa és szmirna szönyegeket, függönyöket, üveg- és bronzcsillárokat, petróleum-lámpákat, bronzszobrokat, olasz faragványokat, képeket, olajfestményeket, teljes lakberendezéseket, üzlet berendezéseket.

Nagy és Fia
Allandó nagy lakberendezési kiállítás!
IV., Bommelweissa-(Ujvilág-) utca 21., kapubejárát Az egész házban. Telefon 17-77.
Fióküzlet nincs n. 26619

Rekedtség
biztos és kellemes orvosasága a Réthy-féle czukorkó 60 fillérért mindenütt kapható.

Veresáfonyabefőttes
BARTA-féle, 5 kilós postakosárlívve 6.- korona FELKA, KONZERVGYÁR Felka, Szepesm. 26972

BUTOROK
háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, írodá berendezések rész- és mahagoni butorok, szönyegek és függönyök valódi angol börgarnitúrák eladása és vételre.
Wechsler Károlyné VII., Király-utca 23. szám I. emelet 2681
Kazinczy-utca sarok.

Bőrszékípar
Bőrszékítés és bőrtaragás

KENDI ANTAL
Budapest, IV., Károly-utca 2
az evangélikus iskolaépületben. Nagy raktár valódi bőrszékerek és karosszékekben, jóval olcsóbb áron, mint eddig.
Használt székek átalakítása bőrszékerekre olcsó áron. Legolcsóbb bőrbutorok és állványok.

Megjelent!
AZ ÚJ GAZDASÁGI CSELEDTÖRVÉNY (1907: XLV. t.cikk.)

TÖRVÉNY
A gazda és gazdasági cseléd jogviszony szabályozásáról kiegészítve a vonatkozó törvényekkel. Ára 60 fillér.

Megrendelhető a kiadó ATHENAEUM részvénytársulatnál Budapest, VII., Rákóczi-ut 54., valamint minden hazai könyvtársz. kereskedésben.